

Inhoud

Inhoud	2
Leeswijzer	4
Deel I - Rechtspraak	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)	6
Asiel, migratie en burgerschap (S – V)	8
Belastingen (Fi –S)	12
Belastingen, accijns	13
Belastingen, btw (Fi)	14
Belastingen, douane, tariefindeling	16
Belastingen, energieproducten	18
Brexit	18
Civiel recht	19
Consumenten (C)	19
Detentie, politiebehandeling en onderzoek (S).....	22
Diensten, elektronische communicatiediensten	24
Digitale markt	25
Discriminatie	25
Energemarkt	26
Eigendomsrecht.....	27
Familielven, familierecht en rechten van het kind (Fa – SZ).....	27
Financiële diensten en markten (B – S)	29
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)	29
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen.....	29
Handel en anti-dumping	30
Huisarrest.....	31
Huurrecht	31
Insolventie.....	32
IE - Intellectuele eigendom	32
Institutioneel recht	36
IPR	36
Klokkenluiders.....	38
Landbouw en visserij (B)	38
Luchtvaart (C).....	40
Mededinging	41
Milieu, natuur, duurzame energie.....	41
Nalaten te handelen door de overheid	42

Onderwijs	42
Overlevering en uitlevering (S).....	42
Prejudiciële procedure HvJEU	44
Privacy en persoonsgegevens	45
Procesrecht en recht op eerlijk – belastingen.....	46
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel	46
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht	48
Rechtsstaat en rechterlijke macht	49
Recht op leven	50
Rijbewijs.....	51
Staatssteun	51
Strafrecht	52
Terrorisme (S)	54
Tuchtrecht	54
Vrijheid van meningsuiting en pers (S)	55
Vrijheid van vereniging.....	55
Wapens	56
Deel II - Algemeen	57
Algemeen	57
Cursus en opleiding.....	57
HvJEU	58
Nieuwsbrieven.....	58
NL zaken bij het HvJ	59
NL zaken bij het EHRM	68
Vacatures	71

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven "bladwijzers", de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.
- In de index is tussen haakjes aangegeven voor welke rechtsgebieden de informatie relevant is: Bestuursrecht (B), Civiel recht (C), Familierecht (Fa), Fiscaal recht (Fi), Strafrecht (S), Vreemdelingenrecht (V)

Deel I - Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)

HvJ – ARREST – 4 april 2019 – zaak C-699/17 – Allianz Vorsorgekasse – ECLI:EU:C:2019:290 – geen conclusie – arrest

Overheidsopdrachten - Beheer en de belegging van bijdragen voor ontslagvergoedingen voor de werknemers

Richtlijn 2014/24/EU. Artikelen 49 en 56 VWEU. Dit verzoek is ingediend in het kader van een procedure die is ingesteld door Allianz Vorsorgekasse met betrekking tot de toepassing van de Unieregels inzake overheidsopdrachten op de sluiting van overeenkomsten betreffende het beheer en de belegging van bijdragen voor ontslagvergoedingen voor de werknemers van de betrokken vennootschappen (zijnde publiekrechtelijke instellingen).

Hof: De artikelen 49 en 56 VWEU, de beginselen van gelijke behandeling en non-discriminatie alsook de transparantieplichting moeten aldus worden uitgelegd dat zij van toepassing zijn op de sluiting van een aansluitingsovereenkomst tussen een werkgever – een publiekrechtelijke instelling – en een bedrijfsvoorzieningskas betreffende het beheer en de belegging van bijdragen voor ontslagvergoedingen voor de werknemers van deze werkgever, ook al hangt de sluiting van een dergelijke overeenkomst niet uitsluitend af van de wil van de werkgever, maar is daarvoor de goedkeuring van de werknemers dan wel de ondernemingsraad vereist.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Italië – 4 april 2019 – zaken C-155/19 en C-156/19 – FIGC et Consorzio Ge.Se.Av. e.a.*

Is de Italiaanse sportbond aan te merken als een publiekrechtelijke instelling?

Richtlijn 2014/24/EU. De Italiaanse voetbalbond (FIGC) heeft een meervoudige onderhandse aanbestedingsprocedure ingeleid voor de toewijzing van kruiersdiensten ten gunste van de nationale clubs en in het nationale magazijn in Rome, voor een periode van drie jaar. De vennootschap De Vellis Servizi Globali heeft beroep ingesteld en kwam op tegen de wijze waarop de aanbestedingsprocedure is gevoerd wegens schending van de regels inzake bekendmaking alsook tegen de gunning ten gunste van het Consorzio GE.SE.AV. FIGC betwist dat zij onder de overheersende invloed van de organisatie en bevordering van de nationale sport (C.O.N.I.) De verwijzende rechter vraagt zich af of de FIGC kan worden aangemerkt als een publiekrechtelijke instelling, en dus onderworpen is aan de regels van openbare aanbestedingen voor de gunning van dienstencontracten.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Italië – 25 april 2019 – zaak C-219/19 - Parsec Fondazione*

Uitsluiting van aanbesteding vanwege rechtsvorm

Richtlijn 2014/24/EU, Verzoekster is een stichting die met hooggekwalificeerd personeel een seismologisch observatorium beheert voor de waarneming van seismische activiteit. Verzoekster houdt zich bezig met de zone-indeling van het grondgebied naar aardbevingsrisico en met preventiemaatregelen, in samenwerking met het nationaal instituut voor geofysica en vulkanologie en bepaalde universiteiten, en voor meerdere lokale lichamen. Aangezien zij wenste deel te nemen aan procedures voor de plaatsing van overheidsopdrachten voor de indeling van het grondgebied in seismische zones, heeft zij verzocht om te worden ingeschreven op de nationale lijst van entiteiten die mogen deelnemen aan procedures voor de aanbesteding van "architectuur- en ingenieursdiensten". Dat verzoek is afgewezen omdat verzoekster, als stichting zonder winstoogmerk, niet valt onder het begrip "ondernemers" waaraan architectuur- en ingenieursdiensten kunnen worden gegund. Staat richtlijn 2014/24 in de weg aan een nationale bepaling volgens welke uitsluitend ondernemers die de daarin genoemde rechtsvormen hebben, mogen deelnemen aan de aanbestedingsprocedure van "architectuur- en ingenieursdiensten", met als gevolg dat ondernemers met een andere rechtsvorm zijn uitgesloten?

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – gevoegde zaken C-29/18, C-30/18 en C-44/18 – Cobra Servicios Auxiliares – ECLI:EU:C:2019:315 – geen conclusie - arrest

Beëindiging tijdelijk dienstverband

Richtlijn 1999/70/EG. Raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd. Deze verzoeken zijn ingediend in het kader van drie gedingen over de betaling van een vergoeding na beëindiging van de tussen de belanghebbenden en Cobra gesloten arbeidsovereenkomst voor een bepaald werk of een bepaalde dienst.

Hof: Clausule 4, punt 1, van de raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd staat niet in de weg aan een nationale regeling volgens welke in een situatie waarin de beëindiging van de dienstenovereenkomst tussen de werkgever en een van zijn klanten enerzijds heeft geleid tot de beëindiging van arbeidsovereenkomsten voor een bepaald werk of een bepaalde dienst die tussen deze werkgever en bepaalde werknemers zijn gesloten, en anderzijds heeft geleid tot het collectieve ontslag, op basis van objectieve gronden, van werknemers in vaste dienst van deze werkgever, de ontslagvergoeding die aan eerstgenoemde werknemers wordt betaald, lager is dan die welke aan de werknemers in vaste dienst wordt uitgekeerd.

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-254/18 – Syndicat des cadres de la sécurité intérieure – ECLI:EU:C:2019:318 – persbericht – conclusie - arrest

Maximale wekelijkse arbeidstijd

Richtlijn 2003/88/EG. Moet de „referentieperiode” in de zin van richtlijn 2003/88/EG, die de lidstaten kunnen vaststellen voor het berekenen van de maximale gemiddelde wekelijkse arbeidstijd, worden opgevat als een „verschuivende periode”, dat wil zeggen als een termijn waarvan de aanvang verschuift naargelang van het tijdsverloop, of kan deze periode ook „vast” worden bepaald in die zin dat deze periode op een vaste kalenderdatum kan aanvangen en eindigen?

Hof: Artikel 6, onder b), artikel 16, onder b), en artikel 19, eerste alinea, van richtlijn 2003/88/EG staan niet in de weg aan een nationale regeling die voor de berekening van de gemiddelde wekelijkse arbeidstijd voorziet in referentieperioden die op vaste kalenderdagen beginnen en eindigen, op voorwaarde dat deze regeling mechanismen bevat waardoor kan worden verzekerd dat de maximale gemiddelde wekelijkse arbeidstijd van 48 uren in acht wordt genomen gedurende elke periode van zes maanden die zich over twee opeenvolgende vaste referentieperioden uitstrekt.

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK - Hoge Raad - 12 april 2019 – HvJ C-272/17 - Zyla – ECLI:NL:HR:2019:588 - einduitspraak

Korting op premie volksverzekeringen – Vermindering naar rato van periode premieplicht

Artikel 45 VWEU. Zyla, met Poolse nationaliteit, heeft in 2013 bijna de helft van het jaar in Nederland gewerkt, waar zij sociaal verzekerd en premieplichtig was en inkomstenbelasting heeft betaald. Na haar terugkeer naar Polen heeft zij in de tweede helft van dat jaar onvoldoende inkomsten genoten om aldaar premieplichtig te zijn of inkomstenbelasting te moeten betalen. De Nederlandse belastingdienst heeft, bij de berekening van de wettelijk bepaalde korting op de door Zyla betaalde premie volksverzekeringen, een tijdsevenredige vermindering toegepast naar rato van de periode van premieplicht (zes maanden) in Nederland. In geding is of artikel 45 VWEU, zoals dit door het Hof is uitgelegd met betrekking tot directe belastingen, de Nederlandse autoriteiten verplicht tot het in aanmerking nemen van de persoonlijke en gezinsomstandigheden van Zyla in Polen, teneinde de aan de orde zijnde korting geheel toe te kennen, en niet slechts naar rato van de periode dat zij in Nederland heeft gewerkt.

Volgens het HvJ verzet artikel 45 VWEU zich niet tegen een regeling van een lidstaat die voor de vaststelling van het bedrag van de door een werknemer verschuldigde premie volksverzekeringen bepaalt dat het premiedeel van de heffingskorting waarop een werknemer recht heeft voor een kalenderjaar, evenredig is aan de periode waarin deze werknemer verzekerd is in het stelsel van

volksverzekeringen van die lidstaat, en aldus van de jaarlijkse heffingskorting een gedeelte wordt uitgesloten dat evenredig is aan elke periode waarin deze werknemer niet was verzekerd in dat stelsel en in een andere lidstaat woonde zonder daar een beroepsactiviteit uit te oefenen. Hieruit volgt dat belanghebbende alleen aanspraak heeft op een gedeelte van het premiedeel van de algemene heffingskorting dat is bepaald in tijdsevenredigheid naar de periode van verzekering in Nederland. De klacht van belanghebbende dat de algemene heffingskorting aan haar moet worden toegekend zonder toepassing van de tijdsevenredige vermindering van het premiedeel van die heffingskorting faalt daarom. De Hoge Raad verklaart het beroep in cassatie, na beantwoording van de prejudiciële vragen door het HvJ, ongegrond.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Oostenrijk – 1 april 2019 – zaak C-135/19 – Pensionsversicherungsanstalt*

Invaliditeitsuitkering – Meenemen naar Duitsland?

Verordening (EG) nr. 883/2004. Verzoekster is een Oostenrijks staatsburger en heeft tot 1990 in Oostenrijk gewerkt. Vervolgens is zij vanwege haar huwelijk met een Duits staatsburger naar Duitsland verhuisd. Verzoekster heeft van 1990 tot voor het laatst in 2013 in Duitsland gewerkt. Sinds haar verhuizing naar Duitsland viel zij niet meer onder de Oostenrijkse ziektekosten- of pensioenverzekering. Zij heeft in Oostenrijk geen uitkeringen ontvangen uit hoofde van de ziektekosten- of pensioenverzekering (zoals een tijdelijke invaliditeitsuitkering of ziekengeld). Verzoekster heeft verzocht om toekenning van een invaliditeitsuitkering, subsidiair om de toezegging van maatregelen op het gebied van medische revalidatie, en om een revalidatie-uitkering uit hoofde van de ziektekostenverzekering, subsidiair om de toezegging van maatregelen op het gebied van beroepsrevalidatie. Verweerster betwist dat verzoekster invalide is. Het gaat in dit geding om de vraag waar de Oostenrijkse revalidatie-uitkering onder valt (artikel 3(1) a, c, of h van de Verordening), en of deze ten behoeve van verzoekster naar Duitsland moet worden geëxporteerd?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Duitsland – 4 april 2019 – zaak C-181/19 – Jobcenter Krefeld*

Heeft Poolse onderdaan recht op sociale bijstandsrecht in Duitsland?

Verordening 492/2011. Verordening 883/2004. Artikel 18 VWEU. Verzoeker, een Pools onderdaan, wil (aanvullende) uitkeringen verkrijgen voor zichzelf en zijn minderjarige dochters overeenkomstig het Duitse sociale bijstandsrecht voor de periode van 08.06.2017 t/m 31.12.2017. Zijn verzoek wordt afgewezen. Verzoeker en zijn twee dochters voldeden in de litigieuze periode aan de voorwaarden om voor de uitkeringen in aanmerking te komen. De Duitse wet bepaalt echter dat buitenlanders die hun verblijfsrecht ontleen aan artikel 10 van Verordening 492/2011 uitgesloten zijn van uitkeringen vanuit de basisverzekering. Verzoeker en zijn dochters hadden in de litigieuze periode geen verblijfsrecht op grond van de Duitse wet. De verwijzende rechter twijfelt of de uitsluiting van uitkeringen volgens het Duitse recht in strijd is met de verordening en het non-discriminatiebeginsel.

BURGERINITIATIEF

Besluit (EU) 2019/540 inzake het voorgestelde burgerinitiatief "NewRightsNow – Versterking van de rechten van "geüberiseerde" arbeidskrachten" (Kennissegeving geschied onder nummer C(2019) 2312), *PB L 93 van 2.4.2019*

OVERIG

- Workers' rights in the gig economy: is the new EU Directive on transparent and predictable working conditions in the EU really a boost? ([EU law analysis](#))
- Besluit langere WW-export uitgesteld ([Europa nu](#))
- Europees Parlement bereikt akkoord over oprichting Europese Arbeidsautoriteit ([Europa decentraal](#))
- Europees Parlement stemt voor betaald partnerschapsverlof van minimaal tien dagen ([Europa decentraal](#))

Asiel, migratie en burgerschap (S – V)

EHRM – ARREST – 9 april 2019 – I.M. t. Zwitserland – persbericht – arrest (niveau 2) – 23887/16 – ECLI:CE:ECHR:2019:0409JUD002388716

Uitzettingsbevel na veroordeling voor verkrachting - Schending van artikel 8 EVRM

Artikel 8 EVRM. Klager is een Kosovaarse staatsburger, sinds 1993 woonachtig in Zwitserland. De klacht betreft de weigering van de Zwitserse autoriteiten om de verblijfsvergunning van klager te verlengen en hem Zwitserland uit te zetten.

In 2003 is klager in Zwitserland veroordeeld tot ruim twee jaar gevangenisstraf wegens verkrachting. Vanaf 2006 lopen er diverse procedures rondom de verlenging van de verblijfsvergunning van klager. Vanaf 2013 heeft klager te maken gekregen met ernstige gezondheidsproblemen en ontvangt hij een volledige invaliditeitspensioen, hij is voor 80% invalide. In 2015 worden de klachten van klager ten aanzien van de weigering van de verlenging van zijn verblijfsvergunning afgewezen door de hoogste rechtelijke instantie in Zwitserland, vanwege de in 2003 opgelegde gevangenisstraf. In 2016 is het invaliditeitspensioen van klager stopgezet, vanaf dat moment is hij financieel afhankelijk van zijn kinderen, woont bij zijn kinderen en wordt hij door hen verzorgd.

Het hof overweegt dat het uitzetten van klager in strijd is met artikel 8 EVRM, gelet op de lange periode dat hij in Zwitserland woonachtig is en vanwege de afhankelijkheid van zijn kinderen. Aanvullend heeft de hoogste rechter in Zwitserland (in 2015) 12 jaar na de strafrechtelijke veroordeling van klager, geen rekening gehouden met de veranderde omstandigheden van klager, waaronder een ernstige achteruitgang van zijn gezondheid, de verbondenheid van klager met Zwitserland en de afhankelijkheid van klager van zijn kinderen. Er heeft slechts een oppervlakkige toetsing plaatsgevonden van het uitzettingsbevel waarmee de proportionaliteit en noodzaak daarvan niet is gebleken.

HvJ – ARREST – 2 april 2019 - gevoegde zaken C-582/17 en C-583/17 - H.R. – Nederland – Raad van State ECLI:NL:RVS:2017:2572 – Raad van State ECLI:NL:RVS:2017:2571 - ECLI:EU:C:2019:280 – conclusie - arrest

Dublin - Terugnameprocedure – Verantwoordelijkheidscriteria

Verordening (EU) nr. 604/2013. Het betreft twee zaken van Syrische vreemdelingen. Zij hebben eerst in Duitsland een verzoek om internationale bescherming ingediend, vervolgens zijn zij naar Nederland gekomen. De staatssecretaris heeft hun asielverzoek vanwege hun eerdere verblijf in Duitsland niet in behandeling genomen. Volgens de staatssecretaris volgt uit de Dublinverordening dat Duitsland - het land waar zij het eerst een verzoek hebben gedaan - verantwoordelijk is voor behandeling daarvan. Maar de vreemdelingen vinden dat Nederland verantwoordelijk is, omdat hun echtgenoten in Nederland verblijven en hier internationale bescherming genieten. Wanneer onderdanen van een derde land zich van een lidstaat naar een andere lidstaat verplaatsen en in elke lidstaat een verzoek om internationale bescherming indienen, verzendt de tweede lidstaat een terugnameverzoek en neemt hij een besluit tot overdracht van de betrokkene aan de eerste lidstaat. De verwijzende rechter wenst te vernemen: i) of de tweede lidstaat de criteria van de Dublin III-verordening (met name die betreffende de eenheid van het gezin) kan (of zelfs moet) toepassen om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is; en ii) of de door die verordening gewaarborgde rechten van bezwaar of beroep kunnen worden aangewend om op te komen tegen een onjuiste toepassing van die criteria.

Hof: Verordening (EU) nr. 604/2013 moet aldus worden uitgelegd dat een onderdaan van een derde land die in een eerste lidstaat een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend, deze lidstaat daarna heeft verlaten en vervolgens in een tweede lidstaat een nieuw verzoek om internationale bescherming heeft ingediend:

– *zich in beginsel niet kan beroepen op het in artikel 9 van die verordening neergelegde verantwoordelijkheids criterium in het kader van een op grond van artikel 27, lid 1, van die verordening in die tweede lidstaat ingesteld rechtsmiddel tegen een jegens hem genomen overdrachtsbesluit;*

– zich bij uitzondering in het kader van een dergelijk rechtsmiddel kan beroepen op dat verantwoordelijkheids criterium in een situatie die valt onder artikel 20, lid 5, van diezelfde verordening, wanneer die onderdaan van een derde land aan de bevoegde autoriteit van de verzoekende lidstaat informatie heeft verstrekt waaruit duidelijk blijkt dat die lidstaat ingevolge dat verantwoordelijkheids criterium moet worden beschouwd als de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek.

- Europees Hof beantwoordt vragen over Dublinverordening ([persbericht RvS](#))
- The CJEU (Unintentionally) Opens New Avenues of "Free Choice" in Asylum Law ([Verfassungsblog](#))
- Der EuGH eröffnet (unbeabsichtigt) neue Wege für "free choice" im Asylrecht ([Verfassungsblog](#))

HvJ – ARREST – 10 april 2019 – zaak C-483/17 – Tarola – Ierland - ECLI:EU:C:2019:309 – conclusie - arrest

Unieburger – Werkloosheid – Recht op een uitkering

Richtlijn 2004/38/EG. Verordening (EEG) nr. 1612/68. De vraag is gerezen in het kader van een vordering die door een Roemeens staatsburger is ingesteld tegen de minister van Sociale Bescherming van Ierland nadat deze zijn aanvraag voor een uitkering voor werkzoekenden had afgewezen. Behoudt een burger van de Unie die zijn recht van vrij verkeer en verblijf op grond van richtlijn 2004/38/EG heeft uitgeoefend en gedurende twee weken in een andere lidstaat dan de zijne heeft gewerkt en onvrijwillig werkloos wordt, de status van werknemer en derhalve het daarmee samenhangende recht van verblijf?

Hof: Artikel 7, lid 1, onder a), en lid 3, onder c), van richtlijn 2004/38/EG moet aldus worden uitgelegd dat een onderdaan van een lidstaat die gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer, die in een andere lidstaat de hoedanigheid van werknemer in de zin van artikel 7, lid 1, onder a), van die richtlijn heeft verworven vanwege de activiteit die hij daar gedurende twee weken, anders dan krachtens een tijdelijke arbeidsovereenkomst, heeft uitgeoefend alvorens onvrijwillig werkloos te worden, de status van werknemer behoudt gedurende een bijkomende periode van ten minste zes maanden in de zin van die bepalingen, mits hij zich als werkzoekende bij de bevoegde dienst voor arbeidsvoorziening heeft ingeschreven.

Het staat aan de verwijzende rechter om te bepalen of die onderdaan krachtens het door artikel 24, lid 1, van richtlijn 2004/38 gewaarborgde beginsel van gelijke behandeling bijgevolg recht heeft op socialebijstandsuitkeringen of, in voorkomend geval, socialezekerheidsvoorzieningen als was hij een onderdaan van het gastland.

- Unemployment, residence rights, social benefits at three crossroads in the Tarola ruling ([EU law analysis](#))

PREJUDICIELE VERWIJZING – België – 1 april 2019 - [Gevoegde prejudiciële hofzaken C-133/19, C-136/19 en C-137/19](#) - B. M. M. et B. S. e.a.* - verwijzing

Gezinshereniging – Minderjarigheidsaspect – Meerderjarigheid tijdens de procedure

Richtlijn 2003/86. De vragen betreffen het minderjarigheidsaspect bij gezinshereniging, wanneer het kind tijdens de procedure meerderjarig wordt.

PREJUDICIELE VERWIJZING – België – 3 april 2019 – zaak C-194/19 – [État belge](#)*

Dublin III-verordening - Rekening houden met elementen van na besluit tot Dublin-overdracht?

Verordening (EU) nr. 604/2013 (Dublin III). Verzoeker (Palestijns) heeft in België een asielverzoek ingediend. Vervolgens dienen de Belgische autoriteiten bij de Spaanse autoriteiten een verzoek tot overname van verzoeker in, dat wordt aanvaard door de Spaanse autoriteiten. Verzoeker heeft vervolgens een beroep tot nietigverklaring ingediend. In zijn cassatieberoep preciseert verzoeker dat zijn broer inmiddels ook in België is aangekomen en dat het wegens de gemeenschappelijke aspecten van zijn asielverzoek en dat van zijn broer noodzakelijk is dat hun relazen gezamenlijk worden onderzocht. Legt artikel 27 van verordening (EU) nr. 604/2013 (afzonderlijk/in samenhang met

artikel 47 van het Handvest) de nationale rechter de verplichting op om, teneinde het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel te waarborgen, in voorkomend geval rekening te houden met elementen die dateren van na het besluit tot ‚Dublin-overdracht‘?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Zweden – 19 april 2019 – [zaak C-193/19](#) – [Migrationsverket](#)*

Schengengrenscode – Identiteit – Geldig paspoort

Verordening (EU) nr. 265/2010. De Zweedse wet vereist voor de afgifte van een verblijfsvergunning om een andere reden dan humanitaire overwegingen een geldig paspoort. Aan A, een Gambiaans staatsburger is een verblijfsvergunning verleend vanwege zijn band met zijn echtgenote, een Zweeds staatsburger. De aanvraag was ingediend en ingewilligd voordat hij Zweden binnenkwam. A verzoekt nu om dezelfde redenen om verlenging van zijn verblijfsvergunning. Bij deze verlengingsaanvraag heeft de Noorse politie informatie verstrekt dat A in Noorwegen in bewaring is gehouden, en dat hij een aantal aliassen in Noorwegen heeft gebruikt. Hij was daar mede bekend als B (op basis van een vals paspoort), C (asielzoeker zonder paspoort), en D, een Gambiaans staatsburger geboren op 08.08.1980. Op naam van D is eerder een verblijfsvergunning aangevraagd die is afgewezen aangezien het om een schijnhuwelijk ging. D is levenslang uit Noorwegen verwijderd en Noorwegen heeft hem onder die naam in het SIS geregistreerd. De verwijzende rechter heeft de lopende aanvraag feitelijk afgewezen omdat zijn identiteit niet duidelijk is gemaakt. Vraag is o.a. of de bepalingen van de Schengenuitvoeringsovereenkomst, waaronder meer bepaald de bepalingen inzake de systematische raadpleging van het SIS en de Schengengrenscode, en waaronder meer bepaald de daarin opgenomen eis om in het bezit te zijn van een geldig paspoort, in de weg aan de toekenning van verblijfsvergunningen op basis van aanvragen die in Zweden zijn ingediend om andere redenen dan bescherming of humanitaire overwegingen, wanneer de identiteit onduidelijk is?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Duitsland – 29 april 2019 – [zaak C-238/19](#) – [Bundesamt für Migration und Flüchtlinge](#)*

Militaire dienstplicht in Syrië

Richtlijn 2011/95 (vluchtelingenstatus). De zaak gaat over een Syrisch onderdaan die verzoekt om toekenning van de vluchtelingenstatus omdat hij dreigt te worden opgeroepen voor de militaire dienstplicht. Partijen twisten over de vraag of verzoeker, die reeds subsidiaire bescherming geniet, bovendien toekenning van de status van vluchteling kan verlangen. O.a. de vraag of de "weigering" om militaire dienst te vervullen meer moet inhouden dan enkel de vlucht uit het land van herkomst.

RECHTSPRAAK NL – Raad van State – 17 april 2019 – [ECLI:NL:RVS:2019:990](#) – [ECLI:NL:RVS:2019:1246](#)

Intrekking Nederlandse nationaliteit na aansluiting bij strijdgroepen?

De wet staat het niet toe dat de Nederlandse nationaliteit wordt ingetrokken van twee mannen die zich in 2013 en 2014 aansloten bij strijdgroepen in Irak en Syrië. Toen de mannen zich bij die groepen aansloten, stonden die strijdgroepen namelijk nog niet op de wettelijke lijst van 'verboden' organisaties. Dat gebeurde pas in 2017. De Rijkswet op het Nederlanderschap, die intrekking van het Nederlanderschap mogelijk maakt, heeft geen terugwerkende kracht en mag daarom niet op de mannen worden toegepast. ([persbericht RvS](#))

RECHTSPRAAK NL – Raad van State – EINDUITSPRAAK – 26 april 2019 – na verwijzingsuitspraak 4.4.2017 – [ECLI:NL:RVS:2017:2119](#) – [HvJ 7.11.18 zaak C-484/17 K](#) – [ECLI:NL:RVS:2019:1382](#)

Gezinshereniging - Inburgeringsexamen

Richtlijn 2003/86/EG. K had een verblijfsvergunning voor verblijf bij haar echtgenoot, een derdelander. Vervolgens heeft K verzocht om wijziging van deze vergunning in een

verblijfsvergunning voortgezet verblijf. Dat verzoek is afgewezen omdat K niet had aangetoond dat zij het inburgeringsexamen had behaald of dat zij van de inburgeringsplicht was vrijgesteld of ontheven.

HvJ: Artikel 15, leden 1 en 4, van richtlijn 2003/86/EG staat niet in de weg aan een nationale regeling op grond waarvan een aanvraag voor een autonome verblijfstitel die is ingediend door een derdelander die uit hoofde van gezinshereniging langer dan vijf jaar op het grondgebied van een lidstaat heeft verbleven, kan worden afgewezen op grond dat hij niet heeft aangetoond dat hij is geslaagd voor een inburgeringsexamen over de taal en de samenleving van deze lidstaat, mits de wijze waarop de verplichting om dat examen te behalen concreet wordt uitgewerkt, niet verder gaat dan nodig is om het doel van vergemakkelijking van de integratie van derdelanders te bereiken, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

Afdeling: Anders dan de vreemdeling betoogt, heeft de rechtbank terecht overwogen dat de staatssecretaris de door de vreemdeling aangevoerde omstandigheden niet ten onrechte niet dusdanig bijzonder heeft geacht om haar ontheffing van het inburgeringsvereiste te verlenen. Immers, de in de grief aangevoerde omstandigheden dat zij al lang in Nederland verblijft, hier gezinsleven heeft en stelt van haar zoon afhankelijk te zijn, zijn geen omstandigheden die maken dat zij niet in staat is het inburgeringsexamen af te leggen of te behalen. Van haar hadden dan ook inspanningen mogen worden verwacht om het inburgeringsexamen te behalen.

De Afdeling bevestigt de aangevallen uitspraak.

RECHTSPRAAK NL – Raad van State – EINDUITSPRAAK – 26 april 2019 – na verwijzingsuitspraak 10.5.17 [ECLI:NL:RVS:2017:1252](#) – HvJ 7.11.18 zaak C-257/17 C en A – [ECLI:NL:RVS:2019:1380](#) – [ECLI:NL:RVS:2019:1384](#)

Weigering voortgezet verblijf na zakken inburgeringsexamen

Richtlijn 2003/86/EG. Het gaat in de twee zaken om twee vreemdelingen die een tijdelijke verblijfsvergunning hadden voor verblijf bij een familie- of gezinslid. Toen zij na ruim vijf jaar een verblijfsvergunning voor voortgezet verblijf aanvroegen, wees de staatssecretaris die af, omdat de vreemdelingen het inburgeringsexamen niet hadden gehaald. De staatssecretaris mag een verblijfsvergunning voor voortgezet verblijf weigeren als de vreemdeling het inburgeringsexamen niet heeft gehaald. Maar de verplichting om zo'n inburgeringsexamen te halen mag niet verder gaan dan nodig is om het doel ervan te bereiken, namelijk om de integratie van vreemdelingen makkelijker te maken. Als een vreemdeling bijvoorbeeld bewijst dat hij er alles aan gedaan heeft om het examen te halen, maar dat het desondanks niet gelukt is, mag de staatssecretaris de vergunning niet meer weigeren.

- Geen verblijfsvergunning als je inburgeringsexamen niet haalt, tenzij dat onevenredig is ([persbericht RvS](#))

NOOT – bij HvJ 12 maart 2019, zaak C-221/17 Tjebbes

The Tjebbes Fail: Going Farcical about Bulgakovian Truths ([Verfassungsblog](#))

NOOT – bij HvJ 14 maart 2019, zaak C-557/17, Y.Z. e.a.

Verblijfsrecht van gezinsleden door fraude? ([Verblijfblog](#))

FACTSHEET EHRM

Unaccompanied migrant minors in detention, februari 2019 ([EHRM](#))

REGELGEVING EU

Verordening (EU) 2019/592 van het Europees Parlement en de Raad van 10 april 2019 tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1806 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld, met betrekking tot de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie, [PB L 103I van 12.4.2019](#)

OVERIG

- 📌 The revised EU visa code: controlling EU borders from a distance ([EU law analysis](#))
- 📌 Kan de asielprocedure sneller? ([Verblijfblog](#))
- 📌 Wie beslist over de verblijfsstatus van migranten, de IND of de rechter? ([Verblijfblog](#))

Belastingen (Fi –S)

EHRM – ARREST - Bjarni Armannsson t. IJsland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) - [72098/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0416JUD007209814](#)

Ne bis in idem – Fiscale boete en strafrechtelijke sanctie - Schending van artikel 4, Protocol 7 EVRM

Artikel 4, Protocol 7 EVRM. Het betreft de vraag of sprake is van schending van het *ne bis in idem* beginsel nu klager voor dezelfde (fiscale) feiten zowel via de fiscale route, herziening van zijn belastingen en de oplegging van een fiscale boete, als via de strafrechtelijke weg, oplegging van een voorwaardelijke gevangenisstraf en een geldboete, is vervolgd voor hetzelfde feitencomplex.

Het hof is van oordeel dat sprake is van schending van artikel 4, protocol 7 EVRM nu klager voor hetzelfde feit twee keer is veroordeeld. Allereerst stelt het hof vast dat zowel de fiscale boete als de strafrechtelijke straf een punitief karakter hebben en dat deze straffen betrekking hebben op hetzelfde feitencomplex. Voor de vraag of sprake is van één procedure of twee aparte procedures (*bis*) toetst het hof de gevolgde fiscale en strafrechtelijke route aan de hand van het eerder door het hof ontwikkelde criterium van "voldoende verband zowel inhoudelijk als in tijd". In dit geval is het hof van oordeel dat wegens het gebrek aan overlap in tijd tussen de twee procedures en het voornamelijk onafhankelijk van elkaar verzamelen en beoordelen van bewijs er geen sprake is van een voldoende verband zowel inhoudelijk als in tijd tussen de fiscale en de strafrechtelijke procedure. Dit leidt ertoe dat sprake is van twee afzonderlijke procedures en is klager aldus twee keer vervolgd voor hetzelfde feit.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 25 april 2019 - Alexandru-Mihai Pop e.a. t. Roemenië – [persbericht 25.4.19](#) – [beslissing](#) – (niveau 3) - [54494/11](#) - [67699/11](#) - [21251/12](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0402DEC005449411](#)

Milieubelasting in Roemenië op vanuit de EU geïmporteerde tweedehandsauto's – Voldoende effectief rechtsmiddel terugvorderen milieubelasting

Samenvatting onder: [Milieu](#)

PREJUDICIELE VERWIJZING – Italië – 10 april 2019 – [zaak C-168/19](#) en [C-169/19](#) - [Istituto Nazionale della Previdenza Sociale e.a.*](#)

Uitbetaling pensioen in andere lidstaat – Belastingheffing

Artikel 18 en 21 VWEU. Verzoeker heeft verzocht om zijn pensioen in Portugal zonder heffing van Italiaanse belastingen te laten uitbetalen. De Italiaanse instantie heeft dat verzoek afgewezen. Verzetten artikelen 18 en 21 VWEU zich tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan een in een andere lidstaat wonende persoon die al zijn inkomsten in de eerste lidstaat heeft verworven, maar niet de nationaliteit van de tweede lidstaat heeft, aan belasting over het inkomen wordt onderworpen zonder aanspraak te kunnen maken op de belastingvoordelen van deze laatste lidstaat?

RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad – 5 april 2019 - [ECLI:NL:HR:2019:482](#)

Naheffing en verzuimboete voor gebruik maken van de weg met een motorrijtuig met buitenlands kenteken

Prejudiciële vragen van de rechtbank Zeeland-West-Brabant. Houder is ingezetene van Nederland maar heeft niet de Nederlandse nationaliteit. Wettelijk vermoeden van hoofdverblijf in Nederland en van duur van houderschap van motorrijtuig in Nederland. Tegenbewijsmogelijkheid; is berekeningsvoorschrift hoogte motorrijtuigenbelasting (indirect) discriminerend? Rechtvaardiging en proportionaliteit van maatregelen. Berekeningsvoorschrift ook aanvaardbaar voor berekening verzuimboete.

- Ⓛ Hoge Raad: naheffing motorrijtuigenbelasting buitenlands kenteken is geen discriminatie ([Europa decentraal](#))

REGELGEVING EU

Uitvoeringsverordening (EU) 2019/652 van de Commissie van 24 april 2019 tot vaststelling van standaardwerkingsregels voor de raadgevende commissie of de arbitragecommissie voor alternatieve geschillenbeslechting en een standaardformulier voor de verstrekking van informatie over de openbaarmaking van het eindbesluit overeenkomstig Richtlijn (EU) 2017/1852 van de Raad, C/2019/2945, [PB L 110 van 25.4.2019](#)

Belastingen, accijns

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-638/17 – Skonis ir kvapas – Litouwen – [ECLI:EU:C:2019:316](#) – geen conclusie - arrest

Accijns – Sigaret of sigaar?

Richtlijn 2011/64/EU. Skonis ir kvapas heeft tabaksproducten in Litouwen ingevoerd en deze in het geautomatiseerde systeem voor toezicht op het verkeer van accijnsgoederen, als sigaren of cigarillo's aangegeven. De nationale belastinginspectie heeft zich op het standpunt gesteld dat deze producten niet beantwoordden aan de definitie van sigaren of cigarillo's in artikel 3, lid 10, van de accijnswet en dat zij in plaats daarvan als sigaretten in de zin van artikel 3, lid 11, van die wet moesten worden beschouwd. De vraag gaat dus over de kwalificatie van de tabaksproducten van Skonis ir kvapas: zijn het sigaren of sigaretten?

Hof: Artikel 4, lid 1, onder a), van richtlijn 2011/64/EU moet aldus worden uitgelegd dat tabaksproducten, waarbij een deel van het dekblad van natuurtabak ter hoogte van het filter is omhuld met een extra papieren laag, waardoor die producten eruit kunnen zien als sigaretten, vallen onder de categorie van sigaren of cigarillo's in de zin van die bepaling.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Roemenië – 5 april 2019 – zaak C-184/19 - Hecta Viticol*

Aanpassing accijnstarief voor gegiste dranken

Richtlijn 92/83. Richtlijn 92/84. De vennootschap Principal Company heeft niet-mousserende gegiste drank van het merk "CETERA" verhandeld. Hierbij heeft zij gebruik gemaakt van een belastingentrepot en een accijns van nul EUR/hl product toegepast. Volgens de belastinginspectieautoriteiten had zij vanaf de datum van inwerkingtreding van een nationale regeling die een accijns instelt op andere gegiste dranken dan bier en wijn, te weten vanaf 01.07.2010, een accijns moeten toepassen. De vragen zijn of de richtlijnen en algemene beginselen van rechtszekerheid en gewettigd vertrouwen zich verzetten tegen een nationale regeling die het accijnstarief voor gegiste dranken anders dan bier en wijn aanpast.

Belastingen, btw (Fi)

HvJ – ARREST – 10 april 2019 – zaak C-214/18 – PSM „K” – Poelen - ECLI:EU:C:2019:301 – geen conclusie - arrest

Diensten van een gerechtsdeurwaarder in het kader van een gedwongen tenuitvoerleggingsprocedure

Richtlijn 2006/112/EG. Treder is gerechtsdeurwaarder en is belast met een gedwongen tenuitvoerleggingsprocedure tegen de schuldenaar. Treder heeft deze procedure afgesloten alsmede het bedrag van de tenuitvoerleggingsvergoeding ervoor vastgesteld en verhoogd met btw. De aangewezen curator heeft beroep ingesteld tegen dit besluit en daarbij aangevoerd dat de desbetreffende gerechtsdeurwaarder een vergissing heeft begaan door deze tenuitvoerleggingsvergoedingen te verhogen met het bedrag aan btw, omdat deze vergoedingen, die worden vastgesteld krachtens artikel 49, lid 1, van de wet inzake gerechtsdeurwaarders, reeds btw omvatten.

Hof: De bepalingen van richtlijn 2006/112/EG staan niet in de weg aan een bestuurlijke praktijk van de bevoegde nationale instanties op grond waarvan de btw met betrekking tot de diensten die een gerechtsdeurwaarder in het kader van een gedwongen tenuitvoerleggingsprocedure heeft verricht, wordt geacht te zijn opgenomen in de door hem geïnde vergoedingen.

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-691/17 – PORR Épitési Kft. – Hongarije - ECLI:EU:C:2019:327 – geen conclusie - arrest

Onverschuldigde betaling van de belasting door de ontvanger van diensten aan de dienstverrichter op basis van een verkeerd opgestelde factuur volgens de gewone belastingregels

Richtlijn 2006/112/EG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen PORR Épitési en de belastingdienst over een navorderingsaanslag ten aanzien van PORR wegens de niet-toepassing van de nationale bepalingen inzake de verleggingsregeling voor de belasting over de toegevoegde waarde (btw).

Hof: Richtlijn 2006/112/EG en de beginselen van fiscale neutraliteit en doeltreffendheid staan niet in de weg aan een praktijk van de belastingdienst waarbij deze, zonder dat er sprake is van een vermoeden van fraude, een onderneming het recht weigert op aftrek van de btw die deze onderneming als dienstontvanger onverschuldigd aan de dienstverrichter heeft betaald op grond van een factuur die deze laatste heeft opgesteld volgens de regels van de gewone regeling inzake de btw, terwijl de betrokken transactie viel onder het mechanisme van de verleggingsregeling, zonder dat de belastingdienst

– alvorens het recht op aftrek af te wijzen, onderzoekt of de opsteller van deze onjuiste factuur het bedrag van de onterecht betaalde belasting op de toegevoegde waarde kon terugbetalen aan de ontvanger ervan en deze factuur kon rectificeren middels een correctie op eigen initiatief, overeenkomstig de toepasselijke nationale regeling, teneinde de belasting terug te krijgen die hij onterecht aan de schatkist heeft afgedragen, of

– beslist aan de ontvanger van dezelfde factuur de belasting die deze onterecht aan de opsteller ervan heeft betaald en welke die opsteller vervolgens ten onrechte aan de schatkist heeft gestort, zelf terug te betalen.

Deze beginselen vereisen evenwel dat wanneer de terugbetaling door de dienstverrichter aan de dienstontvanger van de onterecht gefactureerde belasting over de toegevoegde waarde onmogelijk of uiterst moeilijk zou blijken te zijn, met name in geval van insolventie van de dienstverrichter, de dienstontvanger zijn verzoek tot terugbetaling rechtstreeks moet kunnen richten tot de belastingdienst.

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 10 april 2019 – zaak C-291/18 – Grup Servicii Petroliere - Roemenië – ECLI:EU:C:2019:302 – conclusie

Btw-vrijstelling - Offshore boorplatformen

Richtlijn 2006/112/EG. Is een „opvijzelbaar“ offshoreboorplatform „een schip voor de vaart op volle zee? Vallen dergelijke opvijzelbare offshoreboorplatformen onder de vrijstelling van artikel 148, onder c) juncto onder a), van richtlijn 2006/112/EG?

A-G: Artikel 148, onder c) juncto onder a), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat de vrijstelling die is neergelegd in punt c) niet van toepassing is op opvijzelbare offshore boorplatformen.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Nederland – Hoge Raad – 19 april 2019 – ECLI:NL:HR:2019:643

Btw-tarief voor sekslustopwekkende middelen

Btw-richtlijn 2006. Verordening (EG) nr. 178/2002. Belanghebbende heeft een seksboetiek. Het geschil gaat over het btw-tarief van sekslustopwekkende middelen die belanghebbende verkoopt. Het middel richt zich tegen het oordeel van het Hof dat de producten voedingsmiddelen zijn in de zin van post a.1 van Tabel I. Het middel betoogt dat de uitleg die het Hof heeft gegeven aan die post, in het bijzonder aan het daarin opgenomen begrip “eet- en drinkwaren die plegen te worden aangewend voor menselijke consumptie”, in strijd is met de bewoordingen en de systematiek van punt 1 van Bijlage III van btw-richtlijn 2006.

De Hoge Raad stelt de volgende vragen:

1. Moet het in punt 1 van Bijlage III bij btw-richtlijn 2006 gehanteerde begrip levensmiddelen voor menselijke consumptie zo worden uitgelegd dat daaronder, overeenkomstig artikel 2 van Verordening (EG) nr. 178/2002, moeten worden verstaan alle stoffen en producten, verwerkt, gedeeltelijk verwerkt of onverwerkt, die bestemd zijn om door de mens te worden geconsumeerd of waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij door de mens worden geconsumeerd?

Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord, hoe moet dan invulling worden gegeven aan dit begrip?

2. Indien eet- of drinkbare producten niet kunnen worden aangemerkt als levensmiddelen voor menselijke consumptie, aan de hand van welke criteria moet dan worden beoordeeld of dergelijke producten kunnen worden aangemerkt als producten die gewoonlijk zijn bestemd als aanvulling op of vervanging van levensmiddelen?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Slovenië - 3 april 2019 - zaak C-146/19 - SCT *

Verlaging van de maatstaf van btw-heffing ingeval van onherroepelijke niet-betaling

Richtlijn 2006/112/EG. De belastingautoriteit heeft op basis van de overgelegde documentatie vastgesteld dat verzoekster in het btw-register de in de aangifte opgenomen btw heeft gecorrigeerd. Verzoekster heeft de belastingautoriteit uitgelegd dat de correctie van de btw betrekking had op vorderingen op de vennootschappen A, een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, in faillissement, en B, een vennootschap op aandelen, in faillissement, die tot aan de beëindiging van de faillissementsprocedure op 12 juni 2013 niet zijn voldaan. Verzoekster heeft bovendien verduidelijkt dat zij de vorderingen op deze vennootschappen niet heeft ingediend in de respectieve faillissementsprocedures. De eerste en tweede vragen gaan over een derogatie aan het recht van verlaging van de maatstaf van de heffing, ingeval van onherroepelijke niet-betaling. De derde vraag gaat over de rechtstreekse werking van de richtlijn, wanneer de nationale wetgever verder gaat dan de richtlijn toelaat.

PREJUDICIELE VERWIJZING – VK – 23 april 2019 - zaak C-231/19 - Blackrock Investment Management*

Levering beheerdiensten

Richtlijn 2006/112/EG. BlackRock is vertegenwoordigend lid van een btw-groep waaronder een aantal ondernemingen valt die actief zijn als fondsbeheerders. BlackRock neemt diensten af van

BlackRock Financial Management, een vennootschap uit de VS binnen dezelfde commerciële groep. BlackRock gebruikt die diensten zowel voor het beheer van de gemeenschappelijke beleggingsfondsen als voor andere beleggingsfondsen. Vraag is of in het geval van één enkele levering van beheerdiensten, die worden gebruikt voor zowel het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen als voor andere fondsen, de diensten moeten worden verdeeld op basis van gebruik voor wat betreft het toepasselijke belastingtarief.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Finland – 23 april 2019 - zaak C-215/19 - Veronsaajien oikeudenvaltontayksikkö)*

Valt een colocationdienst onder verordening 282/2011 of richtlijn 2006/112/EG?

Richtlijn 2006/112/EG. Uitvoeringsverordening nr. 282/2011. De Finse vennootschap A Oy is een landelijke netwerkexploitant van draadloze communicatienetwerken. Deze onderneming verstrekt colocationdiensten aan haar klanten, binnenlandse en buitenlandse actoren op IT-gebied. Deze klanten stellen met servers die hun eigendom zijn telecommunicatieverbindingen ter beschikking aan hun eigen klanten. De servers worden geplaatst in de colocationruimtes, die zijn voorzien van de noodzakelijke telecommunicatieverbindingen en waar onder meer de vochtigheid en de temperatuur nauwkeurig zijn geregeld. De onderneming heeft een btw-ruling verzocht bij de Finse belastingdienst. De ruling ligt nu voor de hoogste Finse rechter. De vraag is o.a. of een colocationdienst, waarbij een ondernemer aan zijn klanten serverkasten in colocationruimtes met bijbehorende voorzieningen aanbiedt voor het plaatsen van hun servers, moet worden aangemerkt als de verhuur van onroerend goed in de zin van artikel 13 ter van Uitvoeringsverordening nr. 282/2011, dan wel moet worden aangemerkt als een dienst die betrekking heeft op onroerend goed in de zin van art. 47 van de btw-richtlijn.

PREJUDICIELE VERWIJZING – VK – 25 april 2019 - zaak C-235/19 United Biscuits and United Biscuits Pension Investments*

Pensioenbeheerdiensten – Begrip handelingen ter zake van verzekeringen

Richtlijn 2006/112/EG. Zesde richtlijn 77/388/EEG. Eerste richtlijn 79/267/EEG. United Biscuits is de pensioenbeheerder van het United Biscuits Pension Fund, een op vaste uitkeringen gebaseerde bedrijfspensioenregeling voor werknemers van United Biscuits. UB Pension Investments is de voormalige pensioenbeheerder van het UB Pension Investment Fund, een collectief beleggingsfonds waarin het vermogen van de pensioenregeling tussen 1989 en 2006 werd belegd. Beheerders eisen terugvordering van de btw-bedragen die zij hebben betaald aan diverse beleggingsbeheerders met betrekking tot vergoedingen voor verrichte pensioenfondsenbeheerdiensten. Vraag is of pensioenbeheerdiensten door verzekeraars en/of niet-verzekeraars "handelingen ter zake van verzekering" zijn in de zin van de richtlijnen.

EUROPESE TOEZICHTHOUDER GEGEVENSBESCHERMING

Samenvatting van het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming over twee wetgevingsvoorstellen met betrekking tot de bestrijding van btw-fraude, *PB C 140 van 16.4.2019*

Belastingen, douane, tariefindeling

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-288/18 – X BV – Nederland – Hoge Raad – ECLI:EU:C:2019:319 – geen conclusie – arrest

Tariefindeling van platte lcd-schermen

Verordening (EEG) nr. 2658/87. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen X BV en de Staatssecretaris van Financiën (Nederland) inzake de tariefindeling van vijf zogenoemde large format informatiedisplays met lcd-scherm.

Hof: Om te bepalen of platte lcd-beeldschermen die zijn ontworpen en worden vervaardigd voor de weergave van zowel uit een automatische gegevensverwerkende machine afkomstige gegevens als van uit andere bronnen afkomstige samengestelde videosignalen, in postonderverdeling 8528 51 00 van de gecombineerde nomenclatuur dan wel in postonderverdeling 8528 59 40 van deze nomenclatuur moeten worden ingedeeld, nagegaan moet worden, uitgaande van al hun objectieve kenmerken en eigenschappen, zowel in welke mate zij verscheidene functies kunnen vervullen als welk prestatieniveau zij bij de vervulling van die functies bereiken, teneinde vast te stellen of hun hoofdfunctie erin bestaat om in een automatisch gegevensverwerkend systeem te worden gebruikt. In dit verband moet bijzonder belang worden toegekend aan de vraag of zij zijn ontworpen voor werk op korte afstand. Het is daarbij niet van belang of de gebruiker van het beeldscherm en de persoon die gegevens in de automatische gegevensverwerkende machine bewerkt en/of invoert dezelfde is.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 9 april 2019 – zaak C-251/18 – Nederland – Rechtbank Noord-Holland – ECLI:EU:C:2019:295 – conclusie

Antidumpingrecht op de invoer van rijwielen uit China

Samenvatting onder: [Anti-dumping](#)

PREJUDICIELE VERWIJZING – Nederland – Hoge Raad – 19 april 2019 – ECLI:NL:HR:2019:631

Actieve veredeling – Tariefindeling – Heffingsgrondslag

Communautair douanewetboek (CDW). Verordening (EEG) nr. 2658/87. Belanghebbende heeft acht maal een zending hydrolisanten van proteïne onder de douaneregeling actieve veredeling geplaatst. De hydrolisanten zijn ingedeeld in postonderverdeling 2106 90 92 van de Gecombineerde Nomenclatuur. Tot en met 31 december 2013 gold voor hydrolisanten van proteïne een preferentiële tariefmaatregel. Het middel richt zich tegen het oordeel van het Hof dat artikel 121, lid 1, van het CDW meebrengt dat voor het berekenen van de douaneschuld het inmiddels geschorste preferentiële tarief van 8,9 procent in aanmerking moet worden genomen. Het middel betoogt in de eerste plaats dat onder het begrip heffingsgrondslag in artikel 121, lid 1, van het CDW niet is begrepen het toepasselijke tarief van rechten bij invoer zoals dat uit artikel 20 van het CDW voortvloeit. Indien het tarief of een preferentiële tariefmaatregel wel als een van de in artikel 121, lid 1, van het CDW bedoelde heffingsgrondslagen moet worden aangemerkt, betoogt het middel dat het Hof de specifieke voorwaarden heeft miskend die op grond van artikel 20, lid 4, van het CDW gelden voor toepassing van een preferentiële maatregel.

Prejudiciële vraag: Brengt artikel 121, lid 1, CDW mee dat een preferentiële tariefmaatregel voor toepassing waarvan invoergoederen in aanmerking kwamen op het tijdstip van plaatsing onder de regeling actieve veredeling met gebruikmaking van het systeem van schorsing, ook nog in aanmerking mag worden genomen bij de vaststelling van het bedrag van de douaneschuld die ontstaat bij het in het vrije verkeer brengen van die goederen, al of niet in ongewijzigde staat, indien diezelfde tariefmaatregel op de aanvaardingsdatum van de aangifte voor het brengen in het vrije verkeer is geschorst?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Bulgarije – 2 april 2019 – zaak C-76/19 – Direktor na Teritorialna direktsiya Yugozapadna Agentsiya Mitnitsi

Invoer – Royalty's of licentierechten – tariefindeling

Verordening (EEG) nr. 2913/92. Verordening (EEG) nr. 2454/93. De Bulgaarse douaneautoriteiten hebben controles verricht ten aanzien van 818 douaneaangiften voor de invoer van goederen. Zij stelden vast dat het bij de ingevoerde goederen ging om componenten (bestanddelen) die Curtis Balkan gebruikt voor de vervaardiging van gelicentieerde eindproducten waarover zij een royalty of licentierecht aan Curtis USA betaalt. In de aangifte van de gegevens inzake de douanewaarde waren de te betalen royalty's of licentierechten voor het gebruik van het octrooi niet vermeld. Bij de leveranciers van de ingevoerde goederen ging het om handelsondernemingen die niet identiek waren met Curtis USA, zodat Curtis Balkan de royalty's of licentierechten betaald heeft aan een derde. De douaneautoriteiten hebben ook de tariefindeling gewijzigd, omdat zij vaststelden dat er sprake was van een onjuiste tariefindeling onder verschillende TARIC-Codes, waardoor een douanerecht van 0%

was toegepast. Op grond van deze bevindingen besloot de directeur van het douanekantoor dat de douanewaarde in alle 818 douaneaangiften opnieuw diende te worden vastgesteld met inachtneming van de verschuldigde royalty's of licentierechten. De vragen gaan o.a. over de aanpassing van de douanewaarde ingeval van royalty's en licentierechten die betrekking hebben op ingevoerde goederen en bestanddelen die na invoer zijn toegevoegd.

PREJUDICIELE VERWIJZING – VK – 3 april 2019 – zaak C-182/19 - Pfizer Consumer Healthcare*

Tariefindeling warmtepleisters – Wezenlijk karakter vs. meest specifieke omschrijving

Richtlijn 93/42/EEG. Uitvoeringsverordening 2016/1140. Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1821. Pfizer heeft ThermaCare-producten ingevoerd in het Verenigd Koninkrijk. Dit zijn medische wegwerphulpmiddelen voor eenmalig gebruik, voor het toepassen van warmtetherapie. De producten zijn op grond van richtlijn 93/42/EEG ingedeeld als "actief medisch hulpmiddel". Is de uitvoeringsverordening ongeldig voor zover zij die warmtepleisters indeelt onder GN-code 3824 op basis van 'wezenlijk karakter' (algemene regel 3b), en niet onder 3500 op basis van algemene regel 3a die bepaalt dat volgens de meest 'specifieke omschrijving' moet worden ingedeeld?

Belastingen, energieproducten

PREJUDICIELE VERWIJZING – Spanje - 19 april 2019 - zaak C-220/19 - Promociones Oliva Park

Belasting over de waarde van stroomproductie – Verenigbaarheid met EU-recht

Richtlijn 2003/96/EG. Richtlijn 2008/118/EG. Richtlijn 2009/28/EG. Richtlijn 2009/72/EG. Verzoekster heeft de opgelegde betaling van de belasting over de waarde van stroomproductie aangevochten. Verzoekster stelde dat deze belasting onverenigbaar is met het Unierecht, aangezien het een aanvullende belasting betreft ten opzichte van reeds bestaande belastingen die op hetzelfde goed of dezelfde dienst worden geheven, en dus eigenlijk een indirecte belasting is die met het oog op het genereren van belastinginkomsten wordt geheven op de productie van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, die wordt gediscrimineerd ten opzichte van de productie van energie uit andere, niet-hernieuwbare bronnen, zonder dat een onderscheid wordt gemaakt naar de intensiteit en de vervuiling van het milieu. De vragen van de Spaanse rechter gaan over de verenigbaarheid van bepaalde voorschriften van de Spaanse wet op met hetgeen is bepaald in de EU-richtlijnen inzake de belasting van energieproducten, de algemene regeling inzake accijns, de bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare energiebronnen en de gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit.

Brexit

REGELGEVING

- Besluit (EU) 2019/584 van de Europese Raad vastgesteld in overeenstemming met het Verenigd Koninkrijk van 11 april 2019 tot verlenging van de in artikel 50, lid 3, VEU bedoelde termijn, *PB L 101 van 11.4.2019*
- Verordening (EU) 2019/592 van het Europees Parlement en de Raad van 10 april 2019 tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1806 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld, met betrekking tot de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Unie, *PB L 103I van 12.4.2019*

EUROPESE COMMISSIE

Q&A aanvulling op guidance notice van de Europese Commissie over de gevolgen van een no deal-Brexit voor lopende civiele procedures. In deze aanvulling wordt o.a. ingegaan op de gevolgen van

een no deal-Brexit op lopende procedures op het terrein van insolventie, scheiding, de small claims procedure en de Europees betalingsbevelprocedure, 11 april 2019 ([EC](#))

LITERATUUR

M.K. Bulterman, Brexit en strafrechtelijke samenwerking: de gevolgen van het perspectief van vertrek uit de Unie voor de tenuitvoerlegging van een EAB, in: [NtEr 2019/1.7](#)

OVERIG

- Brexit uitstel: game of dates ([ECER](#))
- Trick or Treaty? The legal issues of the second extension of the UK's EU membership ([EU law analysis](#))
- The end of 'Fortress Europe'? The implications of asymmetrical UK-EU intellectual property rights after Brexit ([KSLR](#))
- After the Second Brexit Extension: What Now? ([Verfassungsblog](#))

Wiki

- [Wiki Brexit](#) (nieuw!)

Civiel recht

PREJUDICIELE VERWIJZING – Polen – 5 april 2019 - [zaak C-199/19 – RL*](#)

Betalingsachterstanden huur bedrijfsruimte

Richtlijn 2011/7/EU (bestrijding van betalingsachterstand). Tussen partijen is een huurovereenkomst gesloten waarbij verzoekster (verhuurder) aan verweerder (de huurder) een bedrijfsruimte ter beschikking heeft gesteld. Verzoekster RL, een vennootschap naar Pools recht, heeft een vordering ingesteld bij de rechter tegen de in Polen woonachtige verweerder JM tot betaling van een bedrag voor betalingsachterstanden bij handelstransacties vanaf de datum waarop de vordering is ingesteld tot aan de dag van betaling. De richtlijn definieert "handelstransacties" als transacties tussen ondernemingen [...] die leiden tot het leveren van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding. De richtlijn bevat geen definitie van deze begrippen. De verwijzende rechter twijfelt of een huurovereenkomst hieronder valt.

Consumenten (C)

HvJ – ARREST – 3 april 2019 – [zaak C-266/18 – Aqua Med – Polen - ECLI:EU:C:2019:282](#) – geen conclusie - arrest

Beding dat verwijst naar nationale procedureregels – Territoriale bevoegdheid

Richtlijn 93/13/EEG. Aqua Med is een verkoper met zetel te Opalenica (Polen). Een Poolse consument uit Legnica (Polen) en heeft een matras, een matrashoes en een hoofdkussen gekocht bij Aqua Med. Volgens een beding in de algemene voorwaarden is de volgens de geldende (nationale) bepalingen rechter bevoegd. De consument betaalt niet. Aqua Med stelt een vordering in bij de rechter in het rechtsgebied van haar zetel. Deze rechter heeft zich onbevoegd verklaard en de zaak verwezen naar de rechter van het rechtsgebied van de woonplaats van verweerder. Hij heeft geoordeeld dat, aangezien het ging om een overeenkomst tussen een verkoper en een consument, niet alleen het nationale recht moest worden toegepast, maar ook het Unierecht inzake de bescherming van de consument, met name artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13, en de rechtspraak van het Hof, met name het arrest van 4 juni 2009, Pannon GSM, zaak C-243/08, waaruit voortvloeit dat de nationale rechter gehouden is ambtshalve de oneerlijke bedingen te toetsen in het kader van overeenkomsten tussen een verkoper en een consument, met inbegrip van de bedingen inzake de rechterlijke bevoegdheid. Aqua Med heeft hoger beroep ingesteld. De verwijzende appelrechter heeft twijfels over de toepassing van richtlijn 93/13 daar het betrokken contractuele beding verwijst naar relevante

nationale bepalingen die ook zonder dat beding van toepassing zouden zijn. Een ambtshalve toetsing van zijn territoriale bevoegdheid door de aangezochte rechter komt in casu neer op een kritisch onderzoek van de nationale regelgeving inzake de bepaling van die bevoegdheid in geschillen over consumentenovereenkomsten. In die context vraagt de verwijzende rechter zich af of het Unierecht een dergelijke bevoegdheid verleent aan de nationale rechter en of dat volgt uit de bepalingen van richtlijn 93/13.

Hof: Artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat een contractueel beding, dat een algemene verwijzing inhoudt naar het toepasselijke nationale recht inzake de bepaling van de rechterlijke bevoegdheid om kennis te nemen van geschillen tussen de contractpartijen, niet is uitgesloten van de werkingssfeer van deze richtlijn.

Artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen procedureregels, waarnaar een contractueel beding verwijst, die aan de verkoper in geval van een rechtsvordering wegens beweerde niet-uitvoering van een overeenkomst door de consument de keuze laten tussen de bevoegde rechter van de woonplaats van de verweerder en die van de plaats van uitvoering van de overeenkomst, tenzij de keuze voor de plaats van uitvoering van de overeenkomst leidt tot procedurele voorwaarden voor de consument die het recht op een doeltreffende voorziening in rechte dat hem door de rechtsorde van de Unie is verleend, buitensporig zouden beperken, hetgeen de nationale rechter dient na te gaan.

- National rules on jurisdiction and the right to an effective remedy - case C-266/18 Aqua Med ([ECLB](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 11 april 2019 – zaak C-208/18 – Petruchová – Tsjechië - [ECLI:EU:C:2019:314](#) – [conclusie](#)

Begrip consument – Transacties op internationale valutamarkt

Samenvatting onder: [IPR](#)

PREJUDICIELE VERWIJZING – Nederland – Gerechtshof Den Haag - 2 april 2019 - [ECLI:NL:GHDHA:2019:630](#)

Effectenlease – Dexia – Gevolgen vernietiging van een beding in algemene voorwaarden – Wettelijke schadevergoeding?

Richtlijn 93/13 EEG. Het HvJEU wordt verzocht deze zaak gezamenlijk te behandelen met de zaak die door het gerechtshof Amsterdam bij arrest van 5 maart 2019 ([ECLI:NL:GHAMS:2019:657](#), zie NRE 2019, 4) aan het Europese hof is voorgelegd. De vragen van uitleg betreffende Richtlijn 93/13 zijn:

1. Kan de gebruiker van een vernietigd oneerlijk beding, dat strekte tot betaling van een vergoeding bij niet-nakoming door de consument van diens verbintenissen, een beroep doen op de bij wege van aanvullend recht geldende wettelijke schadevergoeding?
2. Maakt het voor de beantwoording van deze vraag nog verschil of de vergoeding waarop bij toepassing van de wettelijke schadevergoedingsregeling aanspraak kan worden gemaakt, gelijk is aan dan wel lager of hoger is dan de vergoeding overeenkomstig het vernietigde beding?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Roemenië – 2 april 2019 – [zaak - C-81/19 Banca Transilvania](#)

Hypotheek – Vreemde valuta – Oneerlijk beding

Richtlijn 93/13/EEG. Verzoekers stellen dat, aangezien zij door de bank niet op de hoogte zijn gebracht van het risico dat de CHF in waarde zou stijgen, en omdat zij effectief in de onmogelijkheid verkeerden te onderhandelen over de inhoud van het beding dat hen ertoe verplichtte de lening terug te betalen in dezelfde munt als waarin deze was toegekend, de bank een ongerechtvaardigd voordeel heeft genoten. De rechter heeft de vordering deels toegewezen, maar heeft het verzoek om de wisselkoers vast te stellen op het niveau dat gold op de datum van de ondertekening van de

overeenkomst verworpen. De rechter heeft geoordeeld dat het beding is opgesteld in heldere en begrijpelijke bewoordingen, op een dusdanige manier dat iedere consument kan voorzien dat hij zich blootstelt aan een valutarisico, wat willens en wetens is geaccepteerd door verzoekers, en dat de verkoper aan zijn informatieplicht heeft voldaan. Zowel verzoekers als de bank zijn in hoger beroep gegaan bij de verwijzende rechter. Vraag is o.a. of artikel 1, lid 2 van de Richtlijn zich ertegen verzet dat een contractueel beding wordt onderzocht vanuit het oogpunt van de oneerlijke aard ervan, wanneer daarin een bepaling van aanvullend recht is overgenomen waar de partijen van konden afwijken, maar waar zij niet over hebben onderhandeld, zoals in casu geldt voor het beding volgens hetwelk het krediet dient te worden terugbetaald in de vreemde munt waarin het is toegekend?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Polen – 5 april 2019 – zaak C-84/19 - Profi Credit Polska

Consumentenkrediet – Afsluitvergoeding – Oneerlijk beding

Richtlijn 93/13. De overeenkomst had geen definitie van de begrippen afsluitvergoeding en commissieloon en maakte ook niet duidelijk waarvoor deze vergoedingen zijn geïnd. In de overeenkomst is niet duidelijk en begrijpelijk aangegeven in welke hoedanigheid de persoon met wie verweerster de overeenkomst heeft gesloten, is opgetreden (er is aangegeven dat dit een gevolmachtigde financieel adviseur/kredietbemiddelaar was). Verzoekster heeft in een bevelprocedure op basis van een door verweerster afgegeven wisselbrief om de uitvaardiging van een betalingsbevel verzocht.

Prejudiciële vragen: Moet artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat deze richtlijn niet van toepassing is bij de beoordeling van het eventueel oneerlijke karakter van bijzondere contractuele bedingen die betrekking hebben op de niet-rentekosten van een krediet, indien krachtens de in de lidstaat geldende wettelijke bepalingen een bovengrens voor deze kosten geldt en de uit een consumentenkredietovereenkomst voortvloeiende niet-rentekosten van het krediet niet verschuldigd zijn voor zover deze meer bedragen dan de ingevolge de wettelijke bepalingen berekende maximale niet-rentekosten van het krediet of het totale kredietbedrag?

Moet artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat een contractueel beding dat de niet-rentekosten regelt die de kredietnemer, naast het krediet, bovenop de rente draagt en betaalt in verband met de sluiting van de overeenkomst en de verstrekking van het krediet (in de vorm van vergoedingen, commissielonen en andere kosten), niet is onderworpen aan de krachtens deze bepaling vereiste toetsing van het eventuele oneerlijke karakter daarvan, indien dat beding duidelijk en begrijpelijk is geformuleerd?

Moet artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat contractuele bedingen krachtens welke er verschillende soorten kosten in verband met de verstrekking van een krediet worden ingevoerd, niet „duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd”, indien zij niet aangeven in ruil voor welke specifieke tegenprestaties zij worden geïnd en zij de consument niet in staat stellen de verschillen tussen deze kosten vast te stellen?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Oostenrijk – 10 april 2019 – zaak C-208/19 – NK*

Reikwijdte consumentenrichtlijn – Overeenkomst met architect

Richtlijn 2011/83/EU. Verweerders hadden contact opgenomen met verzoekster voor de bouw van een eengezinswoning. Verzoekster heeft het perceel van verweerders bezocht en vervolgens hebben zij gezamenlijk de wensen doorgenomen in een koffiehuis. Anderhalve maand later heeft verzoekster de uitgewerkte plannen en de kostenraming aan verweerders gepresenteerd en daarvoor bij hen een bedrag van 3780 euro in rekening gebracht. Verweerders hebben hierop de overeenkomst herroepen, met de reden dat de ontwerpen te ver uit elkaar lagen met hun verwachtingen en instructies. Verzoekster heeft hierop betaling van haar honorarium geëist. De discussie tussen partijen gaat over de vraag of verweerder het recht heeft de overeenkomst te herroepen. Valt deze overeenkomst binnen de reikwijdte van consumentenrichtlijn? Zo ja, is de uitzondering op het herroepingsrecht uit de richtlijn van toepassing?

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Amsterdam – 2 april 2019 - [ECLI:NL:GHAMS:2019:1109](#)

Beding dat bewijslast met betrekking tot hoofdverblijf op de huurder legt

Richtlijn 93/13/ EEG Huur woonruimte. Vordering tot ontbinding en ontruiming vanwege verlies hoofdverblijf. Beding dat bewijslast met betrekking tot hoofdverblijf op de huurder legt is oneerlijk in de zin van Richtlijn 93/13/ EEG van 5 april 1993 inzake oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en derhalve nietig. Op verhuurster rust derhalve de bewijslast. De stelling van verhuurster dat huurster haar hoofdverblijf niet in het gehuurde had, is behoudens tegenbewijs bewezen. Bewijsopdracht aan huurster tot tegenbewijs. Cassatieberoep opengesteld vanwege principiële karakter rechtsvraag.

REGELGEVING EU

EU adopts new rules on sales contracts for goods and digital content ([Raad](#))

Detentie, politiebehandeling en onderzoek (S)

EHRM – ARREST – 2 april 2019 – Aboya Boa Jean t. Malta – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [62676/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0402JUD006267616](#)

Vrijheid - Vreemdelingenbewaring later getoetst dan wettelijke termijn, desondanks spoedige procedure

Artikel 5 EVRM. Klager, een derdelander is na aankomst in Malta in vreemdelingenbewaring gesteld op grond van vluchtgevaar (onvindbaar). Na twee maanden is de bewaring opgeheven en moest klager zich dagelijks melden bij de politie.

EHRM: Op grond van Maltees recht moest de bewaring in beginsel binnen 7 werkdagen getoetst worden. In casu heeft de toetsing na 25 dagen plaatsgevonden, waarbij de bewaring rechtmatig is bevonden. De toetsingscommissie heeft uitgelegd waarom het niet mogelijk is geweest binnen de gebruikelijke termijn de bewaring te toetsen. De toetsing heeft binnen de maximale wettelijke termijn plaatsgevonden en was verplaatst omdat een van klagers advocaten in het buitenland verbleef. Ondanks de verlate toetsing is sprake van een spoedige procedure. Geen schending van artikel 5, eerste en vierde lid, EVRM.

EHRM – ARREST – 9 april 2019 – Tomov e.a. t. Rusland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [18255/10](#) - [63058/10](#) - [10270/11](#) - [73227/11](#) - [56201/13](#) - [41234/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0409JUD001825510](#)

Inhumane omstandigheden tijdens transport van gedetineerden.

Artikelen 3 en 13 EVRM. De zeven klagers zijn gedetineerden die verplaatst zijn naar ver afgelegen detentiecentra. De overplaatsing geschiedde per rails en over de weg en duurde langer dan een dag. De nacht hebben de gedetineerden in de trein moeten doorbrengen, zonder dat er ruimte was om te liggen of dat de trein verwarmd werd. Bovendien mochten zij slechts tweemaal gebruik maken van het toilet. Twee van de klagers, beiden vrouw, werden vervoerd in een metalen box met de afmetingen 65 bij 50 cm met daarin alleen een stoel. Klagers klagen over de slechte omstandigheden van het transport en vier van de klagers klagen bovendien dat zij over de transportomstandigheden niet in Rusland zelf konden klagen. Het hof stelt vast dat de klagers hadden geleden tijdens het transport en om die reden het transport als inhumain en vernederd in de zin van artikel 3 EVRM beschouwd kan worden. Bovendien moet in Rusland de mogelijkheid geboden worden om te klagen over de transportomstandigheden. Nu dit niet mogelijk was bij een deel van de klagers, stelt het hof vast dat er geen effectieve nationale rechtsbescherming was. Schending artikelen 3 en 13 EVRM.

EHRM – ARREST – 9 april 2019 – Tarak en Depe t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [70472/12](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0409JUD007047212](#)

Willekeurige detentie van een 8-jarige

Artikel 5 EVRM. Klager Depe, zoon van klager Tarak, is als 8-jarige gedurende tenminste één dag vastgehouden op het politiebureau. Hij is in het politiebureau aan zijn lot overgelaten en bevond zich in een kwetsbare situatie. Naar het oordeel van het hof behoeft onder die omstandigheden niet te worden beoordeeld of hij in een afgesloten ruimte heeft verbleven. Deze detentie had geen legitiem doel in de zin van artikel 5 § 1 en was daarom willekeurig. Schending van artikel 5 § 1 EVRM.

EHRM – ARREST – 11 april 2019 – Guimon t. Frankrijk – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [48798/14](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0411JUD004879814](#)

Geen verlof uit detentie voor bijwonen begrafenis van vader

Artikel 8 EVRM. De weigering van de Franse autoriteiten om klagster verlof te verlenen om de begrafenis van haar vader bij te wonen is niet in strijd met artikel 8 EVRM.

Klagster was tot haar arrestatie in 2003 een actief lid van de ETA. Vanaf 2006 is zij in verschillende gerechtelijke uitspraken veroordeeld tot gevangenisstraffen onder andere wegens het plannen van een terroristische aanslag. Klagster zat vast in de gevangenis in Rennes toen zij in 2014 een verzoek heeft gedaan tot verlof voor het bijwonen van haar vaders begrafenis in Bayonne. Dit verzoek is afgewezen, gelet op de persoonlijke omstandigheden van klagster en het ontsappingsgevaar. In hoger beroep is deze beslissing in stand gebleven met de overweging dat vanuit humaan perspectief het verzoek gerechtvaardigd is maar dat het risico op verstoring van de openbare orde en veiligheid te groot is, onder meer gelet op de afstand die de gevangene af zou moeten leggen naar de locatie van de begrafenis en de onmogelijkheid om op deze korte termijn geschikt transport te regelen.

Het hof overweegt dat geen sprake is van schending van artikel 8 EVRM, de weigering het verlof te verlenen is in overeenstemming met het recht, het verzoek tot verlof is grondig beoordeeld en er heeft een juiste afweging van de belangen plaats gevonden.

EHRM – ARREST – 11 april 2019 – Sarwari e.a. t. Griekenland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [38089/12](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0411JUD003808912](#)

Mishandeling van Afghanen door de Griekse politie

Artikel 3 EVRM. Op zoek naar een Afghaanse voortvluchtige, zou de Griekse politie een groep Afghanen (klagers) in hun woning hebben mishandeld. De procedure in Griekenland heeft ongeveer zeven jaar geduurd. Bovendien is de mogelijkheid van een racistisch motief niet grondig onderzocht en hebben de nationale gerechten op bepaalde relevante factoren geen acht geslagen. Schending van het procedurele aspect van Artikel 3 EVRM.

Voornamelijk als gevolg van het gebrek aan een grondig en effectief onderzoek door de nationale autoriteiten, is met betrekking tot vijf klagers onvoldoende bewijs voorhanden om buiten redelijke twijfel vast te stellen dat zij aan onmenselijke en vernederende behandeling zijn onderworpen. In die zaken kan geen schending van het substantieve aspect van Artikel 3 EVRM worden vastgesteld.

Vier van de klagers zijn door de politie getrap, gestompt en met stokken geslagen. Deze klagers zijn naar het oordeel van het hof onderworpen aan onmenselijke en vernederende behandeling. In die zaken is dan ook sprake van een schending van het substantieve aspect van Artikel 3 EVRM.

EHRM – ARREST – 16 april 2019 – Csonka t. Hongarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [48455/14](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0416JUD004845514](#)

Bewijslast voor de staat indien een gezonde verdachte gewond uit hechtenis komt

Artikel 3 EVRM. In een politieverhoor in 2013 heeft klager afstand gedaan van zijn recht op bijstand van een advocaat en heeft een bekentenis voor diefstal afgelegd. Een paar dagen later voert hij aan dat hij is gemarteld tijdens zijn politieverhoor. Hij zou in zijn gezicht zijn geslagen, in zijn borst zijn getrap en in zijn maag zijn gestompt. De Hongaarse autoriteiten wijzen zijn klachten af omdat niet

buiten gerede twijfel is komen vast te staan dat hij tijdens zijn ondervraging gewond is geraakt. Het EHRM neemt twee schendingen van artikel 3 EVRM aan omdat als een persoon in goede gezondheid wordt opgepakt en met verwondingen wordt vrijgelaten, de bewijslast op de staat rust om met een plausibele verklaring te komen over hoe dit heeft kunnen gebeuren. Suggesteren dat de verdachte vóór zijn vrijlating geen melding heeft gedaan van mishandeling danwel dat hij geslagen zou kunnen zijn door een medegevangene is daartoe onvoldoende.

- 📌 Hungary: Policy brutality human rights violations lead to €10,000 award ([humanrightseurope](#))

EHRM - ARREST - 23 april 2019 - V.M. t. het VK (no. 2) - [persbericht](#) - [arrest \(niveau 3\)](#) - [62824/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0425JUD006282416](#)

Vreemdelingendetentie

Artikel 5 EVRM. Klager was in vreemdelingendetentie geplaatst van augustus 2008 tot juli 2011 met het oog op haar verwijdering. In de zaak V.M. t. het VK (no. 1) heeft het hof geoordeeld dat de detentie van klager van 19 juni 2009 tot 14 december 2009 een schending van artikel 5 EVRM opleverde. De huidige zaak gaat over de vreemdelingendetentie van 22 juli 2010 tot 6 juli 2011. Het Hof oordeelt dat artikel 5 EVRM is geschonden.

- 📌 Round Up 29.04.19 – Domestic courts on Easter vacation but the ECtHR keeps on...([UK human rights blog](#))

EHRM - ARREST - 30 april 2019 - T.B. t. Zwitserland - [persbericht](#) - [arrest \(niveau 3\)](#) - [1760/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0430JUD000176015](#)

Plaatsing in beveiligde vleugel voor TBS zonder wettelijke basis

Artikel 5 EVRM. Klager, de Zwitserse staatsburger T.B. zat gedetineerd in de beveiligde vleugel van de Lenzburg gevangenis voor de "TBS-maatregel" omdat hij een gevaar voor anderen zou zijn. De rechtbank oordeelde dat de omstandigheid dat iemand een gevaar is voor anderen op zichzelf niet voldoende is voor de oplegging van "TBS" maar dat dit een aanvullende factor kan zijn die wordt meegewogen bij de beslissing om TBS op te leggen. Deze grond stond namelijk niet in de wet en was op zichzelf geen valide grond voor een TBS-plaatsing. Na drie jaren werd T.B. overgeplaatst naar de gevangenis om zijn straf uit te zitten. Het EHRM nam een schending van artikel 5 EVRM aan omdat T.B. zonder wettelijke basis is vastgehouden en deze maatregel bovendien als "voorafgaande" gevangenisstraf aan zijn eigenlijke gevangenisstraf is gebruikt.

Diensten, elektronische communicatiediensten

HvJ - CONCLUSIE A-G SZPUNAR - 11 april 2019 - zaak C-543/17 - Commissie/ België - [Grote Kamer](#) - [ECLI:EU:C:2019:322](#) - [conclusie](#)

Breedbandinternet - Sanctie

Richtlijn 2014/61/EU. Artikel 258 VWEU. Artikel 260, lid 3 VWEU. Volgens de Commissie heeft België geen uitvoering gegeven aan richtlijn 2014/61/EU inzake maatregelen ter verlaging van de kosten van de aanleg van elektronische communicatienetwerken met hoge snelheid (de richtlijn heeft tot doel snel breedbandinternet makkelijker en goedkoper te maken). De Commissie vraagt het Hof België te veroordelen tot betaling van een dwangsom van 54 639,36 EUR per dag tot de uitvoering van de richtlijn. De Commissie doet daarbij een beroep op art. 260(3) VWEU dat het volgens haar mogelijk maakt om meteen een financiële sanctie op te leggen aan een lidstaat die een richtlijn niet tijdig of onvolledig heeft omgezet.

A-G: België is de verplichtingen niet nagekomen die op haar rusten door niet tijdig de maatregelen te nemen die nodig zijn om te voldoen aan richtlijn 2014/61/EU en door niet de Commissie mee te delen welke maatregelen genomen zijn. Het beroep wordt verworpen voor het overige. (niet officiële vertaling).

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 30 april 2019 – zaak C-390/18 – AIRBNB Ireland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2019:336 – persbericht – conclusie

AIRBNB – Vrijheid van dienstverlening

Richtlijn 2000/31/EG. AIRBNB wordt in Frankrijk (Parijs) strafrechtelijk vervolgd voor zijn diensten, die in strijd zouden zijn met de Franse vastgoedwetgeving. AIRBNB betoogt in zijn verweer echter dat het, als elektronisch platform dat in Ierland is gevestigd, elektronische diensten aanbiedt die onder de vrijheid van dienstverlening in de EU vallen (richtlijn 2000/31/EG).

A-G: Artikel 2(a) van richtlijn 2000/31/EG gelezen in samenhang met artikel 1(b) van richtlijn (EU) 2015/1535 moet aldus worden uitgelegd dat een dienst die erin bestaat via een elektronisch platform potentiële gasten in contact te brengen met gastheren die accommodatie voor kort verblijf verhuren een ‘information society service’ vormt.

Artikel 3, lid 4 van richtlijn 2000/31/EG moet aldus worden uitgelegd dat een lidstaat, anders dan de lidstaat waar het elektronisch platform is gevestigd niet de vrijheid van dienstverlening kan beperken. (niet officiële en ingekorte vertaling)

- 📌 AG: AIRBNB levert een dienst van de informatiemaatschappij ([ECER](#))

LITERATUUR

- E.W. Jurjens, Vrij verkeer - De definitieve nieuwe Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten: een eerste analyse, in: [NtEr 2019/1.3](#)
- G.P. van Duijvenvoorde, Telecommunicatie - Een nieuw telecomkader: het Europees wetboek voor elektronische communicatie, in: [NtEr 2019/1.2](#)

Digitale markt

REGELGEVING EU

- EU adjusts copyright rules to the digital age ([Raad](#))
- EU adopts new rules on sales contracts for goods and digital content ([Raad](#))

OVERIG

EU set to enhance cross-border access to online content ([Raad](#))

Discriminatie

EHRM – ARREST – 16 april 2019 – Lingurar t. Roemenië – persbericht – arrest (niveau 3) – 48474/14 – ECLI:CE:ECHR:2019:0416JUD004847414

Discriminatie Roma – Etnisch profileren

Artikelen 3 en 14 EVRM. Klagers (Roma-familie) zijn door de politie van bed gelicht en geslagen door de politie. Zij klagen over de gewelddadige behandeling en in het algemeen over het geïnstitutionaliseerde racisme jegens de Roma's. De autoriteiten doen een onderzoek maar concluderen dat het toegepaste geweld noodzakelijk was gezien het agressieve gedrag van de klagers. Het EHRM heeft mede gelet op een politie-interventieplan, wat al van kracht was voor de onderhavige arrestatie. Uit dit interventieplan volgt dat de politie zich richtte tot het Romavolk. Gezien de mate van etnische profilering en het toegepaste geweld, is het EHRM van oordeel dat artikel 14 EVRM in samenhang met artikel 3 EVRM geschonden zijn. Het EHRM stelt vast dat de overheid volledig onderzoek had moeten doen of discriminatie een rol speelde bij de inval in de woning van de klagers. Ook op het gebied van het onderzoek stelt het hof een schending van artikel 14 jo. Artikel 3 EVRM vast.

- 🇷🇴 Romania: Roma family awarded €49,000 after police ethnic profiling human rights breaches ([humanrightseurope](#))

Energiemarkt

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – gevoegde zaken C-473/17 en C-546/17 – Repsol Butano en DISA Gas – Spanje - ECLI:EU:C:2019:308 – [conclusie](#) - [arrest](#)

Interventie van een staat in de prijzen in de aardgassector –Verplichting thuisbezorging

Artikel 106 VWEU. Richtlijnen 2003/55/EG, Richtlijn 2009/73/EG. Richtlijn 2006/123/EG. In het arrest Federutility e.a. en de daaropvolgende rechtspraak heeft het Hof een kader vastgesteld waarop de bevoegde nationale rechter zich kan baseren om te beoordelen of een interventie van een staat in de prijzen in de aardgassector verenigbaar is met het Unierecht en heeft het verschillende aanwijzingen gegeven met betrekking tot de criteria waarop een dergelijke beoordeling moet berusten. De verzoeken om een prejudiciële beslissing hebben betrekking op maatregelen van een lidstaat waarbij een maximumverkoopprijs wordt vastgesteld en verplicht wordt dat bepaalde soorten flessen vloeibaar petroleumgas (hierna: „lpg”) thuis worden bezorgd.

Hof: Het evenredigheidsvereiste van artikel 15, lid 3, onder c), van richtlijn 2006/123/EG staat niet in de weg aan maatregelen, waarbij een maximumprijs voor vloeibaar petroleumgas in flessen wordt vastgesteld en aan bepaalde handelaren de verplichting wordt opgelegd om dat gas aan huis te bezorgen, mits die maatregelen slechts voor een beperkte duur worden gehandhaafd en niet verder gaan dan nodig is om het nagestreefde doel van algemeen economisch belang te bereiken.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Nederland – CBb – 23 april 2019 - [ECLI:NL:CBB:2019:168](#)

Schade door stroomstoring - Klachtrecht – begrip " partij"

Richtlijn 2009/72/EG (Electriciteitsrichtlijn). Appellante exploiteert een papierfabriek in Velsen-Noord en is met haar fabriek aangesloten op het 50 kV-net dat wordt beheerd door netbeheerder Liander en wordt gevoed door het door TenneT beheerde landelijke hoogspanningsnet. Appellante stelt dat zij schade heeft geleden door een stroomstoring en heeft ACM gevraagd om vast te stellen dat TenneT niet al hetgeen redelijkerwijs in haar vermogen lag in het werk heeft gesteld om onderbreking van de transportdienst te voorkomen en dat het netontwerp van station Diemen niet voldeed aan het wettelijke criterium van de enkelvoudige storingsreserve.

Het College heeft kennis genomen dat de Finse rechter eveneens een vraag heeft gesteld over de uitleg van artikel 37 van Richtlijn 2009/72/EG. (zaak C-578/18).

Prejudiciële vraag: Moet artikel 37, elfde lid, van Richtlijn 2009/72 aldus worden uitgelegd dat deze bepaling het klachtrecht ten aanzien van de beheerder van het landelijke net (transmissiesysteembeheerder) ook opent voor een partij, indien die partij geen aansluiting heeft op het net van die betreffende landelijk netbeheerder (transmissiesysteembeheerder), maar uitsluitend een aansluiting heeft op een regionaal net (distributiesysteem) waarop het transport van elektriciteit stopt door een onderbreking op het landelijk net (transmissiesysteem) dat het regionale net (distributiesysteem) voedt?"

REGELGEVING EU

Raad neemt wijziging gasrichtlijn aan: EU-regels uitgebreid tot pijpleidingen van en naar derde landen ([Raad](#))

EUROPESE COMMISSIE

Aanbeveling (EU) 2019/553 van de Commissie van 3 april 2019 over cyberbeveiliging in de energiesector (Kennisgeving geschied onder nummer C(2019) 2400), [PB L 96 van 5.4.2019](#)

Eigendomsrecht

EHRM – ARREST – 16 april 2019 - Bokova t. Rusland - persbericht – arrest (niveau 2) – 27879/13 - ECLI:CE:ECHR:2019:0416JUD002787913

Inbeslagname van het huis van klaagster wegens de veroordeling van haar man: onvoldoende procedurele waarborgen tegen willekeur

Artikel 1 Protocol 1 EVRM. In 2011 werd de echtgenoot van klaagster vervolgd wegens fraude. Een paar maanden later werd het huis van klaagster – haar eigendom door erfopvolging - tijdelijk in beslag genomen, omdat de rechtbank vermoedde dat er investeringen in het huis waren gedaan met behulp van de opbrengsten van de fraude. In 2012 diende klaagster een verzoek in bij de burgerlijke rechter om het beslagleggingsbevel op te heffen. In eerste aanleg oordeelde de rechter dat het huis haar eigendom was en vrijgesteld moest worden van beslag. In hoger beroep is dit vonnis vernietigd, omdat verzoeken om opheffing van een bevel tot beslaglegging op voorwerpen in het kader van een strafrechtelijk onderzoek niet door de burgerlijke rechter kunnen worden onderzocht. Klaagster is ook strafrechtelijk in hoger beroep gegaan tegen de beslaglegging, maar het hoger beroep werd afgewezen omdat de strafhoven onbevoegd waren de geïnvesteerde bedragen te schatten.

In lijn met eerdere jurisprudentie oordeelt het Hof dat klaagster de status van partij had moeten krijgen in de procedure waarin de inbeslagname van haar huis plaatsvond, en niet slechts als getuige zoals in onderhavige zaak. Voorts heeft geen enkele nationale rechtbank de kwestie van de hoeveelheid in de woning geïnvesteerde illegale gelden onderzocht, noch hebben zij klaagster voldoende gelegenheid geboden haar zaak te presenteren en haar rechten met betrekking tot een deel van het onroerend goed te verdedigen. Bijgevolg concludeert het Hof dat het bevel tot beslaglegging op het onroerend goed niet gepaard is gegaan met voldoende procedurele waarborgen tegen willekeur, zoals vereist door artikel 1 van protocol nr. 1 bij het verdrag. Er is dus sprake van een schending van die bepaling.

EHRM – ARREST – 16 april 2019 - Kamoy Radyo Televizyon Yayincilik ve Organizasyon A.S. t. Turkije – persbericht – arrest (niveau 3) – 19965/06 - ECLI:CE:ECHR:2019:0416JUD001996506

Schending eigendomsrecht door toepassing van nationale Octrooiwet met terugwerkende kracht

Samenvatting onder: [IE](#)

Familieleven, familierecht en rechten van het kind (Fa – SZ)

EHRM – PREJUDICIELE UITSPRAAK PROTOCOL no. 16 – Frankrijk – Mennesson t. Frankrijk - Cour de cassation - 10 april 2019 – legal summary - persbericht – advies

Erkenning van ouder-kind relatie bij draagmoederschap in het buitenland

Protocol no. 16. In de zaak [Mennesson t. Frankrijk](#) zijn twee kinderen geboren in California met behulp van een draagmoeder. De beoogde ouders klagen over de onmogelijkheid om het ouderschap dat in de Verenigde Staten is erkend, te erkennen in Frankrijk. Het Hof oordeelt dat het recht van het kind op een familieleven niet is geschonden, maar dat er wel sprake is van schending van het recht van het kind op een privéleven.

In het verzoek om een advies op grond van Protocol no. 16. heeft het Frans Hof van cassatie aangegeven dat de rechtspraak zich verder heeft ontwikkeld als gevolg van de uitspraak in Mennesson. Het is nu mogelijk om het geboortecertificaat van het in het buitenland met een draagmoeder geboren kind in Frankrijk te registreren indien de beoogde vader als biologische vader op het certificaat is aangewezen. Het is echter nog steeds niet mogelijk om de beoogde moeder te erkennen. Op 16 februari 2018 heeft de French Civil Judgments Review Court een verzoek tot heroverweging ingewilligd van de uitspraak van de Paris Court of Appeal van 18 maart 2010 waarbij de inschrijving in het geboorteregister van de Mennesson kinderen is geschrapt.

Dit verzoek om advies op grond van Protocol no. 16 is ingediend in het kader van dit verzoek om heroverweging. Het Hof oordeelt als volgt:

In een situatie waarbij een kind is geboren met een draagmoederconstructie in het buitenland waarbij de boogde vader de biologische vader is, maar de beoogde moeder niet de natuurlijke moeder omdat gebruik is gemaakt van een donor en waar de ouder-kind relatie met de beoogde vader is erkend in nationaal recht, dan vereist het recht van een kind op een privéleven dat het nationale recht voorziet in een mogelijkheid van erkenning van de ouder-relatie met de beoogde moeder die in het geboortecertificaat is aangeduid als de wettige moeder.

Het recht van het kind op een privéleven vereist niet dat erkenning plaatsvindt door inschrijving in het geboorteregister van de details van het geboortecertificaat. Andere middelen, zoals adoptie van het kind door de beoogde moeder, zijn ook mogelijk.

- 📌 The mountain gave birth to a mouse: the first Advisory Opinion under Protocol No. 16 ([strasbourgobservers](#))
- 📌 Court to publish first advisory opinion following French court request for intervention on surrogacy dispute ([humanrightseurope](#))
- 📌 France: Court delivers first advisory opinion on surrogacy rights row ([humanrightseurope](#))
- 📌 L'affaire Mennesson inaugure la procédure d'avis consultatif devant la CEDH ([libertés chéries](#))

EHRM – ARREST - 9 april 2019 – V.D. e.a. t. Rusland – persbericht – arrest (niveau 2) - 72931/10 - ECLI:CE:ECHR:2019:0409JUD007293110

Terugkeer kind naar biologische ouders geen schending van artikel 8 EVRM - Automatische ontzegging van enig contact met het kind wel schending van artikel 8 EVRM

Artikel 8 lid 1 EVRM. Klaagster V.D. is benoemd tot voogd van R. kort na diens geboorte. De eerste negen jaar van zijn leven heeft het kind bij klaagster gewoond. Een verzoek van klaagster tot beëindiging van het ouderlijk gezag van de ouders van R. is door de nationale rechter afgewezen. In afzonderlijke procedures heeft de nationale rechter bepaald dat het kind bij klaagster moet blijven wonen en een contactregeling tussen de biologische ouders en het kind bepaald. Ongeveer een jaar later is het verzoek van de ouders om het kind bij hen te laten opgroeien door de nationale rechter toegewezen en is de voogdij van klaagster beëindigd. De nationale rechter heeft nadien het verzoek van klaagster om contact met het kind te mogen hebben, afgewezen op grond van de Russische Familiewet. Hierin is bepaald dat uitsluitend familieleden en degenen die een wettelijke band met het kind hebben, gerechtigd zijn tot contact.

Volgens het EHRM bestaat tussen klaagster en het kind een nauwe persoonlijke betrekking en dus "family life". De terugkeer van het kind naar zijn ouders maakt daarom inbreuk op het recht op familieleven van klaagster. Het EHRM acht die inbreuk echter noodzakelijk in een democratische samenleving en oordeelt dat deze geen schending van artikel 8 EVRM oplevert. Volgens het EHRM hebben de nationale autoriteiten in het belang van het kind beslist, binnen de grenzen van hun discretionaire bevoegdheid en in overeenstemming met hun verplichting te streven naar hereniging van het kind met zijn ouders. De enkele omstandigheid dat het kind de eerste 9 jaar van zijn leven bij klaagster heeft gewoond, is onvoldoende om die hereniging te belemmeren. *Van belang is dat de ouders destijds hebben berust in de voogdij, hun ouderlijk gezag nooit is beëindigd of beperkt en zij een rol zijn blijven spelen in het leven van het kind. Bovendien hebben dergelijke zorgmaatregelen een tijdelijk karakter, hetgeen ook voor klaagster duidelijk had kunnen zijn.*

Ten aanzien van het aan klaagster ontzeggen van contact met het kind verwijst het EHRM naar de zaak Nazarenko t. Rusland (39438/13). Door zich louter op de wet te baseren en geen acht te slaan op de omstandigheden van het geval, heeft de nationale rechter de onderscheidenlijke belangen niet afgewogen en wordt automatisch iedere mogelijkheid om de familiebetrekkingen tussen klaagster en het kind voort te zetten, doorkruist. Dit levert schending van artikel 8 EVRM op.

EHRM – ARREST – 9 april 2019 – Tarak en Depe t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [70472/12](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0409JUD007047212](#)

Samenvatting onder: [Detentie](#)

Financiële diensten en markten (B – S)

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-295/18 – Mediterranean Shipping Company - Agentes de Navegação – Portugal - [ECLI:EU:C:2019:320](#) – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Uitvoering automatische afschrijvingen – Begrip betalingsdienst

Richtlijn 2007/64/EG. Het betreft een geding over de terugbetaling van bepaalde bedragen die van de rekening van MSC werden afgeschreven zonder dat zij daarmee heeft ingestemd.

Hof: Artikel 2, lid 1, van richtlijn 2007/64/EG dient aldus te worden uitgelegd dat de uitvoering van door de begunstigde geïnitieerde automatische afschrijvingen van een betaalrekening waarvan hij niet de houder is, en waarmee de houder van de aldus gedebiteerde rekening niet heeft ingestemd, onder het begrip „betalingsdiensten” in de zin van deze bepaling valt.

Artikel 58 van richtlijn 2007/64 dient aldus te worden uitgelegd dat de houder van een betaalrekening waarvan automatische afschrijvingen zijn gebeurd zonder zijn instemming, onder het begrip „betalingsdienstgebruiker” in de zin van deze bepaling valt.

LITERATUUR

G. ter Kuile, Rechtsbescherming - Geheimhouding en openbaarheid in het Europees banktoezicht, in: [NtEr 2019/3.3](#)

OVERIG

Recent update on consumer protection in financial services ([ECLB](#))

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 11 april 2019 – zaak C-688/17 – Bayer Pharma – [ECLI:EU:C:2019:324](#) – [conclusie](#)

Octrooi geneesmiddelen - Schade ontstaan door voorlopige maatregelen ter bescherming van een octrooi dat nadien nietig is verklaard

Samenvatting onder: [IE](#)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

EHRM – PREJUDICIELE UITSPRAAK PROTOCOL no. 16 – 10 april 2019 – [legal summary](#) – [persbericht](#) – [advies](#)

Samenvatting onder: [Familierecht](#)

EHRM – RICHTSNOEREN

Gids over artikel 17 EVRM ([EHRM](#))

OVERIG

- Election of Judges of the European Court of Human Rights: Ukraine, the Beginning ([strasbourgobservers](#))
- Election of the ECtHR Judge in Ukraine: from bad to worse ([strasbourgobservers](#))
- What future for settlements and undertakings in international human rights resolution? ([strasbourgobservers](#))

Handel en anti-dumping

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 9 april 2019 – zaak C-251/18 – Nederland – Rechtbank Noord-Holland - ECLI:EU:C:2019:295 - conclusie

Antidumpingrecht op de invoer van rijwielen uit China

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 501/2013. Deze zaak gaat over de geldigheid van uitvoeringsverordening (EU) nr. 501/2013,, waarmee de Raad van de Europese Unie het definitieve antidumpingrecht dat is ingesteld op de invoer van rijwielen van oorsprong uit China, heeft uitgebreid tot de invoer van rijwielen verzonden uit, onder andere, Sri Lanka. Deze verordening is door het Gerecht nietig verklaard bij arrest van 19 maart 2015, *City Cycle Industries/Raad*, in hogere voorziening door het Hof bevestigd bij arrest van 26 januari 2017, *Maxcom/City Cycle Industries* voor wat betreft de enige Sri Lankaanse producent die daartegen beroep tot nietigverklaring had ingesteld, te weten de onderneming *City Cycle Industries*. Voor de verwijzende rechter betwist de onderneming *Trace Sport*, een Franse importeur van rijwielen, twee uitnodigingen van de Nederlandse belastingdienst tot betaling van de voor de invoer van rijwielen uit Sri Lanka verschuldigde antidumpingrechten.

A-G: Noch door het arrest van het Gerecht van 19 maart 2015, City Cycle Industries/Raad (T-413/13,), noch door het arrest van het Hof van 26 januari 2017, Maxcom/City Cycle Industries (gevoegde zaken C-248/15 P, C-254/15 P en C-260/15 P, EU:C:2017:62), is de geldigheid aangetast van uitvoeringsverordening (EU) nr. 501/2013 van de Raad van 29 mei 2013 tot uitbreiding van het definitieve antidumpingrecht dat bij uitvoeringsverordening (EU) nr. 990/2011 is ingesteld op de invoer van rijwielen van oorsprong uit de Volksrepubliek China tot de invoer van rijwielen verzonden uit Indonesië, Maleisië, Sri Lanka en Tunesië, al dan niet aangegeven als van oorsprong uit Indonesië, Maleisië, Sri Lanka en Tunesië, voor zover deze verordening betrekking heeft op de vennootschappen Kelani Cycles (PVT) Ltd en Creative Cycles (PVT) Ltd.

Een importeur van die rijwielen, zoals Trace Sport, waarvan ten eerste is aangetoond dat hij voldoende nauw is verbonden met die producenten-exporteurs en ten tweede dat hij, zij het zonder succes, betrokken was bij het anti-ontwikkelingsonderzoek naar deze verbonden producenten, door in dit onderzoek te handelen alsof zij het belang van één enkele marktdeelnemer behartigden, zodat hij zonder enige twijfel over een beroepsrecht voor het Gerecht beschikte om nietigverklaring van het antidumpingrecht op deze producten te bewerkstelligen, doch geen beroep heeft ingesteld, kan zich vervolgens niet voor een nationale rechter op ongeldigheid van dit antidumpingrecht beroepen. In een dergelijk geval is de nationale rechter gebonden aan het definitieve karakter van het antidumpingrecht dat is ingesteld bij uitvoeringsverordening (EU) nr. 990/2011 van de Raad van 3 oktober 2011 tot instelling van een definitief antidumpingrecht op rijwielen van oorsprong uit de Volksrepubliek China naar aanleiding van een nieuw onderzoek in verband met het vervallen van de maatregelen op grond van artikel 11, lid 2, van verordening (EG) nr. 1225/2009, en dat uit hoofde van artikel 1 van uitvoeringsverordening nr. 501/2013 is uitgebreid tot rijwielen verzonden uit Indonesië, Maleisië, Sri Lanka en Tunesië.”

HvJ – ADVIES – 30 april 2019 – Avis 1/17 – Accord ECG UE-Canada – Voltallige zitting – ECLI:EU:C:2019:341 – persbericht – advies

CETA-handelsakkoord - Geschillenbeslechtsmechanisme

Artikel 218, lid 11, VWEU. CETA- handelsakkoord. Artikel 20 en 47 EU Handvest. België heeft het Hof om (bindend) advies verzocht over de verenigbaarheid van het CETA-handelsakkoord met het EU-recht. De vragen betreffen het geschillenbeslechtsmechanisme waarin CETA voorziet.

Hof: Het mechanisme voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten waarin de vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie en Canada (CETA) voorziet, is verenigbaar met het Unierecht.

- ⓑ EU-Hof: groen licht voor systeem geschillenbeslechting in EU-Canada handelsakkoord (ECER)
- ⓑ 'We *aren't* the world': the CJEU reconciles EU law with international (investment) law ([EU law analysis](#))
- ⓑ Das CETA-Gutachten des EuGH – Neue Maßstäbe allerorten...(Verfassungsblog)
- ⓑ Ist CETA der „Golden Standard“? EuGH hält CETA-Gericht für unionsrechtskonform (Verfassungsblog)

Huisarrest

EHRM – ARREST – 9 april 2019 – Navalnyy t. Rusland (no. 2) – persbericht – arrest (niveau 2) - [43734/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0409JUD004373414](#)

Huisarrest met strikte beperkingen van Russische oppositieactivist Navalnyy betreft schendingen van artikel 5 en 10 van het EVRM

Artikelen 5, 8 en 10 EVRM. Klager heeft de Russische nationaliteit. Hij is een campagnevoerder tegen corruptie en behoort tot de politieke oppositie. In februari 2014 werd klager onder huisarrest geplaatst, terwijl er een strafrechtelijk onderzoek liep. Tijdens het onderzoek ontving hij een waarschuwing voor reizen naar de regio Moskou zonder de juiste toestemming en werd hij twee keer gearresteerd. Vervolgens werd hij onder huisarrest geplaatst dat verschillende keren werd verlengd. In december 2014 werd hij schuldig bevonden en kreeg hij een voorwaardelijke gevangenisstraf voor de duur van drieënhalf jaar.

Het Hof merkt op dat het bevel tot huisarrest noodzakelijk werd geacht omdat klager de eerdere preventieve maatregel om Moskou niet te verlaten zou hebben geschonden, wat blijkbaar aanleiding was voor de autoriteiten om te vrezen dat hij zou onderduiken. Klager heeft echter geen blijk gegeven van vluchtgevaar. Het Hof kan geen reden in het strafproces onderscheiden om huisarrest op te leggen. Het bevel was dus onwettig. Zijn detentie had niet voldaan aan de vereisten van artikel 5, § 1 en er is sprake van een schending.

Soms kunnen de beperkingen in het Wetboek van Strafvordering gerechtvaardigd zijn gelet op het uitvoeren van een behoorlijk strafrechtelijk onderzoek, maar dat was niet het geval in onderhavige zaak. Er was geen verband tussen het opgelegde communicatieverbod en de noodzaak ervoor te zorgen dat klager voor een onderzoeker of rechtbank verscheen, en het hield geen verband met de doelen van het strafrecht. Het Hof constateert dat klager beperkingen had ondervonden ten aanzien van zijn vrijheid van meningsuiting die niet in overeenstemming waren met de wet en geen van de doelstellingen in artikel 10, lid 2 nastreefde. Er is daarom sprake van een schending van artikel 10 EVRM.

- ⓑ Court: Russia's house-arrest order and restrictions on opposition activist Navalnyy breached human rights laws ([humanrightseurope](#))

Huurrecht

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Amsterdam – 2 april 2019 - [ECLI:NL:GHAMS:2019:1109](#)

Beding dat bewijslast met betrekking tot hoofdverblijf op de huurder legt

Samenvatting onder: [consumenten](#)

Insolventie

HvJ – CONCLUSIE A-G BOT – 4 april 2019 – zaak C-47/18 – Riel – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2019:292 – conclusie

Geldigheid indiening van een vordering in de hoofdinsolventieprocedure

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verordening (EG) nr. 1346/2000. De verwijzende rechter wil o.a. weten in welke mate op grond van het Unierecht moet worden voldaan aan de eis inzake de geldigheid van een indiening van een vordering in de hoofdinsolventieprocedure, wanneer hierin de datum van ontstaan van de vordering ontbreekt, maar deze datum kan worden afgeleid uit de overgelegde bewijsstukken.

A-G: Artikel 41 van verordening (EG) nr. 1346/2000 moet aldus worden uitgelegd dat het voorziet in maximeisen die door een nationale regeling aan de inhoud van de indiening van een vordering kunnen worden gesteld en dat is voldaan aan de verplichting van bekendmaking van de datum van ontstaan van de vordering wanneer deze kan worden afgeleid uit de stukken die bij de indiening van de vordering zijn overgelegd, waarbij de geldigheid van de indiening wordt beheerst door het recht van de lidstaat op het grondgebied waarvan het hoofdgeding is geopend (lex concursus).

IE - Intellectuele eigendom

EHRM – ARREST – 16 april 2019 - Kamoy Radyo Televizyon Yayincilik ve Organizasyon A.S. t. Turkije – persbericht – arrest (niveau 3) – 19965/06 – ECLI:CE:ECHR:2019:0416JUD001996506

Schending eigendomsrecht door toepassing van nationale Octrooiwet met terugwerkende kracht

Artikel 1 Eerste Protocol EVRM. Klager is een in Ankara (Turkije) gevestigd mediabedrijf. Een hieraan verbonden bedrijf heeft gedurende korte tijd een krant onder de naam "Özlenen Gazete Vatan" gepubliceerd, na deze naam als handelsmerk te hebben geregistreerd bij het Turkse Patent Instituut. Drie-en-een-half jaar later is een ander bedrijf een krant onder de naam "Vatan" gaan publiceren. In een procedure voor de Turkse rechter is de aanspraak van klager op bescherming van het merk verworpen, omdat ingevolge de tijdens die procedure in werking getreden (bepaling in de) Octrooiwet het merkenrecht uitgevers van kranten en tijdschriften niet mocht belemmeren in het publiceren. In een afzonderlijke procedure is de eerdere registratie van het merk van klager vernietigd en heeft het andere bedrijf het recht verkregen dit merk te voeren. Nadien heeft het Constitutionele Hof van Turkije voormelde wettelijke bepaling nietig verklaard wegens strijd met het door het EVRM gearandeerde eigendomsrecht.

Met een beroep op artikel 1 Eerste Protocol klaagt klager erover dat hem ten onrechte het merkenrecht is ontnomen door met terugwerkende kracht de wet in zijn nadeel toe te passen.

Het EHRM overweegt dat klager als eigenaar van een geregistreerd merk dat als zodanig door de nationale autoriteiten is erkend, een 'bezit' als bedoeld in het Verdrag had. Door het toepassen van de Turkse Octrooiwet is inbreuk gemaakt op het eigendomsrecht van klager. Onder verwijzing naar de nietigverklaring van de wettelijke bepaling door het Turkse Constitutionele Hof oordeelt het EHRM dat het geen publiek belang aanwezig acht ter rechtvaardiging van die inbreuk. Schending artikel 1 Eerste Protocol.

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-690/17 – ÖKO-Test Verlag – Duitsland – ECLI:EU:C:2019:317 – conclusie - arrest

Uniemerkt – Gebruik van testlabel op niet soortgelijke waren

Verordening (EG) nr. 207/2009. Richtlijn 2008/95/EG. Deze prejudiciële verwijzing heeft betrekking op de vraag of de houder van een merk (ÖKO-TEST), dat bestaat in een testlabel en is ingeschreven ter aanduiding van een reeks diensten, het recht heeft om het gebruik daarvan door een derde die dat merk zonder zijn toestemming heeft gebruikt op de verpakking van een tandpasta (Aminomed), te verbieden. Heeft het in een situatie als de onderhavige, waarin de waren voor tandverzorging en

de door de houder van het testlabel verrichte diensten niet gelijk of overeenstemmend lijken te zijn, enige zin om een vordering wegens merkinbreuk in te stellen?

Hof: Artikel 9, lid 1, onder a) en b), van verordening (EG) nr. 207/2009 en artikel 5, lid 1, onder a) en b), van richtlijn 2008/95/EG moeten aldus worden uitgelegd dat de houder van een individueel merk bestaande uit een testlabel zich op grond van die bepalingen niet ertegen kan verzetten dat een derde een teken dat gelijk is aan of overeenstemt met dit merk aanbrengt op waren die noch dezelfde zijn als noch soortgelijk zijn aan de waren of diensten waarvoor dat merk is ingeschreven. Artikel 9, lid 1, onder c), van verordening nr. 207/2009 en artikel 5, lid 2, van richtlijn 2008/95 moeten aldus worden uitgelegd dat de houder van een bekend individueel merk bestaande uit een testlabel zich op grond van die bepalingen ertegen kan verzetten dat een derde een teken dat gelijk is aan of overeenstemt met dit merk aanbrengt op waren die noch dezelfde zijn als noch soortgelijk zijn aan die waarvoor dat merk is ingeschreven, indien is aangetoond dat deze derde daardoor ongerechtvaardigd voordeel trekt uit of afbreuk doet aan het onderscheidend vermogen of de reputatie van dat merk en de derde in dit geval niet heeft aangetoond dat er een „geldige reden” in de zin van die bepalingen is voor het aanbrengen van dat teken.

- ⓑ Geen inbreuk op testlabel-merk als dit is aangebracht op niet-dezelfde of soortgelijke waren ([Boek9.nl](#))
- ⓑ HvJ EU: Inbreuk op testlabel-merk als derde ongerechtvaardigd voordeel trekt ([IEF18390](#))

HvJ – ARREST – 10 april 2019 – zaak C-282/18 P – The Green Effort/EUIPO – ECLI:EU:C:2019:300 – geen conclusie - arrest

Uniemark – Beroepsprocedure – Termijnen – Elektronische kennisgeving – Berekening van de termijnen

Verordening (EG) nr. 207/2009 [thans van verordening (EG) 2017/100]. Verordening (EG) nr. 2868/95. Verordening (EG) nr. 40/94. Met haar hogere voorziening verzoekt The Green Effort Limited om vernietiging van de beschikking van het Gerecht van de Europese Unie van 23 februari 2018, zaak T-794/17, houdende verwerping van haar beroep tot vernietiging van de beslissing van het EUIPO inzake een procedure tot vervallenverklaring tussen The Green Effort en de Fédération internationale de l’automobile. De hogere voorziening wordt afgewezen.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 11 april 2019 – zaak C-688/17 – Bayer Pharma – ECLI:EU:C:2019:324 – conclusie

Octrooi geneesmiddelen - Schade ontstaan door voorlopige maatregelen ter bescherming van een octrooi dat nadien nietig is verklaard

Richtlijn 2004/48/EG. TRIPs-overeenkomst. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geschil tussen Bayer Pharma enerzijds, en Richter en Exeltis, anderzijds, met betrekking tot de schade die deze laatste twee vennootschappen hebben geleden door maatregelen die een nationale rechter op verzoek van Bayer jegens hen heeft getroffen en die nadien zijn herroepen. Bayer heeft een octrooi aangevraagd bij het Hongaars bureau voor intellectueel eigendom voor een geneesmiddel met een anticonceptionele werkzame stof. Richter en Exeltis hebben producten op de Hongaarse markt geïntroduceerd die volgens Bayer inbreuk maakten op haar octrooi. Richter heeft bij het bureau afgifte van een negatieve verklaring voor recht gevorderd, inhoudende dat haar producten geen inbreuk maakten op het octrooi van verzoekster. Richter en Exeltis hebben eveneens een vordering tot nietigverklaring van het octrooi ingediend.

A-G: Artikel 9, lid 7, van richtlijn 2004/48/EG moet aldus worden uitgelegd dat de lidstaten zorg moeten dragen voor de vaststelling van materieelrechtelijke regels betreffende het recht van de verweerder op schadeloosstelling voor schade toegebracht door voorlopige maatregelen in de in die bepaling bedoelde situaties, met dien verstande dat die regels de vaststelling moeten waarborgen van een doeltreffende regeling en doeltreffende rechtsmiddelen die de verweerder in staat stellen om een passende vergoeding te krijgen voor alle geleden schade, en dat zij de houder van een intellectuele-eigendomsrecht niet ervan mogen weerhouden om te verzoeken om de in artikel 9, leden 1 en 2, van richtlijn 2004/48 bedoelde maatregelen.

Artikel 9, lid 7, van richtlijn 2004/48 verzet zich er niet tegen dat, in het kader van een vordering tot schadevergoeding van de verweerder tegen de eiser van voorlopige maatregelen in de zin van de leden 1 en 2 van dat artikel, een regel van nationaal burgerlijk recht wordt toegepast op grond waarvan een partij niet schadeloos hoeft te worden gesteld voor schade die zij heeft geleden ten gevolge van niet-nakoming van haar verplichting om te handelen zoals in de gegeven omstandigheden normaliter kan worden verwacht teneinde de schade te voorkomen of te verminderen. Artikel 9, lid 7, van richtlijn 2004/48 verzet zich echter wel tegen een toepassing van die regel waarbij de eiser niet verplicht is tot vergoeding van schade die is toegebracht door voorlopige maatregelen die later ongegrond zijn gebleken wegens nietigheid van het octrooi ter bescherming waarvan zij waren genomen, wanneer de producten waarop de maatregelen betrekking hadden door de verweerder op de markt zijn gebracht zonder dat hij eerst de geldigheid van het desbetreffende octrooi heeft betwist, of, in het geval dat er een procedure tot nietigverklaring is gestart, zonder dat hij de nietigverklaring van het octrooi of ten minste de rechterlijke beslissing in eerste aanleg heeft afgewacht.

- A-G HvJEU over schadevergoeding voor voorlopige maatregelen bij nadien nietig verklaard octrooi ([Boek9.nl](#))
- Conclusie AG: Lidstaten moeten materieel recht vaststellen voor passende schadeloosstelling voor schade geleden door voorlopige maatregelen ([IEF18389](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 4 april 2019 – zaak C-104/18 P – Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret/EUIPO – ECLI:EU:C:2019:287 – conclusie

Beeldmerk met de woordelwoorden STYLO & KOTON

Verordening nr. 207/2009. Een te kwader trouw aangevraagd merk kan achteraf nietig worden verklaard. De vraag is echter waarin kwade trouw bestaat en hoe kan worden vastgesteld dat er sprake is van kwade trouw.

A-G: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 30 november 2017 in de zaak Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret/EUIPO – Nadal Esteban (STYLO & KOTON) (T-687/16, EU:T:2017:853) wordt vernietigd. De door Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret ingestelde hogere voorziening wordt afgewezen voor het overige.

De beslissing van het EUIPO van 14 juni 2016 (zaak R 1779/2015-2) wordt vernietigd. Het door Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret ingestelde beroep wordt verworpen voor het overige.

GERECHT EU – ARREST – 4 APRIL 2019 – gevoegde zaken T-910/16 en T-911/16 – Hesse/EUIPO - Wedl & Hofmann (TESTA ROSSA) en Wedl & Hofmann / EUIPO - Hesse (TESTA ROSSA) – ECLI:EU:T:2019:221 – arrest

Uniebeeldmerk TESTA ROSSA

Verordening (EG) nr. 207/2009 [thans van verordening (EU) 2017/1001]. Gerecht: De zaken T-910/16 en T-911/16 worden gevoegd voor het arrest. De beroepen worden verworpen.

PREJUDICIELE VERWIJZING - Spanje - 1 april 2019 - zaak C-147/19 - Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación*

Fonogrammen – Mededeling aan het publiek - Televisiezenders

Richtlijn 92/100. Richtlijn 2006/115. De organisaties voor het beheer van intellectuele-eigendomsrechten, AGEDI en AIE, hebben een vordering ingesteld tegen Atresmedia, dat eigenaar is van verschillende televisiezenders. Zij vorderden betaling van een schadevergoeding wegens de mededeling van voor handelsdoeleinden uitgegeven fonogrammen (of van reproducties daarvan) aan het publiek via de door Atresmedia uitgbate televisiekanalen en wegens de ongeoorloofde reproductie van fonogrammen voor voornoemde mededeling aan het publiek. Vervalt het recht van uitvoerende kunstenaars en producenten van fonogrammen op uitkering van de enkele billijke vergoeding wanneer een voor handelsdoeleinden uitgegeven fonogram, waarop de uitvoering van een muziekwerk is vastgelegd, wordt "gereproduceerd" of "gesynchroniseerd" in een audiovisuele opname van een audiovisueel werk? Voor het antwoord op deze vraag moet duidelijk worden bepaald

welke uitlegging moet worden gegeven aan de begrippen "fonogram" en "reproductie van een voor handelsdoeleinden uitgegeven fonogram" in artikel 8(2) van Richtlijnen 92/100 en 2006/115.

PREJUDICIELE VERWIJZING – VOORNEMEN - Nederland – Hoge Raad – 5 april 2019 – ECLI:NL:HR:2019:503

Platform voor Usenetdiensten – Mededeling aan het publiek

Richtlijn 2001/29/EG. Richtlijn 2000/31/EG Aansprakelijkheid exploitant van platform Usenetdiensten op internet voor inbreukmakend materiaal. Tussenpersoon als bedoeld in art. 6:196c BW. Mededeling aan het publiek? Verhouding art. 3 lid 1 Auteursrecht richtlijn tot art. 14 lid 1 Richtlijn inzake elektronische handel. Actieve rol? Welke soorten bevelen zijn mogelijk? Voornemen tot het stellen van prejudiciële vragen aan HvJEU.

Voorgenomen vragen:

1. Verricht een exploitant van een platform voor Usenetdiensten (zoals NSE is geweest), onder de omstandigheden zoals hiervoor in 3.1 en 4.2.3 beschreven, een mededeling aan het publiek in de zin van art. 3 lid 1 Richtlijn 2001/29/EG?

2. Indien het antwoord op vraag 1 bevestigend luidt (en dus sprake is van een mededeling aan het publiek):

Staat de vaststelling dat de exploitant van een platform voor Usenetdiensten een mededeling aan het publiek verricht in de zin van art. 3 lid 1 Auteursrecht richtlijn in de weg aan toepassing van art. 14 lid 1 Richtlijn 2000/31/EG ?

3. Indien het antwoord op vraag 1 of 2 ontkennend luidt (en een beroep op de vrijstelling van art. 14 lid 1 Richtlijn inzake elektronische handel dus in beginsel mogelijk is):

Speelt de exploitant van een platform voor Usenetdiensten, die diensten verleent zoals hiervoor in 3.1 en 4.2.3 omschreven, anderszins een actieve rol die in de weg staat aan een geslaagd beroep op art. 14 lid 1 Richtlijn inzake elektronische handel?

4. Kan aan de exploitant van een platform voor Usenetdiensten die een mededeling aan het publiek verricht en aan wie een geslaagd beroep toekomt op art. 14 lid 1 Richtlijn inzake elektronische handel, worden verboden om de inbreuk voort te zetten, dan wel kan hem een bevel worden opgelegd dat meer omvat dan hetgeen is vermeld in art. 14 lid 3 van de Richtlijn inzake elektronische handel, of levert dat strijd op met art. 15 lid 1 Richtlijn inzake elektronische handel?

- 📌 Hoge Raad stelt prejudiciële vragen over mededeling aan het publiek ([Boek9.nl](#))
- 📌 Prejudicieel te stellen vragen: Verricht Usenetdienst een mededeling aan het publiek? ([IEF18372](#))
- 📌 Prejudiciële vragen over auteursrechtinbreuk door platform voor Usenetdiensten ([Cassatieblog](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

The boot is on the other foot: French Supreme Court reconsiders the notion of informed user ([IPKat](#))

NOOT – bij conclusie HvJ 28 maart 2019, zaak C-172/18 AMS Neve

Szpunar AG on jurisdiction for trade mark infringement in AMS Neve. ([GAVL](#))

REGELGEVING EU

EU adjusts copyright rules to the digital age ([Raad](#))

BREXIT

The end of 'Fortress Europe'? The implications of asymmetrical UK-EU intellectual property rights after Brexit ([KSLR](#))

Institutioneel recht

OVERIG

- The new European Border and Coast Guard: Do increased powers come with enhanced accountability? ([EU law analysis](#))
- Challenging a bank's license withdrawal by the ECB: can the bank act or can its shareholders? ([European law blog](#))

IPR

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-603/17 – Bosworth en Hurley – VK – ECLI:EU:C:2019:310 – conclusie - arrest

Lugano-II verdrag - Overeenkomst tussen een vennootschap en een natuurlijke persoon

Lugano II-Verdrag. Besluit 2009/430/EG. Deze vragen zijn aan de orde gesteld in het kader van een geding tussen, enerzijds, de enige aandeelhouder en meerdere vennootschappen van een multinationale groep en, anderzijds, voormalige vennootschapsbestuurders, dat betrekking heeft op vorderingen tot vergoeding van de schade die door een ten nadele van die vennootschappen gepleegde fraude zou zijn veroorzaakt en waarvan deze bestuurders de belangrijkste bedenkers en de belangrijkste begunstigen zouden zijn geweest. De verwijzende rechter wil weten of de rechterlijke instanties van Engeland en Wales bevoegd zijn om zich uit te spreken over deze vorderingen of dat de Zwitserse gerechten als rechterlijke instanties van de woonplaats van de betrokken voormalige bestuurders moeten worden aangezocht wat het geheel of een gedeelte van deze vorderingen betreft. Het antwoord hangt af van de vraag of deze vorderingen al dan niet „individuele verbintenissen uit arbeidsovereenkomst” vormen in de zin van de bepalingen van titel II, afdeling 5, van het Lugano II-Verdrag. In dat kader worden door de vragen van deze rechter rechtskwesties aan de orde gesteld die betrekking hebben op de uitlegging van sleutelbegrippen uit de betrokken afdeling 5, te weten „individuele verbintenissen uit arbeidsovereenkomst”, „werknemer” en „werkgever”. Zij doen eveneens de vraag rijzen of, en in voorkomend geval onder welke voorwaarden, een tussen de partijen bij een dergelijke „overeenkomst” ingestelde vordering die steunt op een rechtsgrond die volgens het materiële recht een onrechtmatige daad uitmaakt, onder diezelfde afdeling valt.

Hof: De bepalingen van titel II, afdeling 5 (artikelen 18-21), van het Lugano-II verdrag, namens de Gemeenschap goedgekeurd bij besluit 2009/430/EG, moeten aldus worden uitgelegd dat een overeenkomst tussen een vennootschap en een natuurlijke persoon die de functie van bestuurder van deze vennootschap uitoefent, geen band van ondergeschiktheid tussen hen creëert en dus geen „individuele verbintenis uit arbeidsovereenkomst” in de zin van deze bepalingen betreft wanneer de betrokken persoon de voorwaarden van deze overeenkomst kan vaststellen of daadwerkelijk vaststelt en vrije zeggenschap heeft over de dagelijkse gang van zaken van de vennootschap en de uitvoering van zijn eigen taken, ook al hebben de aandeelhouder of aandeelhouders van de vennootschap de bevoegdheid om die overeenkomst te beëindigen.

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-464/18 – Ryanair – Spanje – ECLI:EU:C:2019:311 – geen conclusie - arrest

Luchtvaartclaim - Bevoegde rechter - Filiaal

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Verzoekster heeft noch haar woonplaats noch haar verblijfplaats in Spanje. Ryanair, de verwerende onderneming, heeft haar zetel in Ierland heeft alsmede een filiaal in Gerona (Spanje). Gelet op het feit dat verweerster een filiaal heeft in de stad Gerona, vraagt de verwijzende rechter zich af of hij ook krachtens de bijzondere bevoegdheid van de rechter van de

plaats waar het filiaal is gevestigd, beschikt over een internationale bevoegdheid om van het hoofdgeding kennis te nemen.

Hof: Artikel 7, punt 5, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat een gerecht van een lidstaat niet bevoegd is om kennis te nemen van een beroep tot schadevergoeding krachtens artikel 7 van verordening (EG) nr. 261/2004 tegen een in een andere lidstaat gevestigde luchtvaartmaatschappij, op grond dat deze maatschappij een filiaal heeft in het rechtsgebied van de aangezochte rechter, zonder dat dit filiaal partij is in de rechtsverhouding tussen de maatschappij en de betrokken passagier.

Artikel 26, lid 1, van verordening nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat het niet van toepassing is op een geval zoals in het hoofdgeding, waarin de verweerder geen opmerkingen heeft ingediend of niet is verschenen.

- 🇧🇪 ZX v Ryanair: Branch jurisdiction and voluntary appearance under Brussels Ia. ([GAVL](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 3 april 2019 – zaak C-722/17 – Reitbauer e.a. – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2019:285 – [conclusie](#)

Actio pauliana - Bevoegdheid

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Het betreft een geschil over de verdeling van de opbrengst van een gerechtelijke veiling van een huis. De zaak gaat over de uitlegging van de artikelen 7 en 24 van verordening (EU) nr. 1215/2012 in het kader van de Oostenrijkse „Widerspruchsklage“ die, in deze zaak in feite overeenstemt met een actio pauliana (met name voor de toepassing van artikel 7 van deze verordening). Verzoekers betogen dat hun vordering ten aanzien van de opbrengst van de verkoop voorrang heeft boven de vordering van verweerder en dat de Oostenrijkse rechter op grond van verordening Brussel I bis bevoegd is.

A-G: Artikel 24, punt 5, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat de bepaling van de Oostenrijkse wet op de executieprocedure niet binnen de werkingssfeer van deze bepaling valt. Het is in plaats daarvan noodzakelijk de afzonderlijke door de verzoekers aangevoerde grieven te onderzoeken. De grief betreffende het tenietgaan van de vordering uit een geldlening die ten grondslag ligt aan de gerechtelijke veiling en de grief dat de grond voor het zekerheidsrecht voor die vordering uit geldlening zonder rechtsgevolg is wegens bevoordeling van schuldeisers, zijn onvoldoende nauw verbonden met de executieprocedure en vormen derhalve geen rechtvaardiging voor exclusieve bevoegdheid op grond van genoemd artikel 24, punt 5.

Artikel 24, punt 1, van verordening nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat het niet van toepassing is op een geschil tussen schuldeisers betreffende de verdeling van de opbrengst van een gerechtelijke veiling, waarbij grieven zijn aangevoerd waarmee het bestaan van de onderliggende vordering wordt betwist en – evenals bij een actio pauliana – wordt gesteld dat de vestiging van het zakelijke zekerheidsrecht niet-tegenwerpbaar is.

In een situatie als aan de orde in het hoofdgeding kan een actio pauliana, die haar oorsprong vindt in de uitvoering van een contractuele verplichting tussen de verzoekers en de schuldenaar, echter wel onder de regel van internationale bevoegdheid van artikel 7, punt 1, onder a), van verordening nr. 1215/2012 vallen.

- 🇧🇪 Tanchev AG in Reitbauer: contract, pauliana and exclusive jurisdictional rules. Suggests restriction of CJEU Feniks to cases of fraud. ([GAVL](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 11 april 2019 – zaak C-208/18 – Petruchová – Tsjechië – ECLI:EU:C:2019:314 – [conclusie](#)

Begrip consument – Transacties op internationale valutamarkt

Verordening (EU) nr. 1215/2012 (Brussel I-bis). Verordening (EG) nr. 593/2008. Richtlijn 2004/39/EG. In de onderhavige zaak moet het Hof het begrip „consument“ in de zin van artikel 17, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 uitleggen met betrekking tot transacties die zijn verricht op de internationale valutawisselmarkt (hierna: „FOREX-markt“).

A-G: Artikel 17, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 dient aldus te worden uitgelegd dat een persoon die een contract for difference sluit, als consument moet worden aangemerkt indien die overeenkomst is gesloten voor een niet-bedrijfs- of beroepsmatig gebruik. In dat verband doet het niet ter zake dat de betrokkene zijn eigen orders actief plaatst op de internationale

valutawisselmarkt, dat contracts for difference buiten de werkingssfeer vallen van artikel 6 van verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I), of dat de betrokkene een niet-professionele cliënt is in de zin van artikel 4, lid 1, punt 12, van richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van richtlijn 93/22/EEG van de Raad.

- Are expert retail investors consumers? The Opinion of AG Tanchev in C-208/18 ([ECLB](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

UK Supreme Court decision in Vedanta: Finding a proper balance between Brussels I and the English common law rules of jurisdiction ([conflict of laws](#))

EUROPESE COMMISSIE

Q&A aanvulling op guidance notice van de Europese Commissie over de gevolgen van een no deal-Brexit voor lopende civiele procedures. In deze aanvulling wordt o.a. ingegaan op de gevolgen van een no deal-Brexit op lopende procedures op het terrein van insolventie, scheiding, de small claims procedure en de Europees betalingsbevelprocedure, 11 april 2019 ([EC](#))

Klokkenluiders

OVERIG

New EU Directive on Whistleblower Protection ([EU law analysis](#))

Landbouw en visserij (B)

HvJ – ARREST – 30 april 2019 – zaak C-611/17 – Italië/Conseil – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2019:332 – geen conclusie - arrest

Vangstmogelijkheden tonijn

Verordening (EU) 2017/1398. Artikel 17 VEU. Internationaal Verdrag voor de instandhouding van Atlantische tonijnen. Met haar beroep vordert de Italiaanse Republiek nietigverklaring van verordening (EU) 2017/1398 wat bepaalde vangstmogelijkheden betreft. Het Hof verwerpt het beroep.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Italië – 1 april 2019 - zaak C-128/19 - Azienda Sanitaria Provinciale di Catania*

Staatssteun – Schadevergoeding veehouders bij verplichte slacht wegens besmettelijke ziekte
Artikelen 87 en 88 EG (thans Artikelen 107 en 108 VWEU). Vraag is o.a. of een maatregel waarbij met staatsmiddelen een schadevergoeding wordt toegekend aan veehouders die verplicht zijn hun besmette vee te slachten vanwege tuberculose, brucellose en andere besmettelijke en veel voorkomende ziekten, verenigbaar is met deze artikelen.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Nederland – CbB – 23 april 2019 – ECLI:NL:CBB:2019:152

Randvoorwaardenkorting - Jaar van niet-naleving van de randvoorwaarden en het jaar van constatering van de niet-naleving

Verordening (EU) nr. 1306/2013. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 809/2014. Naar aanleiding van een melding van en dierenarts heeft de NVWA op het bedrijf van appellante een controle uitgevoerd en vervolgens een randvoorwaardenkorting van 5% opgelegd vanwege twee niet-nalevingen op het terrein van gezondheid, en één niet-naleving op het terrein van dierenwelzijn. Appellante heeft de niet-nalevingen betwist en heeft daartoe onder meer aangevoerd dat verweerder de rapporten van de NVWA niet aan de constatering van de niet-nalevingen ten grondslag mocht leggen, omdat de rapporten niet zijn ondertekend en appellante niet binnen drie maanden na de datum van controle ter plaatse in kennis is gesteld van de geconstateerde niet-nalevingen. Volgens appellante had verweerder moeten vasthouden aan zijn aanvankelijke voornemen om een randvoorwaardenkorting van 3% op te leggen.

Het College stelt de volgende prejudiciële vraag: Zijn artikel 99, eerste lid, van Verordening (EU) nr. 1306/2013 en artikel 73, vierde lid, aanhef en onder a, van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 809/2014 geldig, voor zover daarin het jaar van constatering beslissend is voor de bepaling van het jaar waarover de randvoorwaardenkorting wordt berekend in de situatie dat het jaar van niet-naleving van de randvoorwaarden niet hetzelfde is als het jaar van constatering ervan?

PREJUDICIELE VERWIJZING - Letland – 8 april 2019 - zaak C-206/19 – KOB*

Vrijheid van vestiging – Verwerving landbouwgrond

Artikelen 18, 49, 63(1) en 345 VWEU. Artikel 45 EU Handvest. De interpretatieve mededeling van de Commissie over de verwerving van landbouwgronden en het recht van de EU (2017/C 350/05) bepaalt in punt 2a) dat het recht landbouwgrond te verwerven, te exploiteren of te vervreemden onder artikel 63 VWEU valt. Punt 3a) van de mededeling betreft de specifieke aard van landbouwgrond. De mededeling van de Commissie stelt dat het Hof de specifieke aard van landbouwgrond heeft erkend. In zijn arresten over de verwerving van agrarische onroerende goederen heeft het HvJ een aantal doelstellingen van het overheidsbeleid erkend die in beginsel beperkingen voor investeringen in landbouwgrond kunnen rechtvaardigen. Tegen deze achtergrond heeft de verwijzende rechter twijfels over de toepassing van artikel 28.1, lid 1, punt 2, onder f), van de wet houdende privatisering van landelijke grond, dat bepaalt dat rechtspersonen waarvan de eigenaars en vertegenwoordigers onderdanen zijn van andere EU-lidstaten enkel de eigendom van landbouwgrond kunnen verwerven als zij een verklaring van inschrijving als burger van de Unie overleggen, samen met een document waaruit hun kennis van de officiële taal blijkt op een niveau dat ten minste overeenkomst met B2. Het Hof moet bijgevolg een vraag worden voorgelegd.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Duitsland – 17 april 2019 - zaak C-216/19 - Land Berlin*

GLB - Landbouwsubsidie

Verordening (EU) nr. 1307/2013. Verzoeker is landbouwer en heeft grond aangekocht waarvan verzoeker is ingeschreven als eigenaar van de landbouwgronden. De in casu litigieuze oppervlakten zijn door een derde met granen ingezaaid. Het geding betreft in feite dubbele aanvragen voor landbouwsubsidie aangezien zowel verzoeker, als de derde, en een commanditaire vennootschap aanvragen om landbouwsteun voor 2015 hebben ingediend. Verweerder heeft de aanvragen afgewezen en stelt dat verzoeker de facto niet heeft kunnen beschikken over de desbetreffende oppervlakten. Vraag is o.a. of de eigenaar van een subsidiabele hectare hierover beschikt in de zin van artikel 24, lid 2 van de verordening, wanneer geen derde een gebruiksrecht op de subsidiabele hectare geniet. Of beschikt de derde of niemand over de grond wanneer de derde deze grond zonder gebruiksrecht daadwerkelijk voor landbouwactiviteiten gebruikt?

REGELGEVING EU

Richtlijn (EU) 2019/633 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen, PE/4/2019/REV/2, *PB L 111 van 25.4.2019*

OVERIG

Nederland naar EU-hof om verbod op pulsvissen ([Europa nu](#))

Luchtvaart (c)

HvJ – ARREST – 4 april 2019 – zaak C-501/17 – Germanwings – Duitsland – ECLI:EU:C:2019:288 – persbericht – conclusie – arrest

Beschadiging van een vliegtuigband door een schroef op de startbaan of landingsbaan

Verordening (EG) nr. 261/2004. Een Duitse rechter stelt het Hof vragen over de betekenis van het begrip 'buitengewone omstandigheden' in het kader van compensatie aan luchtreizigers. In deze zaak is sprake van beschadiging van een vliegtuigband door een schroef die hetzij op de startbaan, hetzij op de landingsbaan voor de betrokken vlucht lag.

Hof: Een luchtvaartmaatschappij is alleen verplicht om passagiers te compenseren voor een vertraging van drie uur of meer wanneer zij, ingeval een band van een luchtvaartuig is beschadigd door een schroef op de start- of landingsbaan, niet alle beschikbare middelen heeft ingezet om de vertraging van de vlucht te beperken.

 Loose screws of Regulation No 261/2004 - CJEU in Germanwings (C-501/17) ([ECLB](#))

HvJ – ARREST – 11 april 2019 – zaak C-464/18 – Ryanair – Spanje – ECLI:EU:C:2019:311 – geen conclusie – arrest

Luchtvaartclaim - Bevoegde rechter – Filiaal

Samenvatting onder: [IPR](#)

PUBLICATIEBLAD EU

Kennisgeving van Nederland van de toepassing van artikel 19, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1008/2008 inzake de regels voor de spreiding van verkeer over de luchthavens van Schiphol en Lelystad, *PB C 136 van 12.4.2019*

OVERIG

- Zorgen over EU-toestemming Boeing 737 MAX ([Europa nu](#))
- Europese raadpleging over Lelystad Airport ([Europa nu](#))
- Zweden: Nederlands vliegtaksplan op EU-agenda ([Europa nu](#))

WIKI

 [Wiki luchtvaartclaims](#)

Mededinging

HvJ – ARREST – 3 april 2019 – zaak C-617/17 – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie – Polen – ECLI:EU:C:2019:283 – conclusie – arrest

Ne bis in idem – Geldboete mededingingsverstoring gedrag – Nationale en EU-mededingingsregels
Verordening (EG) nr. 1/2003. Artikel 50 EU Handvest. Moet het beginsel ne bis in idem worden toegepast in omstandigheden waarin een nationale mededingingsautoriteit aan een onderneming bij één enkel besluit een geldboete wegens mededingingsverstoring gedrag heeft opgelegd op basis van nationale mededingingsregels en een geldboete op grond van EU-mededingingsregels? Dat is in essentie de vraag die aan het Hof is voorgelegd in de onderhavige zaak.

Hof: Het beginsel ne bis in idem dat is neergelegd in artikel 50 EU Handvest verzet zich niet ertegen dat een nationale mededingingsautoriteit een onderneming bij hetzelfde besluit een geldboete wegens schending van het nationale mededingingsrecht en een geldboete wegens schending van artikel 82 EG oplegt. In een dergelijke situatie dient de nationale mededingingsautoriteit niettemin ervoor te zorgen dat de geldboeten tezamen in verhouding staan tot de aard van de inbreuk.

NOOT – bij HvJ 14 maart 2019, zaak C- 724/17, Skanska en HvJ 8 maart 2019, zaak C-637/17, Cogeco

The principle of economic continuity's application on private enforcement: Case 724/17 Skanska ([European law blog](#))

Milieu, natuur, duurzame energie

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 25 april 2019 - Alexandru-Mihai Pop e.a. t. Roemenië – persbericht 25.4.19 – beslissing – (niveau 3) - 54494/11 - 67699/11 - 21251/12 - ECLI:CE:ECHR:2019:0402DEC005449411

Milieubelasting in Roemenië op vanuit de EU geïmporteerde tweedehandsauto's – Voldoende effectief rechtsmiddel terugvorderen milieubelasting

Artikel 13 EVRM. Artikel 1 EP EVRM. Het betreft de klacht, van drie afzonderlijke klagers, aangaande de betaling van een milieubelasting in Roemenië voor het importeren van binnen de EU-aangekochte tweedehands auto's.

Klagers hebben in 2009 tweedehands auto's gekocht in EU landen. Voor de import van deze auto's hebben klagers in Roemenië milieubelasting betaald. Daarna zijn zij een procedure tot terugvordering van deze belasting begonnen zich op het standpunt stellende dat deze milieubelasting in strijd is met het EU recht, met name het recht van vrij verkeer van goederen nu deze milieubelasting uitsluitend betrekking had op geïmporteerde auto's. In 2011 zijn de vorderingen van klagers in Roemenië wegens procedurele gebreken afgewezen

In 2017 is een nieuwe verordening in werking getreden, welke voorziet in de terugbetaling van deze milieubelasting. Ondertussen waren klagers via andere wegen doorgedaan om tot terugbetaling van de belasting te komen, één van de klagers was geen procedure tot teruggave begonnen en heeft in 2017 op grond van de nieuwe verordening teruggave verzocht. De andere twee klagers hebben in 2012 de door hen betaalde belastingen (gedeeltelijk) teruggekregen (nog niet op grond van de nieuwe verordening).

Het hof overweegt dat met de in 2017 in werking getreden verordening er een voldoende effectief rechtsmiddel voorhanden is om de milieubelasting terug te vorderen. Iedereen die milieubelasting in een bepaalde periode heeft betaald kan kosteloos terugbetaling van deze belasting vorderen.

- Nu door klagers niet alle nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput wordt hun klacht niet ontvankelijk verklaard. Romania: Vehicle pollution tax human rights complaint dismissed by court judges ([humanrightseurope](#))

PREJUDICIELE VERWIJZING – Oostenrijk – 30 april 2019 – zaak C-244/19 – Decker KFZ*

Typegoedkeuring motorvoertuigen emissies

Verordening nr. 715/2007. Vraag is o.a. of artikel 5, lid 2 van de Verordening inhoudt dat een uitrusting van een voertuig niet is toegestaan wanneer de uitlaatgasrecirculatieklep - onderdeel dat van invloed kan zijn op de emissies - zo is ontworpen dat de klep slechts tussen 15 en 33 graden Celsius en alleen onder 1.000 meter hoogte een emissiearme werking waarborgt, met als resultaat dat de NOx-uitstoot de grenswaarden van de Vo. overschrijdt?

PREJUDICIELE VERWIJZING - Duitsland - 5 april 2019 – zaak C-189/19 – Spenner*

Broeikasgasemissierechten - Capaciteitsuitbreiding - Transsectorale correctiefactor

Richtlijn 2003/87. Richtlijn 2003/87/EG. Besluit 2011/278/EU. Besluit 2013/448/EU. Besluit (EU) 2017/126. Vragen zijn o.a. of een aanzienlijke capaciteitsuitbreiding in de door de lidstaat gekozen referentieperiode moet vallen, of het historische activiteitsniveau van de toegevoegde capaciteit in zo'n geval buiten beschouwing moet worden gelaten, en over de toepassing van een transsectorale correctiefactor.

REGELGEVING EU

Raad akkoord over strengere regels voor CO2-uitstoot auto's en bestelwagens ([Raad](#))

Nalaten te handelen door de overheid

NOOT – bij EHRM 19 maart 2019, E.B. t. Roemenië

Vulnerability, Rape, and Coercive Obligations: A Discussion of E.B v. Romania ([strasbourgobservers](#))

Onderwijs

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

A Dangerous Precedent for Minority Rights: the Latvian Constitutional Court's Ruling on Minority Schools ([Verfassungsblog](#))

Overlevering en uitlevering (s)

EHRM – ARREST – 4 april 2019 – G.S. t. Bulgarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) - [36538/17](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0404JUD003653817](#)

Uitlevering aan Iran levert schending artikel 3 EVRM op

Artikel 3 EVRM. Georgisch staatsburger G.S. is in december 2016 in Bulgarije gearresteerd op basis van een melding van Interpol. Hij zou € 50.000 euro hebben gestolen van een wisselkantoor in Teheran, waarvoor hij in Iran een gevangenisstraf zou moeten ondergaan. In afwachting van de uitlevering aan Iran is hij vastgehouden in de Sofia gevangenis in Bulgarije. In april 2017 gaf het bestuur van de Sofia gevangenis toestemming voor de uitlevering omdat het verzoek aan alle formele vereisten voldeed, sprake was van wederkerigheid tussen Bulgarije en Iran en de Iraanse autoriteiten garanties hadden gegeven dat G.S. niet gemarteld of onmenselijk behandeld zou worden. In hoger beroep is die beslissing gehandhaafd. Op grond van een tussentijdse maatregel van het EHRM in mei 2017 is de uitlevering niet doorgegaan. Het EHRM heeft beslist dat de uitlevering van G.S. aan Iran een schending van artikel 3 EVRM zou opleveren omdat de straf voor diefstal in Iran vaak 74 geselslagen is en het Bulgaarse gerecht te snel heeft aangenomen dat aan G.S. alleen een gevangenisstraf zou kunnen worden opgelegd. Het EHRM uitte, in tegenstelling tot de Bulgaarse

gerechten, ook bezwaren tegen de garanties van Iran dat G.S. niet gemarteld zou worden terwijl marteling in Iran aan de orde van de dag is.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 26 maart 2019 – B.A.A. t. Roemenië – persbericht 18.4.2019 – beslissing (niveau 3) – 70621/16 – ECLI:CE:ECHR:2019:0326DEC007062116

EAB vanwege corruptie

Artikel 5 EVRM. Klager is in het VK gearresteerd na uitvaardiging door de Roemeense autoriteiten van een Europees aanhoudingsbevel. Het Hof oordeelt dat de Roemeense autoriteiten het EVRM niet hebben geschonden. De zaak is kennelijk ongegrond en daarom niet ontvankelijk.

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 30 april 2019 – zaak C-128/18 – Dorobantu – Grote Kamer – Duitsland - ECLI:EU:C:2019:334 – conclusie

Detentieomstandigheden

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. Artikel 4 EU Handvest. In de lijn van de arresten van 5 april 2016, Aranyosi en Căldăraru, en 25 juli 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Detentieomstandigheden in Hongarije), heeft deze verwijzing betrekking op de invulling van de waarborgen die moeten worden ingevoerd om te verzekeren dat de grondrechten van de op grond van een Europees aanhoudingsbevel overgeleverde persoon worden geëerbiedigd in een situatie waarin het gevangenisstelsel van de uitvaardigende lidstaat structurele of fundamentele gebreken vertoont.

A-G: Artikel 1, lid 3, artikel 5 en artikel 6, van kaderbesluit 2002/584/JBZ, gelezen in samenhang met artikel 4 EU Handvest, moeten als volgt worden uitgelegd wanneer de uitvoerende rechterlijke autoriteit over gegevens beschikt waaruit blijkt dat de detentieomstandigheden in de penitentiaire inrichtingen van de uitvaardigende lidstaat structurele of fundamentele gebreken vertonen, is zij verplicht om na te gaan of de betrokkene een reëel gevaar van een onmenselijke of vernederende behandeling zou lopen wegens zijn detentieomstandigheden in de penitentiaire inrichting waar hij naar alle waarschijnlijkheid zal worden gedetineerd, waartoe zij alle materiële aspecten van de detentie die voor die beoordeling relevant zijn, dient te onderzoeken. De uitvoerende rechterlijke autoriteit moet daarbij in het bijzonder belang hechten aan de factor ruimte, dat wil zeggen aan de persoonlijke cel oppervlakte waarover de betrokkene gedurende zijn detentie minimaal zal beschikken. Daarbij moet hiervoor de door het EHRM vastgestelde ondergrens, die geen absoluut karakter heeft, als maatstaf worden genomen. (..)

De uitvoerende rechterlijke autoriteit mag tevens rekening houden met de wettelijke en structurele maatregelen die een verbetering inhouden van de wijze waarop in de uitvaardigende lidstaat straffen ten uitvoer worden gelegd. Wegens hun algemene strekking kunnen die maatregelen echter als zodanig geen compensatie vormen voor het reële gevaar van een onmenselijke of vernederende behandeling waaraan de betrokkene wegens zijn detentieomstandigheden in de betrokken penitentiaire inrichting zou worden blootgesteld;

De uitvoerende rechterlijke autoriteit mag in het kader van haar beoordeling geen afweging maken tussen enerzijds de noodzaak om te garanderen dat de betrokkene niet zal worden onderworpen aan een onmenselijke of vernederende behandeling in de zin van artikel 4 van het Handvest, en anderzijds de noodzaak om de beginselen van wederzijds vertrouwen en wederzijdse erkenning in acht te nemen en om de goede werking van de Europese strafrechtspleging te verzekeren.

RECHTSPRAAK NL - Rechtbank Amsterdam – 29 maart 2019 (publ. 8.4.2019)- ECLI:NL:RBAMS:2019:2381

Dit EAB is uitgevaardigd op 12 juni 2017 door *the District Judge of the Liverpool and Knowsley Magistrates' Court* (Verenigd Koninkrijk).

De verdediging heeft zich ter zitting van 16 oktober 2018 op het standpunt gesteld dat onduidelijk is hoe de rechten van de opgeëiste persoon - zoals vervat in het EU Handvest - worden gewaarborgd op het moment dat het VK geen onderdeel meer is van de Europese Unie. Bij uitspraak van 31 januari

2019 (ECLI:NL:RBAMS:2019:654) heeft de rechtbank onder verwijzing naar het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) van 19 september 2018 (C-327/18 PPU) geoordeeld dat ervan uit mag worden gegaan dat het Verenigd Koninkrijk na zijn terugtrekking uit de Europese Unie de fundamentele rechten van de over te leveren persoon zal eerbiedigen en de essentiële inhoud van de aan het kaderbesluit ontleende rechten die van toepassing zijn op de periode na de overlevering, zal toepassen ten aanzien van de over te leveren persoon.

De rechtbank verzoekt de Britse justitiële autoriteit bij de beantwoording van vraag 1b en c, in haar antwoord rekening te houden met de uitspraak van het EHRM van 20 oktober 2016, met kenmerk: 7334/13 (Muršić/Kroatië), waarin het Hof zich heeft uitgelaten over de vraag wanneer detentieomstandigheden vernederend (kunnen) zijn in de zin van artikel 3 EVRM en dus, gelet op artikel 52 lid 3 Handvest, vernederend in de zin van artikel 4 Handvest.

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Amsterdam – 25 april 2019 – [ECLI:NL:RBAMS:2019:3007](#)

EAB Polen

De rechtbank heeft op 5 juni 2018 het onderzoek voor onbepaalde tijd geschorst, teneinde de beantwoording van de door de Ierse rechter gestelde prejudiciële vragen in de zaak C-216/18 PPU af te wachten, omdat die beantwoording mogelijk relevant is voor de afdoening van het gedeelte van deze zaak dat betrekking heeft op de vervolging van de opgeëiste persoon.

De rechtbank staat toe de overlevering van opgeëiste persoon aan *the Circuit Court Katowice* (Polen) ten behoeve van het in de uitvaardigende lidstaat tegen hem gerichte strafrechtelijk onderzoek naar het feit met referentie II KP 35/13 (DS. 640/10), waarvoor zijn overlevering wordt verzocht. Staat toe de overlevering van opgeëiste persoon aan *the Circuit Court Katowice* (Polen) ten behoeve van de tenuitvoerlegging van het gedeelte van de vrijheidsstraf, te ondergaan op het grondgebied van de uitvaardigende lidstaat, dat is opgelegd wegens het feit van vonnis II K 218/09. Weigert de overlevering van opgeëiste persoon voor zover het EAB betrekking heeft op het feit met referentie II KP 134/15 (DS 192/11) waarvoor zijn overlevering wordt verzocht.

LITERATUUR

M.K. Bulterman, Brexit en strafrechtelijke samenwerking: de gevolgen van het perspectief van vertrek uit de Unie voor de tenuitvoerlegging van een EAB, in: [NtEr 2019/1.7](#)

Prejudiciële procedure HvJEU

EHRM – ARREST – 11 april 2019 – Harisch t. Duitsland - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [50053/16](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0411JUD005005316](#)

Weigering prejudiciële vraag te stellen aan HvJEU

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces - civiel](#)

EHRM – ARREST – 30 april 2019 - Repcevirág Szövetkezet t. Hongarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) - [70750/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0430JUD007075014](#)

De weigering van de Hongaarse gerechten om prejudiciële vragen te stellen aan het HvJEU levert geen schending van het Verdrag op.

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces](#)

LITERATUUR

J.R.K.A.M. Waasdorp, Rechtsbescherming - PPU, PPA en behandeling met voorrang. Drie mechanismen voor een snellere behandeling van prejudiciële verwijzingen, in: [NtEr 2019/1.1](#)

Wiki

[Prejudiciële procedure Hof van Justitie EU](#)

Privacy en persoonsgegevens

REGELGEVING EU

Besluit van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming van 2 april 2019 inzake interne voorschriften betreffende beperkingen van bepaalde rechten van betrokkenen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming, *PB L 99I van 10.4.2019*

EUROPESE TOEZICHTHOUDER GEGEVENSBESCHERMING

Samenvatting van het advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming over twee wetgevingsvoorstellen met betrekking tot de bestrijding van btw-fraude, *PB C 140 van 16.4.2019*

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Den Haag - 28 november 2017 (publ. 10.4.2019) - ECLI:NL:GHDHA:2017:4274

Ongeanonimiseerd publiceren van uitspraak rechter in vaktijdschrift – Uitleg begrippen verantwoordelijke, verwerker Wbp

Wet bescherming persoonsgegevens (wbp). Appellant is op 16 november 1994 als bestuurder van een auto betrokken geweest bij een aanrijding met een andere auto, waarbij hij letsel heeft opgelopen. De bestuurder van de auto die hem heeft aangereden was tegen wettelijke aansprakelijkheid verzekerd bij een rechtsvoorganger van Achmea. Appellant heeft die verzekeraar aansprakelijk gesteld voor verlies aan verdienvermogen. De voormalige rechtbank Leeuwarden heeft eindvonnis gewezen. Na herstelvonnis heeft het hof Arnhem-Leeuwarden op 1 juli 2014 arrest gewezen. SDU heeft dit arrest van 1 juli 2014 op 2 maart 2015 gepubliceerd in haar tijdschrift JBPr met een op haar verzoek door geïntimeerde sub 2. gemaakte noot. Zowel in het in dat tijdschrift gepubliceerde arrest als in de noot wordt de naam van appellant vermeld en ook andere persoonsgegevens. Appellant vordert verklaring voor recht dat SDU onrechtmatig jegens hem heeft gehandeld door het arrest van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden ongeanonimiseerd te publiceren, en schadevergoeding.

Hof: Hier is sprake geweest van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in de artikelen 1 sub b Wbp en 2 lid 1 Wbp. Appellant heeft toegelicht dat de communicatie over het arrest en de noot en de daarin opgenomen persoonsgegevens per e-mail heeft plaatsgevonden, dat er een geautomatiseerd tekstverwerkingssysteem is gebruikt om het arrest en de noot te redigeren en dat de persoonsgegevens van appellant daarbij digitaal zijn verwerkt, waaronder bewerkt, opgeslagen en verspreid. SDU is aan te merken als verantwoordelijke in de zin van artikel 1 sub d Wbp. Voor zover appellant heeft willen betogen dat ook geïntimeerde sub 2. moet worden aangemerkt als verantwoordelijke in de zin van artikel 1 sub 1 d Wbp, gaat dit betoog niet op. Vast staat dat geïntimeerde sub 2. de noot op verzoek van SDU heeft gemaakt. Hier is wel sprake van een vorm van dienstverlening die de verwerking van persoonsgegevens betreft. Dit betekent dat geïntimeerde sub 2. moet worden aangemerkt als bewerker in de zin van artikel 1 sub e Wbp.

De uitspraak van een rechter dient in het openbaar moet plaatsvinden. Deze verplichting volgt uit artikel 6 EVRM en is vastgelegd in artikel 121 Gw en artikel 5 RO. Dat brengt niet mee dat uitgevers als SDU tot publicatie van ongeanonimiseerde uitspraken kunnen overgaan. SDU heeft niet toegelicht dat zij een betere bijdrage levert aan de behoefte van het wetenschappelijk discours door zaken niet geanonimiseerd te duiden. Het hof oordeelt dat SDU onrechtmatig heeft gehandeld en wijst de vordering tot vergoeding van immateriële schade deels toe.

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Amsterdam – 28 maart 2019 - [ECLI:NL:RBAMS:2019:2295](#)

Btw-nummer en BSN

Artikel 17 AVG. Eiseres heeft zich in beroep op het standpunt gesteld – kort samengevat – dat het gebruik van haar BSN in het btw-nummer onrechtmatig is. Zij wil – zo mogelijk op straffe van een dwangsom – dat de rechtbank verweerder gelast om voor haar eenmanszaak zo snel mogelijk, maar uiterlijk op 1 januari 2020, een nieuw btw-nummer toe te kennen waarvan haar BSN geen deel uitmaakt.

- Een verwijderingsverzoek van het BSN ([privacyweb](#))

OVERIG

Kabinet deelt eerste ervaringen met Uitvoeringswet AVG (UAVG) (Europa decentraal)

WIKI

- 🔗 [Wiki AVG](#)

Procesrecht en recht op eerlijk – belastingen

EHRM – ARREST – 30 april 2019 - [Repcevirág Szövetkezet t. Hongarije – persbericht – arrest \(niveau 3\) - 70750/14 - ECLI:CE:ECHR:2019:0430JUD007075014](#)

De weigering van de Hongaarse gerechten om prejudiciële vragen te stellen aan het HvJEU levert geen schending van het Verdrag op.

Artikel 6 EVRM. Klager, een bedrijf dat door de Belastingdienst is beboet voor het ten onrechte aftrekken van een belasting voor machines, heeft deze beslissing tevergeefs aangevochten bij verschillende instanties. Klager verzoekt om het stellen van prejudiciële vragen over of de beslissing van het hoogerechtshof in lijn was met het Europese recht en of het hoogerechtshof aansprakelijk gesteld kon worden voor een onjuiste uitspraak. Ook dit verzoek wordt afgewezen en tevergeefs bij hogere instanties aangevochten. Uiteindelijk houdt ook Kúria, het hoogerechtshof sinds 2012, de eerdere afwijzing in stand met de navolgende motivering. Het is niet mogelijk om een schadeprocedure tegen het hoogerechtshof aan te spannen op grond van een onjuiste toepassing van Europees recht omdat dergelijke zaken in eerste aanleg al naar voren moeten worden gebracht, hetgeen de klager heeft verzuimd te doen. Uiteindelijk stapt klager naar het EHRM met een beroep op artikel 6 § 1 EVRM.

Het Hof is van oordeel dat de Kúria voldoende redenen heeft gegeven om geen prejudiciële vragen te stellen overeenkomstig de *Cilfit*-uitspraak. Het Hof moet vervolgens beoordelen of deze redenen op willekeur berusten of kennelijk ongegrond zijn. Het Hof is het met de Kúria eens dat klager de vragen met betrekking tot Europees recht in een eerder stadium van de procedure had kunnen stellen en hier geen beroep op kan doen in een aparte schadeprocedure tegen het hoogerechtshof. Het Hof acht artikel 6 EVRM niet geschonden.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel

EHRM – ARREST – 2 april 2019 – [Dimopoulos t. Turkije – persbericht – arrest \(niveau 2\) - 37766/05 - ECLI:CE:ECHR:2019:0402JUD003776605](#)

Wetswijziging met terugwerkende kracht vormt een schending van artikel 6 EVRM.

Artikel 6 EVRM. Klaagster had onroerend goed geërfd, wat was geclassificeerd als “bouwgrond” en als “natuurlijke site”. In 1997 werd, na een herziening van het bestemmingsplan, het onroerend goed op naam van het Ministerie van Financiën gezet. In 2003 heeft klagster beroep ingesteld tot nietigverklaring van dat eigendomsbewijs en om de overdracht van de grond aan haar verzocht. In 2004 kwam er een nieuwe bepaling die bepaalde dat grond die als “natuurlijke site” was

geclassificeerd, niet in aanmerking kwam voor verwerving door verkrijgende verjaring. Bij vonnis heeft de nationale rechter de vordering van klagster afgewezen, op grond van het feit dat het sinds de wetgevingshervorming van 2004 niet langer mogelijk was om een natuurlijke site te verwerven door verkrijgende verjaring.

Het Hof herhaalt dat het ingrijpen in een wet met terugwerkende kracht tijdens een gerechtelijke procedure de eerlijkheid van een procedure, en met name de gelijkheid van wapens, kan ondermijnen en invloed kan hebben op de uitkomst van het geschil. Bovendien herinnert het Hof eraan dat een enkele verwijzing naar de openbare orde in de uitspraak niet voldoende is om een dergelijke retroactieve toepassing van een wet te rechtvaardigen. Het Hof is bereid te aanvaarden dat de toepassing met terugwerkende kracht van die wet bedoeld was om het milieu te beschermen. Dit is ongetwijfeld een legitieme reden die in het algemeen belang is. Om echter te kunnen concluderen dat de betrokken retroactieve toepassing in overeenstemming was met het verdrag, hadden de rechterlijke beslissingen de redenen voor dit verzoek voldoende moeten aangeven. Het beginsel van de rechtsstaat en het recht op een eerlijk proces, vervat in artikel 6, staan immers op het spel.

Gelet op het voorgaande komt het Hof tot de slotsom dat de betrokken wetgevingsinterventie, die met terugwerkende kracht de kern van het geschil tussen klagster en de staat heeft beslecht, niet werd gerechtvaardigd door de dwingende redenen van algemeen belang. Dienovereenkomstig constateert het Hof een schending van artikel 6, § 1 van het Verdrag.

EHRM – ARREST – 11 april 2019 - Mariyka Popova en Asen Popov t. Bulgarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) - [11260/10](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0411JUD001126010](#)

Uitkering schadevergoeding via strafrecht en/of civiel recht

Artikel 6 EVRM. De dochter van klagers is in 2004 bij een auto-ongeluk overleden. De bestuurder S.V. is aangeklaagd en veroordeeld voor haar dood. In die strafprocedure hebben klagers zich als civiele (benadeelde) partijen gevoegd. Het gerecht heeft hun vordering tot schadevergoeding toegewezen en omdat S.V. insolvent werd verklaard heeft de strafrechter de verzekering van S.V. aan als uitkerende instantie van die schade aangewezen. Civiele gerechten oordeelden in verschillende uitspraken dat benadeelde partijen daarnaast het recht hebben de verzekering van S.V. te dagvaarden. In 2008 heeft de civiele rechter in Sofia geoordeeld dat de verzekering van S.V. de schade moet uitkeren. In hoger beroep is dit vonnis vernietigd omdat de eisers de verzekeringsinstantie niet hadden mogen dagvaarden omdat in de strafzaak al een vonnis lag waarin de verzekering als uitkerende instantie is aangewezen. Klagers zijn in cassatie gegaan en stelden dat er een tegenstelling is tussen het arrest in hoger beroep en artikel 407 in de Trade Act. Hun beroep is in cassatie verworpen. Het EHRM oordeelt dat er "diepgaande en al lang bestaande verschillen" bestaan over de interpretatie van artikel 407. Nu de nationale wetgeving een mechanisme waarborgt dat ervoor zorgt dat benadeelde partijen schadevergoeding krijgen, is artikel 6 EVRM niet geschonden.

EHRM – ARREST – 11 april 2019 – Harisch t. Duitsland - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [50053/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0411JUD005005316](#)

Weigering prejudiciële vraag te stellen aan HvJEU

Artikel 6 EVRM. De zaak gaat over de weigering van de Duitse rechter om een prejudiciële vraag voor te leggen aan het HvJEU. Volgens klager is die weigering onvoldoende onderbouwd. Het Hof wijst erop dat de Duitse rechter, rechter in laatste instantie is en daarom in overeenstemming met nationaal recht kan volstaan met een korte onderbouwing. Voorts heeft de Duitse rechter het EU-recht en de rechtspraak van het HvJEU eerder gedetailleerd behandeld. Tijdens de mondelinge behandeling is ook nog uitgelegd waarom er geen twijfel was over de juiste toepassing van EU-recht en nationaal recht. Het Hof oordeelt dat de weigering een prejudiciële vraag te stellen aan het HvJEU voldoende onderbouwd is.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – 4 april 2019 – Hodzic t. Kroatië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) – [28932/14](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0404JUD002893214](#)

Recht op tegenonderzoek en het betwisten van de conclusies in de deskundigenrapporten; schending artikel 6 EVRM

Artikel 6 EVRM. Klager is in mei 2012 gearresteerd op verdenking van twee telefonische bedreigingen. Tijdens zijn voorarrest is hij onderzocht door psychiater E.S. die concludeerde dat hij aan paranoïde schizofrenie leed. Klager is vervolgens in een psychiatrische inrichting geplaatst. In augustus 2012 moest psychiater E.S. een aanvulling op haar rapport aanleveren met onder meer daarin beschreven de psychiatrische behandeling van Hodžić tot dan toe. E.S. kon geen contact krijgen met de behandelend psychiater V.G en concludeerde hetzelfde als in haar eerste rapport. Tijdens de procedure leverde klager twee rapporten aan van V.G. waarin stond dat hij niet leed aan paranoïde schizofrenie. In januari 2013 besliste het gerecht in Kroatië dat hij zes maanden in een psychiatrisch ziekenhuis moest worden opgenomen. Zij stelden de rapporten van V.G. terzijde wegens 1) onbetrouwbaarheid 2) het produceren daarvan door een particulier behandelend arts en 3) de tegenstrijdige informatie in relatie tot het rapport van E.S. In hoger beroep is die uitspraak bevestigd. Klager is een procedure in Bosnië Herzegovina gestart waarin hij opnieuw werd onderzocht door psychiaters. Zij constateerden diverse psychische aandoeningen maar geen paranoïde schizofrenie. In oktober 2013 oordeelde het gerecht in Bosnië Herzegovina dat hij moest worden opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis. In hoger beroep is dit bevestigd. Het EHRM neemt een schending van art. 6 § 1 EVRM aan omdat de mogelijkheden tot tegenonderzoek en het betwisten van de conclusies in de deskundigenrapporten aanzienlijk zijn belemmerd.

EHRM – ARREST – 11 april 2019 - Mariyka Popova en Asen Popov t. Bulgarije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) - [11260/10](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0411JUD001126010](#)

Uitkering schadevergoeding via strafrecht en/of civiel recht

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces recht - civiel](#)

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 12 maart 2019 - Szalontay t. Hongarije – [persbericht](#) [4.4.2019](#) – [beslissing](#) (niveau 3) – [71327/13](#) – [ECLI:CE:ECHR:2019:0312DEC007132713](#)

Niet-ontvankelijke klacht nu nationale middelen nog niet uitgeput zijn

Klagers bedrijf werd verantwoordelijk gehouden voor de dood van drie mensen tijdens een muziekevenement, waarvoor klagers bedrijf toestemming had gegeven. Deze zaak is in de media breed uitgemeten. Klager werd aangeklaagd voor dood door grove nalatigheid. Klager werd veroordeeld tot een (deels voorwaardelijke) gevangenisstraf. De argumenten van de verdediging, met betrekking tot de tekortkomingen gedurende de strafzaak zoals het ondervragingsrecht van de verdediging ten aanzien van getuigen en experts, werden terzijde geschoven. Klager doet bij het Hof een beroep op artikel 6 EVRM.

Het Hof verklaart de klacht van klager unaniem niet-ontvankelijk omdat de nationale middelen nog niet uitgeput zijn. Een beroep op artikelen 26(1) en 27 van de Wet van het Grondwettelijk Hof is nog een juridische mogelijkheid om de zaak voor te leggen. Deze uitspraak is een ontwikkeling in de rechtspraak van het Hof met betrekking tot de effectiviteit van het uitputten van nationale rechtsmiddelen in Hongarije na de bekrachtiging van de Fundamentele Wet en de Wet van het Grondwettelijk Hof in 2012.

LITERATUUR

Artikel 6 EVRM gaat uit van equality of arms in het strafrecht. De praktijk is anders. ([Advocatenblad](#))

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – ARREST – 16 april 2019 - Alparslan Altan t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [12778/17](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0416JUD001277817](#)

Onrechtmatige detentie Turkse rechter na coupoging

Artikel 5 EVRM. Klager, rechter bij het Turkse Constitutionele Hof, is na de coupoging van 15 juli 2016 van zijn vrijheid beroofd op verdenking van lidmaatschap van een gewapende terroristische organisatie. Het Turkse Constitutionele Hof oordeelde dat hierin de feitelijke en rechtelijke basis was gelegen voor een betrapting op heterdaad, ontstaan op het moment van de arrestatie op verdenking van lidmaatschap van een criminele organisatie. Het Hof oordeelt dat deze uitbreiding van het concept 'heterdaad' niet alleen problematisch is in het kader van de rechtszekerheid, maar bovendien evident onredelijk voorkomt. Klagers detentie geschiedde dan ook niet overeenkomstig een wettelijke procedure. Ook was een dergelijke extensieve interpretatie van het concept 'heterdaad' geenszins gerechtvaardigd door de uitzonderlijke situatie, waarin de noodtoestand was afgekondigd.

Het Hof oordeelt voorts dat onvoldoende bewijs is geleverd voor de conclusie dat er op het moment van de initiële detentie van de klager sprake was van een redelijk vermoeden van schuld. Het bevel tot detentie was slechts gebaseerd op een vermoeden van lidmaatschap van een criminele organisatie, onafhankelijk van enige lopende strafrechtelijke procedure. Een dergelijke mate van verdenking is onvoldoende grond voor detentie. Schending van Artikel 5 §1 EVRM.

- 📌 Court: Turkey wrong to detain former Constitutional Court judge after attempted coup ([humanrightseurope](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 11 april 2019 – zaak C-619/18 – Commissie/Polen – Grote Kamer – [ECLI:EU:C:2019:325](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Verlaging van de pensioenleeftijd van rechters – Onafhankelijkheid rechterlijke macht

Artikel 258 VWEU. Artikel 7 en 19 VEU. Artikelen 47 en 51 EU Handvest. De Europese Commissie verzoekt het Hof vast te stellen dat Polen door, ten eerste, de pensioenleeftijd van de rechters van het hoogrechtshof te verlagen en, ten tweede, de Poolse president de discretionaire bevoegdheid te verlenen om de ambtstermijn van de betrokken rechters eventueel te verlengen, in strijd handelt met het EU-recht (daadwerkelijke rechtsbescherming en onafhankelijk gerecht).

A-G: het Hof zou moeten oordelen dat de Poolse wet over de verlaging van de pensioenleeftijd van de rechters van de hoogste rechterlijke instantie in strijd is met het EU-recht. De bestreden maatregelen schenden het beginsel van de onafzetbaarheid van rechters en het beginsel van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.

- 📌 Does Poland infringe the principle of effective judicial protection? Recent developments in the CJEU ([EU law analysis](#))
- 📌 Three Steps Ahead, One Step Aside: The AG's Opinion in the Commission v. Poland Case ([Verfassungsblog](#))

PREJUDICIELE VERWIJZING – Roemenië – 4 april 2019 – [zaken C-83/19, C-127/19 en C-195/19](#) *Asociația "Forumul Judecătorilor din România"* e.a

Rechtsstaat – Rechterlijke macht

Beschikking 2006/928/EG (mechanisme voor samenwerking en toetsing van de vooruitgang in Roemenië ten aanzien van specifieke ijkpunten op het gebied van de hervorming van het justitiële stelsel en de bestrijding van corruptie). Toetredingsverdrag.

C-83/19: Verzoekster, vereniging "Forum van rechters van Roemenië", heeft verweerster, de gerechtelijke inspectie, verzocht om informatie van openbaar belang te verstrekken. De brief die verweerster in antwoord hierop heeft verstrekt, zou volgens de verzoekster niet aansluiten op de vraag van verzoekster. Verzoekster vraagt via de rechter verweerster te gelasten de gevraagde informatie te verstrekken.

C-127/19: Verzoeksters, vereniging "Forum van rechters van Roemenië", en vereniging "Beweging ter bescherming van de status van aanklagers" hebben een verzoekschrift ingediend tegen verweerder, de hoge raad voor de magistratuur, waarin zij verzochten om nietigverklaring van twee besluiten van de vergadering van deze raad. Deze besluiten zijn genomen op grond van de wet betreffende de rechterlijke organisatie en houden in de goedkeuring van een verordening inzake de afdeling voor onderzoek naar strafbare feiten die zijn gepleegd binnen het gerechtelijk apparaat.

C-195/19: Bij strafklacht heeft benadeelde, PJ, verzocht magistraat-rechter QK strafrechtelijk aansprakelijk te stellen voor het strafbare feit ambtsmisbruik. PJ klaagt bij het parket over het feit dat verweerder, QK, rechter in eerste aanleg, uitspraak heeft gedaan over een geschil tussen verzoeker en de belastingdienst. Rechter QK had het verzoek ongegrond verklaard en afgewezen. Benadeelde was van mening dat verweerder strafrechtelijk aansprakelijk gesteld moest worden, aangezien deze niet had voldaan aan zijn wettelijke verplichting zijn beslissing binnen de wettelijke termijn van 30 dagen na de uitspraak te motiveren en benadeelde hiermee belet had de wettelijke rechtsmiddelen in te stellen.

BURGERINITIATIEF

Besluit (EU) 2019/569 van de Commissie van 3 april 2019 over het voorgestelde burgerinitiatief "Eerbiediging van de rechtsstaat binnen de Europese Unie" (Kennisgeving geschied onder nummer C(2019) 2314), [PB L 99 van 10.4.2019](#)

LITERATUUR

A. Dootaliev, De afdwinging van de democratie en rechtsstaat: een analyse van politieke en juridische instrumenten, in: [SEW 2019/3](#)

OVERIG

- Election of Judges of the European Court of Human Rights: Ukraine, the Beginning ([strasbourgoobservers](#))
- Election of the ECtHR Judge in Ukraine: from bad to worse ([strasbourgoobservers](#))
- EU-scorebord voor justitie 2019: verbeteringen maar negatieve perceptie van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht ([ECER](#))
- Vertrouwen in onafhankelijkheid rechters daalt ([Europa nu](#))
- Pressure Mounts on Hungary and Poland Over Rule of Law Concerns ([liberties.eu](#))
- Administrative Judicial Reform in Hungary: Who Gives a Fig about Parliamentary Process? ([Verfassungsblog](#))
- Is Bulgaria's Rule of Law about to Die under the European Commission's Nose? The Country's Highest-Ranking Judge Fears So ([Verfassungsblog](#))
- What Does the Spring Bring for the Rule of Law in Europe? ([Verfassungsblog](#))

Recht op leven

[EHRM – GECOMMUNICEERDE ZAAK – 4 april 2019 – Ayley e.a. t. Rusland – statement of facts – Angline e.a. t. Rusland – statement of facts - persbericht](#)

Vliegtuigramp met MH-17 – Verantwoordelijkheid Rusland

Artikel 2 EVRM. De verzoeken zijn ingediend door 380 familieleden van mensen die zijn omgekomen bij de vliegtuigramp met de MH-17. Klagers zijn afkomstig uit verschillende landen waaronder Nederland en België. De meeste mensen aan boord hadden de Nederlandse nationaliteit. Volgens klagers is Rusland direct of indirect verantwoordelijk voor het neerhalen van de MH-17. Bovendien heeft Rusland nagelaten om diepgaand onderzoek te doen en om mee te werken aan onderzoeken. Rusland ontkent alle betrokkenheid. Het hof stelt vragen aan Rusland.

Rijbewijs

PREJUDICIELE VERWIJZING – Duitsland – 5 april 2019 – zaak C-112/19 – Kreis Heinsberg*

Richtlijn 2006/126/EG. Verzoeker, een Duitse onderdaan, heeft een brief gekregen met de mededeling dat zijn rijbewijs zou worden ingetrokken wegens rijden onder invloed van drugs. Tien dagen later heeft hij zich uit geschreven in Duitsland en heeft zich vervolgens in Nederland gevestigd. Daar heeft hij verzocht om het inwisselen van zijn Duitse rijbewijs voor een Nederlands rijbewijs. Een week na die aanvraag is zijn rijbewijs in Duitsland ingetrokken. De RDW heeft na een controle in de Europese databank voor rijbewijzen het NL rijbewijs verstrekt. De verwijzende rechter twijfelt over de Unierechtelijke voorwaarden waaronder een rijbewijsdocument dat in de afgiftestaat door inwisseling is verkregen, in een andere lidstaat bij wijze van uitzondering ongeldig kan worden geacht. De Duitse politie heeft verzoeker aangehouden en geconstateerd dat hij geen geldig rijbewijs had voor Duitsland. Verweerder heeft vastgesteld dat het Nederlandse rijbewijs hem niet het recht verleent om in Duitsland motorvoertuigen te besturen waarvoor een rijbewijs verplicht is.

De verwijzende rechter twijfelt of het beginsel van erkenning onbeperkt van toepassing is op de inwisseling van documenten, ook met het oog op een doeltreffende bestrijding van het "rijbewijstoerisme".

Staatssteun

HvJ – CONCLUSIE A-G TANCHEV – 3 april 2019 – zaak C-654/17 P – BMW/Commissie en Freistaat Sachsen – ECLI:EU:C:2019:284 – conclusie

Steun van Duitsland voor een project van BMW voor de productie van elektrische voertuigen in Leipzig

Verordening (EG) nr. 800/2008. Met deze hogere voorziening verzoekt BMW om vernietiging van het arrest van het Gerecht waarbij is verworpen haar beroep tot gedeeltelijke nietigverklaring van besluit C(2014) 4531 final van de Commissie betreffende de staatssteun die Duitsland voornemens was toe te kennen voor de bouw van een nieuwe fabriek voor de productie van twee nieuwe automodellen – het elektrische voertuig „i3” en het hybride voertuig „i8” – te Leipzig (Duitsland). De Commissie heeft geoordeeld dat de beschikbaarheid van staatssteun BMW had doen besluiten om de investering uit te voeren in Leipzig en niet in een andere locatie die in overweging was genomen, te weten München (Duitsland), waar het project volgens interne documenten van de onderneming 17 miljoen EUR minder zou hebben gekost dan in Leipzig. De Commissie heeft vastgesteld dat het aangemelde steunbedrag van ongeveer 45 miljoen EUR slechts met de interne markt verenigbaar was ten belope van het verschil tussen de kosten voor BMW van een investering in Leipzig en de kosten van een investering in München, dat wil zeggen slechts tot 17 miljoen EUR. Het deel van de steun dat uitkwam boven 17 miljoen EUR, werd onverenigbaar met de interne markt verklaard. De A-G stelt voor de hogere voorziening en de incidentele hogere voorziening af te wijzen.

PREJUDICIELE VERWIJZING – Italië – 1 april 2019 – zaak C-128/19 – Azienda Sanitaria Provinciale di Catania*

Staatssteun – Schadevergoeding veehouders bij verplichte slacht wegens besmettelijke ziekte

Samenvatting onder: Landbouw

PREJUDICIELE VERWIJZING – Frankrijk – 8 april 2019 – zaak C-212/19 – Compagnie des pêches de Saint-Malo*

Staatssteun – Werkgeversbijdragen - Lastenverlichting

Artikel 107 VWEU. Frankrijk had steunmaatregelen genomen – in de vorm van een verlichting van de sociale lasten om vissers te helpen vanwege de schade die was veroorzaakt door een schipbreuk en een storm. De Commissie heeft deze steunmaatregelen bij beschikking 2005/239/EG onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt verklaard. Zij heeft de terugvordering van deze

steun gelast. In het arrest C-549/09 heeft het Hof vastgesteld dat Frankrijk de op hem rustende verplichtingen niet was nagekomen door de steun niet terug te vorderen bij de begunstigden. Moet beschikking 2005/239/EG van de Commissie aldus worden uitgelegd dat de verlichting van de werknemersbijdragen niet aan de ondernemingen ten goede komt en dus niet binnen de werkingssfeer van artikel 107 van het VWEU valt, of wordt ook de verlichting van de werknemersbijdragen onverenigbaar verklaard?

Strafrecht

PREJUDICIELE VERWIJZING – Slowakije – 1 april 2019 – zaak C-149/19 - R.B. *

Informatie en minimumvoorschriften bij strafbare feiten en straffen

Richtlijn 2012/13. R.B. zijn twee feiten ten laste gelegd. Volgens de verdediging bevatte de schriftelijke mededeling die tijdens de aanhouding aan R.B. is overhandigd niet alle in artikel 4 van richtlijn 2012/13 bedoelde informatie. Het recht op toegang tot het dossier werd niet vermeld. Ook is geen mededeling gedaan van het recht om op te komen tegen het verzuim om die informatie te verstrekken. R.B. heeft geen enkele verklaring over het feit afgelegd. Hij stelt dat de straf in het licht van het Unierecht onevenredig is. Tegelijkertijd beroept hij zich op de rechtstreekse werking van richtlijn 2012/13, die Slowakije onjuist zou hebben omgezet. Vraag is o.a. of het verzuim om volledige en nauwkeurige informatie in de zin van artikel 4 van richtlijn 2012/13 te geven van invloed is op de rechtmatigheid van de aanhouding en de voorlopige hechtenis? Tevens is de vraag of de in de nationale regeling gestelde straffen in overeenstemming zijn met artikel 49(3) van het Handvest, dat het recht op een evenredige straf waarborgt?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Italië - 2 april 2019 – zaak -129/19 - Presidenza del Consiglio dei Ministri*

Schadeloosstelling slachtoffers

Richtlijn 2004/80. Een Italiaans staatsburger van Roemeense afkomst, die haar vaste woonplaats in Italië heeft is in Turijn het slachtoffer geworden van een opzettelijk geweldsmisdrijf (seksueel geweld) dat werd gepleegd door twee Roemeense staatsburgers. Laatstgenoemden zijn voor dat misdrijf veroordeeld tot een gevangenisstraf en tot schadeloosstelling. Het slachtoffer heeft dit bedrag nog niet verkregen omdat de daders nog voortvluchtig zijn. Zij klaagt in deze zaak over het niet omzetten en/of de onjuiste omzetting van richtlijn 2004/80. De Italiaanse rechter oordeelt, ook in hoger beroep dat de Italiaanse Staat in gebreke is gebleven wegens niet-nakoming van de verplichting waarin artikel 12(2) van richtlijn 2004/80 voorziet. Volgens de Italiaanse staat heeft de richtlijn uitsluitend betrekking op "grensoverschrijdende situaties". Vraag is o.a. of moet worden voorzien in een vergelijkbare aansprakelijkheid van de lidstaat jegens personen die zich niet in een grensoverschrijdende situatie bevinden en niet de rechtstreekse adressaten van de richtlijn zijn, maar die, om schending van het non-discriminatiebeginsel te vermijden, in aanmerking hadden kunnen en moeten komen voor een uitbreiding van het nuttig effect van de richtlijn indien de richtlijn tijdig en volledig was omgezet?

PREJUDICIELE VERWIJZING – Polen – 29 april 2019 – zaak C-221/19 - Pomorski Wydział Zamiejscowy Departament Do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej e.a.*

Wederzijdse erkenning van strafvonnissen

Kaderbesluit 2008/675/JBZ. Kaderbesluit 2008/909/JBZ. Vraag is o.a. of een verzamelvonnis kan worden gewezen waarin een veroordeling in een lidstaat wordt opgenomen die met het oog op tenuitvoerlegging in een andere lidstaat in het kader van een verzamelvonnis is samengevoegd met een in die lidstaat uitgesproken veroordeling.

RECHTSPRAAK NL – Hoge Raad - 9 april 2019 – [ECLI:NL:HR:2019:546](#)

Herziening indien achteraf blijkt dat veroordeling in strijd is met Unierecht?

De Advocaat-Generaal heeft bij conclusie van 13 februari 2018 geconcludeerd dat de Hoge Raad de behandeling van het cassatieberoep schorst,

- hetzij totdat het HvJ EU de prejudiciële vraag gesteld door het Oostenrijkse Oberste Gerichtshof in de zaak C-234/17 heeft beantwoord;

- hetzij met het oog op vragen van uitleg die de Hoge Raad aan het HvJ EU zal stellen met de strekking in hoeverre het Unierecht verplicht tot herziening van een onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling als deze in het licht van een later arrest van het HvJ EU in strijd met het Unierecht blijkt te zijn.

Bij arrest van 24 oktober 2018 heeft het HvJ EU uitspraak gedaan in voornoemde zaak C-234/17, ECLI:EU:C: 2018:853.

De Hoge Raad heeft bij tussenarrest van 18 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2339, de Advocaat-Generaal in de gelegenheid gesteld zich uit te laten over voornoemde uitspraak van het HvJ EU van 24 oktober 2018 in de zaak C-234/17.

Veroordeling t.z.v. opzettelijk overtreden van een voorschrift gesteld bij art. 2.3 Wet op de Geneesmiddelenvoorziening, vanwege het produceren van het synthetische drug mCPP (zie 09/04119 E (HR: art. 81.1 RO niet gepubliceerd)). Vervolg op tussenarrest [ECLI:NL:HR:2018:2339](#), waarbij de AG in de gelegenheid is gesteld zich uit te laten over de HvJ EU uitspraak ECLI:EU:C:2018:853. De aanvraag stelt de vraag aan de orde of Unierecht noopt tot zodanig ruime interpretatie van de herzieningsgronden van art. 457 Sv, dat een uitspraak van het HvJ EU moet leiden tot herziening van een eerdere strafrechtelijke veroordeling, indien uit de uitspraak blijkt dat de veroordeling - achteraf gezien - onverenigbaar is met Unierecht. De HR verwijst naar de herzieningsgronden van art. 457.1.c Sv (novum) en art. 457.1.b Sv (EHRM-uitspraak waarin schending van het EVRM is vastgesteld) en overweegt dat ECLI:EU:C:2018:853 erop neerkomt dat het Unierecht niet ertoe verplicht dat (kort gezegd) het bijzondere rechtsmiddel herziening wordt uitgebreid in die zin dat ook als grond voor herziening moet worden aangemerkt een na het onherroepelijk worden van de strafrechtelijke veroordeling gebleken strijdigheid met het Unierecht (i.c. richtlijn 2001/83/EG en de daaraan door het HvJ EU in ECLI:EU:C:2014:2060 m.b.t het begrip 'geneesmiddel' gegeven uitleg). V.z.v. de aanvraag uitgaat van een andere opvatting, is zij ongegrond. V.z.v. de aanvraag betoogt dat ook als het Unierecht daartoe niet verplicht, i.c. moet worden aangenomen dat de door het HvJ EU in ECLI:EU:C:2014:2060 aan Richtlijn gegeven uitleg moet worden aangemerkt als een (nieuw) gegeven a.b.i. art. 457.1.c Sv, verwijst de HR naar de MvT bij de Wet hervorming herziening ten voordele (Stb. 2012, 275), waaruit volgt dat nieuwe of gewijzigde rechtspraak niet kan worden aangemerkt als een (nieuw) gegeven a.b.i. art. 457.1.c Sv. Dat nieuwe of gewijzigde rechtspraak is geweest door het HvJ EU of dat nieuwe of gewijzigde nationale rechtspraak het gevolg is van rechtspraak van het HvJ EU leidt niet tot een ander oordeel. Volgt afwijzing aanvraag.

NOOT – bij EHRM 12 maart 2019, [Drelogas t. Litouwen](#)

Drélingas v. Lithuania (ECHR): Ethno-Political Genocide Confirmed? ([EJILTalk](#))

REGELGEVING EU

Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/598 van de Raad van 9 april 2019 betreffende de overgangsmaatregelen voor de benoeming van de Europese aanklagers voor en gedurende de eerste ambtstermijn, overeenkomstig artikel 16, lid 4, van Verordening (EU) 2017/1939, [PB L 103 van 12.4.2019](#)

OVERIG

- Uitbreiding strafregister EU: ook gestraften van buiten de EU in databank ([Europa nu](#))

- Proceedings that do justice – Justice for victims of violent crime, Part II ([FRA](#))
- New EU laws on e-evidence are being negotiated – but what about human rights? ([fair trials](#))

Terrorisme (s)

EHRM – ARREST – 29 april 2019 – A.M. t. Frankrijk – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [12148/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2019:0429JUD001214818](#)

Uitzetting naar Algerije vanwege betrokkenheid bij terrorisme

Artikel 3 EVRM. Klager is veroordeeld in Frankrijk voor het deelnemen aan terroristische handelingen en wordt uitgezet naar Algerije. Volgens klager wordt door de uitzetting artikel 3 EVRM geschonden. Het Hof oordeelt dat de manier waarop mensen die betrokken zijn bij terrorisme in Algerije worden behandeld geen reden is de uitzetting terug te draaien. Het Hof oordeelt dat de Franse rechter voldoende heeft onderzocht dat klager op de juiste manier behandeld zal worden in Algerije. Er is geen aanleiding aan te nemen dat de uitzetting zal leiden tot schending van artikel 3 EVRM.

- 🇧🇫 France: Court gives green light to terrorism suspect's Algeria return ([humanrightseurope](#))
- 🇧🇫 L'Algérie évolue, la Cour européenne des droits de l'homme aussi ([libertés chéries](#))

NOOT – bij EHRM 28 februari 2019, [Beghal t. het VK](#)

What future for settlements and undertakings in international human rights resolution? ([strasbourgobservers](#))

Tuchtrecht

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 19 maart 2019 – [Bonnemaison t. Frankrijk](#) – [persbericht 11.4.2019](#) – [beslissing \(niveau 3\)](#) -

Medische tuchtcolleges

Artikel 6 lid 1 en lid 2 EVRM, artikel 1 Eerste Protocol. De Franse klager werkte als arts in een ziekenhuis. Hij heeft verscheidene terminale patiënten dodelijke injecties toegediend, zonder collega's en familie te informeren en zonder dit in de dossiers te vermelden. Klager is door de strafrechter in eerste aanleg vrijgesproken, maar in hoger beroep is hij ten aanzien van één sterfgeval veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee jaar en ten aanzien van de overige zes sterfgevallen vrijgesproken. Het medisch tuchtcollege heeft klager - in twee instanties - de maatregel van verwijdering uit het medische register opgelegd. Het hiertegen bij de Franse Raad van State ingestelde hoger beroep is afgewezen.

Met een beroep op artikel 6 lid 1 EVRM verwijt klager de medische tuchtcolleges niet onafhankelijk en de Raad van State niet onpartijdig te zijn geweest. Het EHRM acht klager niet-ontvankelijk in zijn klacht. Ten aanzien van zijn klacht over de medische tuchtcolleges waren niet alle nationale rechtsmiddelen uitgeput. Zijn klacht over de Franse Raad van State is volgens het EHRM kennelijk ongegrond.

Met een beroep op het tweede lid van artikel 6 EVRM stelt klager dat hij door de (strafrechtelijke) vrijspraak gevrijwaard was van tuchtrechtelijke maatregelen. Het EHRM oordeelt dat de tuchtrechtelijke procedure op zichzelf stond en dat de uitkomst van de strafrechtelijke procedure daarvoor niet bepalend is geweest. Artikel 6 lid 2 EVRM is daarom niet van toepassing. Het EHRM acht klager niet-ontvankelijk in zijn verzoek.

Ten aanzien van de beweerdelijke schending van artikel 1 Eerste Protocol acht het EHRM klager eveneens niet-ontvankelijk. Klager heeft dit niet eerder naar voren gebracht bij de Franse Raad van State. Bovendien is artikel 1 Eerste Protocol niet van toepassing, aangezien de beëindiging van de professionele activiteiten van klager geen schade heeft toegebracht aan de bezittingen van klager als bedoeld in die bepaling.

Vrijheid van meningsuiting en pers (s)

EHRM – ARREST – 30 april 2019 – Kablis t. Rusland en Elvira Dmitriyeva t. Rusland – persbericht – arrest Kablis (niveau 3) – arrest Elvira (niveau 3)

Demonstratievrijheid en meningsuiting - Regelgeving waarmee demonstraties werden verboden was te ruim en wetgeving bood geen effectief rechtsmiddel

Artikelen 10, 11 en 13 EVRM. Klager K had de autoriteiten geïnformeerd dat hij een demonstratie wilde houden. Toen hij geen toestemming kreeg, blogde hij daarover en riep mensen op om hem te ontmoeten op een andere plaats. Daarop werd zijn account geblokkeerd en de toegang tot drie van zijn blogposts beperkt, omdat hij mensen zou hebben opgeroepen tot een onrechtmatig openbaar evenement. Zijn beroep tegen de beslissingen werd door de nationale rechter niet gegrond verklaard.

Klaagster D wilde een samenkomst organiseren om het ontslag van de minister-president te eisen. De gemeente weigert toestemming. De nationale rechter oordeelde dat die weigering onrechtmatig was. Toen klagster alsnog de samenkomst hield, werd zij op weg naar huis gearresteerd. Later werd zij, na een strafzaak waarbij geen vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie aanwezig was, veroordeeld voor organiseren en oproepen tot een onrechtmatig openbaar evenement.

EHRM: De plaatselijke regelgeving waarmee de evenementen werden verboden, waren te ruim en vereisten geen individuele afweging. Een algemeen verbod op demonstraties in de nabijheid van gerechtsgebouwen is onverenigbaar met artikel 11, tweede lid, EVRM. De nationale wetgeving had geen effectief rechtsmiddel geboden tegen de gestelde inbreuk op de vrijheid van vereniging. De voorafgaande beperkingen op de internet posts in de zaak K en de veroordeling in de zaak D vormden een schending van de vrijheid van meningsuiting. Zaak K: Schending van artikel 10, artikel 11, tweede lid, en artikel 13 jo. artikel 11 EVRM. Zaak D: Schending van artikel 5, eerste lid, artikel 6, artikel 10, artikel 11 en artikel 13 jo. artikel 11 EVRM.

OVERIG

Independent Journalism v. Political Courts: The Cumhuriyet Trial in Turkey and Strasbourg ([Verfassungsblog](#))

Vrijheid van vereniging

EHRM – ARREST – 25 april 2019 – Ter-Petrosyan t. Armenië - persbericht – arrest (niveau 3) - 36469/08 -ECLI:CE:ECHR:2019:0425JUD003646908

Verdrijven demonstranten maakte inbreuk op recht op vrijheid van vergadering

Artikelen 11 en 13 EVRM. Klager was tussen 1991 en 1998 president van Armenië. Op 1 maart 2008 is een door klager geleide demonstratie door de politie met geweld uiteengedreven. Het Hof concludeert dat hiervoor onvoldoende rechtvaardiging bestond en dat het uiteendrijven van de demonstranten onder verdachte omstandigheden is gebeurd, kennelijk zonder waarschuwing vooraf en met ongerechtvaardigd en excessief gebruik van geweld. Het ingrijpen was disproportioneel en ging verder dan redelijkerwijs van de autoriteiten mag worden verwacht bij het inperken van de vrijheid van vergadering. Schending van Artikel 11 EVRM. De Armeense overheid is er niet in geslaagd aan te tonen dat een effectief middel bestond tegen de inbreuk op klagers recht op vrijheid van vergadering. Schending van Artikel 13 EVRM.

- [Armenia: Former president Levon Ter-Petrosyan awaits human rights court judgement \(humanrightseurope\)](#)

Wapens

HvJ – CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 11 april 2019 – zaak C-482/17 – Tsjechische Republiek/Parlement en Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2019:321 – persbericht – conclusie

Beroep tegen aanscherping regels voor verkrijgen en bezit van wapens

Richtlijn (EU) 2017/853. Richtlijn 91/477/EEG. Na de aanslagen in Parijs en Kopenhagen heeft de Europese Commissie een voorstel aangenomen om de EU-regels inzake wapens te wijzigen. Tsjechië heeft met een beroep op grond van artikel 263 VWEU verzocht om nietigverklaring van richtlijn (EU) 2017/853. Volgens Tsjechië is de wettelijke basis die de EC heeft gebruikt, namelijk artikel 114 VEU, onjuist omdat het daadwerkelijke doel van de richtlijn het bestrijden van criminaliteit en terrorisme is. Voorts is volgens Tsjechië sprake van schending van het proportionaliteitsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel en het non-discriminatiebeginsel.

A-G: Het beroep van Tsjechië tegen de EU-regelgeving waarbij strengere eisen voor het verkrijgen en het bezit van wapens worden ingesteld moet worden afgewezen. Deze regelgeving is gericht op het vrije verkeer van wapens en waarborgt tegelijkertijd de openbare veiligheid.

Deel II - Algemeen

Algemeen

Rapport Clingendael: Nederland weinig empathisch, wel effectief ([Tweede Kamer nieuws](#))

Cursus en opleiding

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	ie	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA
podcast	aanbesteding	EJTN podcast: EU Public Procurement Law training for judges podcast series, March 5-6, 2015 - filmed at The Academy of European Law (ERA), Trier
podcast	milieu & natuur	EJTN podcast: Seminar on Access to Courts in Environmental Law Matters (seminar van 7 oktober 2013)
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege 'Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
10-11 mei 2019	EHRM	Conference on Loyal Co-operation in the ECHR System
20-23 mei 2020	EUROPEES	FIDE congres in Den Haag, De volgende onderwerpen: National Courts and the Enforcement of EU Law – the pivotal role of national courts in the EU legal order

Datum	Onderwerp	Titel
		The new EU Data Protection Regime – setting global standards for the right to personal data protection EU competition law and the digital economy
23 mei 2019	Landbouw	Conferentie over vernieuwing GLB en het Nationaal Strategisch Plan , ministerie van Landbouw en Voedselveiligheid en het Interprovinciaal Overleg
23 mei 2019	AVG	AVG een jaar later, 13.00-17.30 uur, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105 in Amsterdam
28 mei 2019	ASIEL MIGRATIE	EN Bijeenkomst Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken, Stichting migratierecht, Amersfoort, 12.30 uur tot 17.45 uur
12 juni 2019	ASIEL MIGRATIE	EN Actuele ontwikkelingen rond Dublin, Stichting migratierecht, Amersfoort, 12.30 tot 17.15 uur
4-5 juli 2019	CONSUMENTEN	Conference announcement: "The Transparent Trap: Disclosing Information to Consumers", Amsterdam
26 en 27 april 2020	FISCAAL	SAVE THE DATE: European Tax Judges Conference in Cologne, Further informations will follow via www.eutjc.eu

HvJEU

REGELGEVING EU - Wijziging Procesregels HvJEU

- Verordening (EU, Euratom) 2019/629 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 tot wijziging van Protocol nr. 3 betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Unie, PE/1/2019/REV/1, [PB L 111 van 25.4.2019](#)
- Wijziging van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie, [PB L 111 van 25.4.2019, blz. 73-74](#)
- Aangescherpte regels voor toelating hogere voorzieningen bij EU-Hof van kracht ([ECER](#))
- Efficiëntere regels voor beroepen bij Hof van Justitie ([Raad](#))

Ministerie van Buitenlandse zaken

- Kamerbrief Rapportage over inbreng van Nederlandse regering in zaken waarin het EU-Hof in 2018 uitspraak heeft gedaan (rijksoverheid.nl)
- Nederlandse standpunten vinden gehoor bij EU-Hof ([ECER](#))

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [Nieuwsbrief van de persafdeling van het EU-Hof](#) (ECER website)
- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#) –
- [Brussels law societies](#) (nieuw: nu externe link):
- [Information note ECHR](#):

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief:](#)

Strafrecht

- [KESM \(voorheen EKS\) nieuwsbrief Rechtbank Amsterdam \(alleen intern\):](#)

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\): september 2017](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen:](#)

[CJEU Overview of judgments and pending cases:](#)

[NEMIS: newsletter on European migration issues:](#)

[NEAIS: newsletter on European asylum issues:](#)

NL zaken bij het HvJ

Arresten en conclusies

Datum	Naam	Zaaknr.	Arrest/ conclusie	NL verwijzing	Onderwerp
2.4.19	H. en R. e.a	C-582/17	arrest	ECLI:NL:RVS:2017:2571 ECLI:NL:RVS:2017:2572	asiel
9.4.19	Trace	C-251/18	conclusie	ECLI:NL:RBNHO:2018:4729	Douane, tariefindeling
11.4.19	X	C-288/18	arrest	ECLI:NL:HR:2018:630	Douane, tariefindeling
26.4.19	C en A	C-257/17	Einduitspraak ECLI:NL:RVS:2019:1380 - ECLI:NL:RVS:2019:1384	ECLI:NL:RVS:2017:1252	Asiel en migratie
26.4.19	K	C-484/17	Einduitspraak ECLI:NL:RVS:2019:1382		Asiel en migratie

Prejudiciële verwijzingen

Dit overzicht staat ook op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

datum	Instantie	ECLI-nummer	onderwerp	zaak nr.	naam	Conclusie /arrest	Einduitspraak
23.4.19	CBb	ECLI:NL:CBb:2019:168	Electriciteitsrichtlijn				

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

23.4.19	Cbb	ECLI:NL:CBB:2019:152	Landbouw, randvoorwaarden				
19.4.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:631	Douane, actieve veredeling				
19.4.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:643	Btw tarief sekslustopwekkende middelen				
2.4.19	Hof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2019:630	Oneerlijk beding				
5.3.19	Hof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2019:657	Oneerlijk beding				
5.3.19	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:2097 - ECLI:NL:RBDHA:2019:2095	Visumcode	C-225/19 C-226/19	Minister van buitenlandse zaken e.a.		
22.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:292	IPR	C-186/19	Supreme Site Services e.a.		
12.2.19	Hof	?	Tariefindeling	C-192/19	Rensen shipbuilding		
8.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:152	Anti-dumping	C-104/19	Donex Shipping and Forwarding		
30.1.19	RvS	ECLI:NL:RVS:2019:260	Omgevingsvergunning	C-120/19	X		
21.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2361	IPR				
21.12.18	Rb.Limburg	ECLI:NL:RBLIM:2018:12159	milieu	C-826/18	Stichting varkens in Nood		
19.12.18	Hof Arnhem-Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2018:11244	EVOA, dierlijke bijproducten	C-21/19, C-22/19 en C-23/19	XN		
18.12.18	Cbb	ECLI:NL:CBB:2018:662	Visserijfonds	C-814/18	Ursa Major services		
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2309	btw	C-791/18	Stichting Schoon-zicht		
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2322 ECLI:NL:HR:2018:2174 (voornemen)	arbeid; detachering; diensten	C-815/18	Federatie NL vakvereniging		
29.11.18	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:8550	consumenten	C-750/18	A B	beschikking 8.2.19 doorgehaald	
27.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Terugkeer-richtlijn	C-806/18	JZ		
6.11.18	Gerechtshof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2018:4063 (voornemen)	consumenten				
2.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Gemeenschapsmodelverordening	C-678/18	PG van de HR		
20.9.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:2878	SZ- vrachtwagenchauffeurs	C-610/18	AFMB		

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

18.9.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:500	biociden	C-592/18	Darie BV		
27.7.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:5389	overlevering	C-492/18 PPU	TC	arrest 12.2.19	
17.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:341	landbouw; tarieven NWWA	C-477/18	Gosschalk		
3.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:308	Gewas- beschermings- middelen	C-445/18	Vaselife		
21.6.18	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2018:2685	btw	C-420/18	IO		
12.6.18	CBB	ECLI:NL:CBB:2018:283	gasverordening	C-399/18	Vereniging Gasopslag Nederland	beschikking 18.1.19 doorgehaald	
6.6.18	RvS	ECLI:NL:RVS:2018:1737 ECLI:NL:RVS:2018:1738 ECLI:NL:RVS:2018:1739 persbericht	Schengengrensco de	C-381/18	G.S.		
5.6.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:260	subsidie visserij	C-386/18	Coöperatieve Producenten organisatie en Beheers- groep Texel		
9.5.18	RvS	ECLI:NL:RVS:2018:1503	Schengencode	C-341/18	J. e.a.		
1.5.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:2835	Overlevering en uitlevering	C-314/18	SF		
20.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:630	Douane, tariefindeling	C-288/18	X	arrest 11.4.19	
19.4.18	RvS	ECLI:NL:RVS:2018:1307	asiel & migratie	C-269/18 PPU	C, e.a.	beschikking 5.7.18	
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1120	SZ	C-257/18	Güler		
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1121	SZ	C-258/18	Solak		
6.4.18	Rb. Noord- Holland	ECLI:NL:RBNHO:2018:4729	douane, antidumping	C-251/18	Trace	conclusie 9.4.19	
6.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:522	douane, invoerrechten	C-249/18	CEVA Freight	conclusie 26.3.19	
28.3.18	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2018:3455	IE; e-books	C-263/18	Nederlands Uitgeversver- bond et Groep Algemene Uitgevers		
23.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:265	Cif-invoerprijs	C-160/18	X		
2.12.18	Rb. Noord-NL	ECLI:NL:RBNNE:2018:598	Luchtvaartclaim	C-163/18	Aegean airlines	conclusie 28.3.19	

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

6.2.18	Cbb	ECLI:NL:CBB:2018:10	landbouw, slacht	C-98/18	Boer en zonen		
2.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:126 ECLI:NL:HR:2018:127	SZ, vo.148/71	C-95/18 en C-96/18	van den Berg & Giesen e.a.	conclusie 26.3.19	
1.2.18	Rb Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2018:1193	strafrecht	C-97/18	ET	arrest 10.1.19 geen conclusie	
31.1.18	RvS	ECLI:NL:RVS:2018:347	Migratie; privacy en persoonsgegevens	C-70/18	A.		
1.12.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:4338	SZ	C-677/17	Çoban	conclusie 28.2.19	
30.11.17	Rb Den Haag, zittingsplaats Utrecht	ECLI:NL:RBDHA:2017:14187 ECLI:NL:RBMNL:20175960 (e-archief)	Visumcode	C-680/17	Vethanayagam e.a.	conclusie 28.3.19	
14.11.17	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:13124	asiel;	C-635/17	E.	arrest 13.3.19 conclusie 29.11.18	
10.11.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2820	antidumping	C-644/17	Eurobolt	conclusie 28.2.19	
27.10.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2681	SZ; zeevarende	C-631/17	Inspecteur van de belastingdienst	conclusie 10.1.19	
12.10.17	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2017:4323	fiscaal; dividend	C-598/17	A-Fonds	conclusie 19.12.18	
4.10.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2669	asiel; nieuw motief	C-586/17	D. en I		ingetrokken
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7037	overlevering/uitlevering	C-571/17 PPU	Ardic	arrest 22.12.17 conclusie 19.12.17	
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7038	overlevering/uitlevering	C-573/17 PPU	Poplawski	conclusie 27.11.18	
27.9.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2571 ECLI:NL:RVS:2017:2572	asiel; internat. bescherming	Gevoegde zaken C-582/17 C-583/17	H. ea.	arrest 2.4.2019 conclusie 28.11.18	

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

22.9.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:2815	milieu; strafrecht; eveo	C-624/17	Tronex	<u>conclusie</u> 28.2.19	
22.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2431	btw; webcam	C-568/17	Geelen	<u>conclusie</u> 12.2.19	
20.9.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2492	Asiel en migratie; verblijfsrecht door fraude	C-557/17	Y.Z.	<u>arrest</u> 14.3.19 <u>conclusie</u> 4.10.18	
8.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2269	Insolventie; EEX	C-535/17	NK	<u>arrest</u> 6.2.2019 <u>conclusie</u> 18.10.2018	
4.8.17	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2017:2914	SZ; vo 883/2004; schaatsters	C-477/17	Balandin	<u>arrest</u> 24.1.2019	
4.8.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2119	Gezinsherenigings richtlijn; inburgerings-examen	C-484/17	K.	<u>arrest</u> 7.11.18 geen <u>conclusie</u>	Einduitspraak ECLI:NL:RVS:2019:13 26.4.19
4.7.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:1935	Geneesmid-delenrichtlijn	C-423/17	Warner-Lambert Company	<u>arrest</u> 14.2.19 <u>conclusie</u> 4.10.18	
21.6.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:1609	Gezins-hereniging; termijn	C-380/17	K en B	<u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 27.6.18	Einduitspraak 27.12.18
15.6.17	Rb Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem	HAA 15/2526 (e-archief)	tariefindeling	C-372/17	Vision research Europe	<u>arrest</u> 13.9.2018 geen <u>conclusie</u>	
8.6.17	Rb Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2017:4362	Karkassen	C-347/17	A ea.	<u>conclusie</u> 29.11.18	
24.5.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:1370	kenteken-bewijzen	C-326/17	RDW	<u>arrest</u> 24.1.19	

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

						<u>conclusie</u> 20.9.18	
23.5.17	Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	<u>ECLI:NL:GHARL:2017:6697</u>	IE	C-310/17	Levola	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18	
18.5.17	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2017:3348</u>	EAB; overlevering	C-270/17 PPU	Tupikas	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17	
18.5.17	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2017:3355</u>	EAB; overlevering	C-271/17 PPU	Zdziaszek	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17	
17.5.17	Raad van State	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1259</u> <u>ECLI:NL:RVS:2017:1260</u>	Milieu; habitatrichtlijn	<u>C-293/17</u> <u>C-294/17</u>	Coöperatie ME en Vereniging Leefmilieu; Werkgroep behoud de Peelen	<u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18	
12.5.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:849</u>	SZ	C-272/17	Zyla	<u>arrest</u> 23.1.2019 <u>conclusie</u> 11.7.18	Einduitspraak 12.4.2019
11.5.17	Rb Rotterdam	<u>ECLI:NL:RBROT:2017:3625</u>	diensten; Postrichtlijn	C-256/17	Sandd	<u>beschikking</u> 2.7.18 <u>conclusie</u> 20.6.18	
10.5.17	Raad van State	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1252</u>	asiel & migratie	C-257/17	C en A	<u>arrest</u> 7.11.2018 <u>conclusie</u> 27.6.18	Einduitspraak ECLI:NL:RVS:2019:13 26.4.19
20.4.17	Rb. Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:4032</u>	asiel	C-213/17	X	<u>arrest</u>	

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

						5.7.18 <u>conclusie</u> 13.6.18	
19.4.17	RvS	ECLI:NL:RVS:2017:1098	nationaliteit	C-221/17	Tjebbes ea.	<u>Arrest</u> 12.3.19 <u>conclusie</u> 12.7.18	
29.3.17	RvS	ECLI:NL:RVS:2017:858 ECLI:NL:RVS:2017:869	asiel	C-175/17 C-180/17	X	24.1.18 26.9.2018 <u>arrest</u> (C-175/17) <u>arrest</u> (C-180/17)	Einduitspraak 26.9.18 ECLI:NL:RVS:2019:45 <u>Persbericht RvS</u>
3.3.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:346 (ingetrokken) ECLI:NL:HR:2017:342 (deels ingetrokken)	dividendbelasting	C-156/17 C-157/17	Köln- Aktienfonds Deka	<u>Beschikking</u> 12.12.18 C-157/17 ingetrokken	
26.1.17	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:873	Asiel	C-47/17	X	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18	
26.1.17	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:872	Asiel	C-48/17	X	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18	
20.12.16	CBb	ECLI:NL:CBB:2016:440	Landbouw	C-667/16	Nooren	<u>arrest</u> 6.6.18 <u>conclusie</u> 21.2.18	<u>Einduitspraak CBb</u> 5.3.19
9.12.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:2834	IE	C-644/16	Synthon	<u>Beschikking</u> 23.1.18 doorgehaald	
26.10.16	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2016:12824	Asiel & migratie	C-550/16	A en S	<u>arrest</u> 14.4.2018 <u>conclusie</u> 26.10.17	

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

26.10.16	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2016:4101	SZ	C-551/16	Klein Schiphorst	<u>arrest</u> 21.3.18 <u>conclusie</u> 2arrest9.11.17	
30.9.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:2195	invoerrechten kippenvlees	C-522/16	X	<u>arrest</u> 19.10.17 Geen conclusie	<u>einduitspraak</u> 29.6.2018
2.9.16	Rb. A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5710	EAB	C-477/16 PPU	Kovalkovas	<u>arrest</u> 10.11.16 <u>conclusie</u> 19.10.16	
16.8.16	Rb A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5206	EAB	C-452/16 PPU	Poltorak	<u>arrest</u> 10.11.2016 <u>conclusie</u> 19.10.16	
16.8.16	Rb A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5207	EAB	C-453/16 PPU	Özçelik	<u>arrest</u> 10.11.2016 <u>conclusie</u> 19.10.16	
12.8.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1866	btw	C-463/16	Stadion Amsterdam	<u>arrest</u> 18.1.18 Geen conclusie	
8.7.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1351	vennootschapsbelasting	C-398/16	X BV	<u>arrest</u> 22.2.2018 <u>conclusie</u> 24.10.17	<u>einduitspraak</u> 19.10.2018 ECLI:NL:HR:2018:196
8.7.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1350	vennootschapsbelasting	C-399/16	X NV	<u>arrest</u> 22.2.2018 <u>conclusie</u> 24.10.17	<u>einduitspraak</u> 19.10.2018 ECLI:NL:HR:2018:196
4.7.16	CBb	ECLI:NL:CBB:2016:258	landbouw	C-383/16	Vion livestock	<u>arrest</u> 19.10.17	Einduitspraak ECLI:NL:CBB:2018:64

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

						conclusie 29.6.17	ECLI:NL:CBB:2018:64
9.6.16	Rb Den Haag	ECLI:RBDHA:2016:6389	asiel & migratie	C-331/16 en C-366/16	K. ea.	arrest 2.5.18 conclusie 14.12.17	
18.5.16	Rb Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2016:4032	luchtvaartclaim	C-302/16	Krijgsman	arrest 11.5.17 Geen conclusie	
18.5.16	RvS	ECLI:NL:RVS:2016:1351	Habitatrichtlijn	C-281/16	Vereniging Hoeksche waard Landschap	arrest 19.10.17 conclusie 15.6.2017	
19.4.16	Hof Arnhem-Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2016:3097	landbouw	C-227/16	Arts	arrest 9.11.2017 geen conclusie	
29.3.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:515	asiel & migratie	C-225/16	Ouhrami	arrest 26.7.17 conclusie 18.5.17	
9.3.16	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2016:2350	IE	C-163/16	Louboutin	arrest 12.6.18 conclusie 22.6.17	Einduitspraak Rb Den H 6.2.19 ECLI:NL:RBDHA:2019:
24.2.16	Rb Midden-NL	ECLI:NL:RBMNE:2016:954	arbeid	C-126/16	FNV Smallsteps	arrest 22.6.2017 conclusie 29.3.17	
29.1.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:133	douane	C-59/16	The Shirtmakers	arrest 11.5.17 geen conclusie	Einduitspraak Hoge Ra 15.9.2017 ECLI:NL:HR:2017:233

NL zaken bij het EHRM

Links en documenten van het EHRM over NL zaken

- [Website COE Impact of the ECHR \(Nederland\)](#)
- [European Court of Human Rights profile for Netherlands](#) (bijgewerkt tot juli 2018) bevat een overzicht van het totaal aantal NL zaken bij het EHRM.
- [Internationale Mensenrechtenprocedures 2017](#)

Cijfers

In 2018 zijn 429 klachten tegen NL in behandeling genomen.

In 2018 is er in totaal op 462 klachten tegen NL een beslissing genomen of een arrest geweest: Op 429 klachten is beslist door een Single Judge; op 27 klachten door een Comité en op 2 klachten door een Kamer-formatie. In 4 zaken is een arrest geweest.

Begin 2019 waren er in totaal 237 zaken tegen NL aanhangig bij het Hof.

Actuele stand van zaken

Onderstaand een overzicht van NL gecommuniceerde zaken, ontvankelijkheidsbeslissingen en arresten van het EHRM. Het overzicht is nog niet compleet. Daar wordt de komende tijd nog aan gewerkt.

Arresten Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)								
Naam	Datum	Uitkomst	Body	Level	Zaaknr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
Corallo	9.10.18*	Violation	<u>Committee</u>	<u>3</u>	<u>29593/17</u>	3 EVRM	Uitlevering en overlevering - Belastingfraude - Sint Maarten - Detentie	Hof Den Haag Hoge Raad 21.3.2017 (niet ontvankelijk)
Cabral	28.8.18	Violation	<u>Chamber</u>	<u>3</u>	<u>37617/10</u>	6 EVRM	Strafrecht - Getuigenverhoor	Hoge Raad 5.1.2010
X.	10.7.18	No violation	<u>Chamber</u>	<u>3</u>	<u>14319/17</u>	3 EVRM	Uitzetting naar Marokko	Hoge Raad 9.5.2017
Baydar	24.4.18	No violation	<u>Chamber</u>	<u>2</u>	<u>55385/14</u>	6 EVRM	Mensensmokkel - Weigering HR prejudiciële vragen te stellen aan HvJEU	Hoge Raad 21.3.2017

Beslissingen Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)						
Naam	Datum	Beslissing	Zaaknr.	Artikel(en)	Onderwerp	NL rechter
Said v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>34299/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	
Heerawi v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>36558/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	
Aghmadi and Yaghubi v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>70475/14</u> <u>70530/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	
Dorani and Khawati v. the Netherlands	12.3.19	Inadmissible	<u>71815/14</u> <u>71827/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafhankelijke toeslagen Koppelingsbeginsel	

Rechtspraak Europa, 2019, nummer 5 (2019)

A.J. v. the Netherlands	17.1.19	Strike-out	<u>82077/17</u>	3 EVRM		
A.R.B. v. the Netherlands	17.1.19	Strike-out	<u>8108/18</u>	3 EVRM		
Yeshtla v. the Netherlands	15.1.19	Inadmissible	<u>37115/11</u>	8 EVRM 14 EVRM	Huurtoeslag en immigratie	Raad van State 28.11.2009
Vidgen v. the Netherlands	8.1.19	Inadmissible	<u>68328/17</u>	6 EVRM		
A.I. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>36196/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Rb Den Haag, zittingsplaats Den Bosch, 28.2.2014
A.S. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>20102/13</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Raad van State 11.3.2013
W.M. v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>12708/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	<u>Raad van State</u> 2.9.2015
Herrie v. the Netherlands	20.11.18	Inadmissible	<u>44116/12</u>	6 EVRM	Strafrecht - Werknemer AIVD geeft info door	<u>Rb Den Haag</u> <u>Hof Den Haag</u> <u>Hoge Raad</u>
Zaloilo v. the Netherlands	15.11.18	Strike-out	<u>23179/12</u>	5 EVRM		
M.A. v. the Netherlands	16.10.18	Strike-out	<u>42572/15</u>	3 EVRM		
Cüzdan v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>6315/08</u> en <u>9597/12</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel&migratie	-
Cernea v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>62318/16</u>	5 EVRM		
Voicu v. the Netherlands	25.9.18	Strike-out	<u>34414/17</u>	5 EVRM		
Kake and Camara v. the Netherlands	4.9.18	Strike-out	<u>63913/17</u>	3 EVRM		
Barry v. the Netherlands	4.9.18	Strike-out	<u>66238/16</u>	3 EVRM		
P.N. v. the Netherlands	10.7.18	Strike-out	<u>10944/13</u>	3 EVRM 8 EVRM 13 EVRM		
Orbulescu v. the Netherlands	10.7.18	Strike-out	<u>1704/17</u>	5 EVRM		
Breijer v. the Netherlands	3.7.18	Inadmissible	<u>41596/13</u>	6 EVRM		
Touré v. the Netherlands	3.7.18	Strike-out	<u>14778/18</u>	37 EVRM		
A.G. and M.M. v. the Netherlands	26.6.18	Inadmissible	<u>43092/16</u>	3 EVRM		
Zaloilo v. the Netherlands	12.6.18	Inadmissible	<u>60035/12</u>	5 EVRM		
Ahdour v. the Netherlands	5.6.18	Strike-out	<u>45140/10</u>	8 EVRM 14 EVRM		
Soumah v. the Netherlands	5.6.18	Strike-out	<u>61452/15</u>	3 EVRM		
Cerci v. the Netherlands	10.4.18	Strike-out	<u>25392/14</u>	8 EVRM 13 EVRM		
Said Good v. the Netherlands	23.1.18	Inadmissible	<u>50613/12</u>	3 EVRM 5 EVRM		
Haddaouchi v. the Netherlands	16.1.18	Inadmissible	<u>4965/10</u>	2 Protocol 4		

Aanhangige gecommuniceerde zaken					
Naam	Datum communicatie	Nummer	Artikel	Onderwerp	NL rechter
Nelissen	5.3.19	<u>585/19</u>	6 EVRM	Strafzaak, redelijke termijn	<u>Hoge Raad 28.8.18</u> <u>Rb Limburg 27.7.15</u>
T.M. en S.Y.M.	18.2.19	<u>33515/16</u>	3 EVRM	Asiel - Pakistan	-
Ships Waste Oil Collector B.V. v. the Netherlands	14.12.18	<u>2799/16</u>	8 EVRM	Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	<u>Rb Rotterdam CBb (151)</u> <u>CBb (192)</u>
Burando Holding B.V. v. the Netherlands	14.12.18	<u>3124/16</u>	8 EVRM	Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	<u>Rb Rotterdam CBb (151)</u> <u>CBb (192)</u>
Port Invest B.V. v. the Netherlands	14.12.18	<u>3205/16</u>	8 EVRM	Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	<u>Rb Rotterdam CBb (151)</u> <u>CBb (192)</u>
Janssen de Jong Groep B.V. and Others v. the Netherlands	13.12.18	<u>2800/16</u>	8 EVRM	Verstrekking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	<u>Rb Rotterdam</u> <u>CBb</u>
N.K. v. the Netherlands	26.10.18	<u>58572/14</u>	3 EVRM	Asiel - Sudan	
X v. the Netherlands	15.10.18	<u>72631/17</u>	6 EVRM	Strafrecht - diefstal - Afwijzing aanhoudingsverzoek	<u>Hoge Raad 9.5.2017</u>
Dijkhuizen v. the Netherlands	3.9.18	<u>61591/16</u>	6 EVRM	Strafrecht - Detentie in Peru - uitlevering - deelname aan proces via video	
A.A. and Others v. the Netherlands	31.8.18	<u>28190/18</u>	3 EVRM	Asiel en migratie - Uitzetting familie naar Libië	<u>Raad van State 4.1.2018</u>
G. and Others v. the Netherlands		530/18			
Pormes v. the Netherlands		25402/14			
Z.N. v. the Netherlands		71676/14			
Maassen v. the Netherlands		10982/15			
Canword v. the Netherlands		21464/15			
Van de Kolk v. the Netherlands		23192/15			
S.A. v. the Netherlands		49773/15			
de Legé v. the Netherlands		58342/15			
Keskin v. the Netherlands		2205/16			
Azerkane v. the Netherlands		3138/16			
Chaloub and Camara v. the Netherlands		7338/16			
T.E. v. the Netherlands		43462/16			
Badullah v. the Netherlands		54892/16			
Nevé v. the Netherlands		59133/16			
Zohlandt v. the Netherlands		69491/16			
M.B. v. the Netherlands		71008/16			
Hasselbank v. the Netherlands		73329/16			

Lake v. the Netherlands		2445/17			
Stichting Landgoed Steenbergen and Others v. the Netherlands		19732/17			
Magassouba v. the Netherlands		37153/17			
A.S.N. and T.K.M. v. the Netherlands		68377/17			

Vacatures

Vacature

Vacature voor de functie van Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming — COM/2019/20036, *PB C 135A van 11.4.2019* (deadline 16 mei 2019)